

మాతృక

ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం (పేవోడబ్బూ) అధికార మాసపత్రిక

MAHILA GONTUKA MATRUKA

సంపుటి : 5

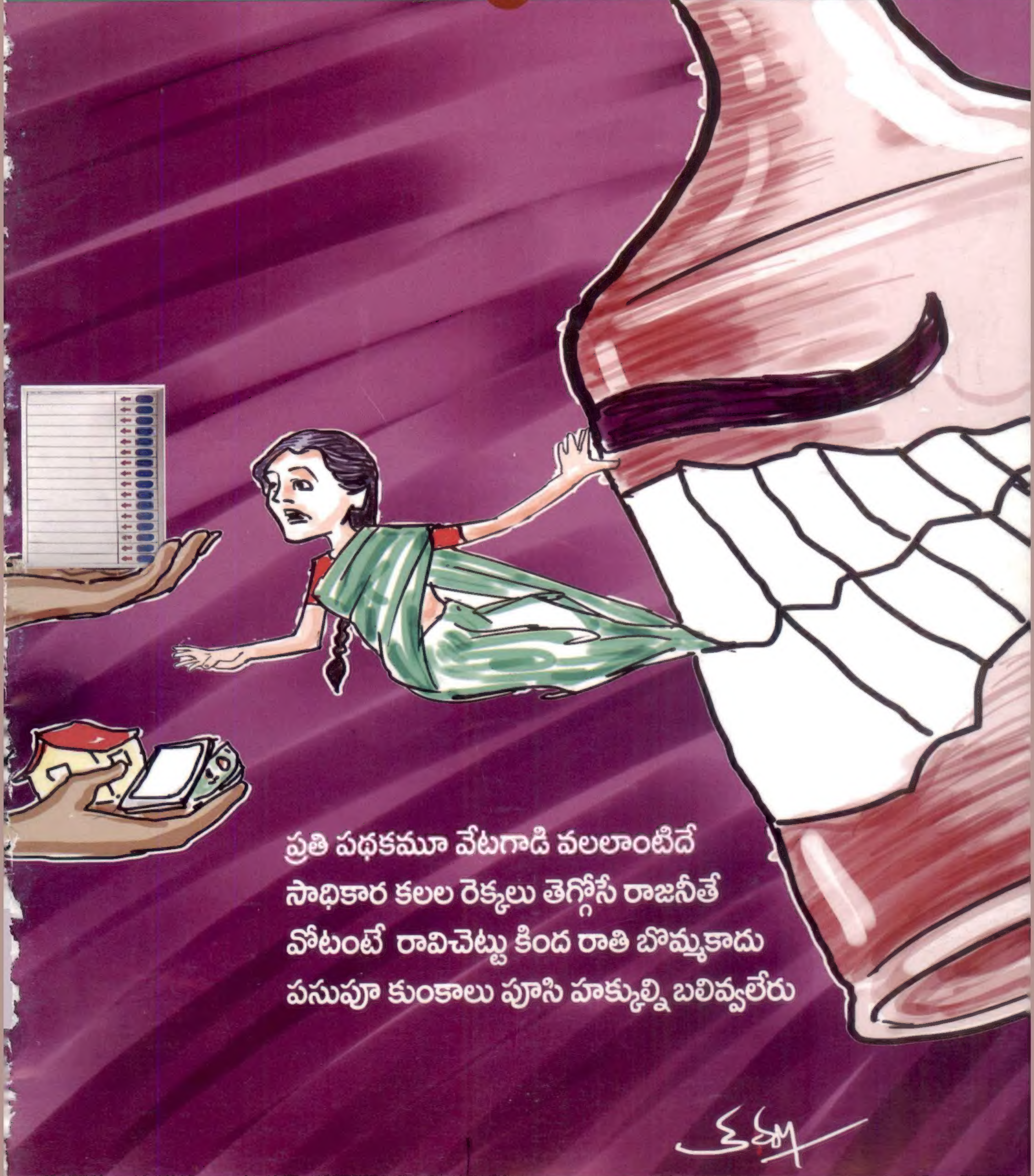
సంచిక : 5

ఏప్రిల్ : 2019

53

పేజీలు : 48

వెల : 15 రూ.లు

ప్రతి పథకమూ వేటగాడి వలలాంటిదే
సాధికార కలల రెక్కలు తెగ్గోసే రాజనీతే
వోటంటే రావిచెట్టు కింద రాతి బొమ్మకాదు
పసుపూ కుంకాలు పూసి హక్కుల్ని బలివ్వలేరు

కళా

తెలంగాణ : పీవోడబ్ల్యూ ఆధ్వర్యంలో అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాట దినం
సందర్భంగా జరిగిన కార్యకలాపాల దృశ్యమాలిక

హాజరైన ఖమ్మం మహిళలు

హాజరైన ఖలా వరంగల్ మహిళలు

ఖలా వరంగల్

హాజరైన జడిమెట్ల జడి కార్మికులు

జడిమెట్ల

మంచిర్యాల

పెద్దపల్లి

హాజరైన పెద్దపల్లి మహిళలు

కొత్తగూడెం

హాజరైన

మహిళా సంఘటిత శక్తి
ఉద్యమించే మహిళల ఊబిలి

మహిళా గొంతుక

మాతృక

MAHILA GONTUKA MATRUKA

సంపుటి : 5

సంచిక : 5

పేజీలు : 48

ఏప్రిల్ - 2019

ఎడిటర్
చొప్పర పద్మ

సంపాదకవర్గం

వి. సంధ్య

ఎస్. విష్ణు

జి. రమాసుందరి

**రాజకీయ, ఆర్థిక,
సామాజిక, సాంస్కృతిక
సమానత్వం కోసం
పోరాడుదాం**

ధరణి ఎంటర్ ప్రైజెస్
డిటిపి & డిజైనింగ్
హైదరాబాద్ - 500 044.
సెల్ : 9491875063

ముద్రణ : నవ్య ప్రింటర్స్,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్ - 29

**రచనలు, చందాలు
పంపవలసిన చిరునామా**

మహిళా గొంతుక

మాతృక

ఇం.నెం. 35-3-6931 (4)
కామ్రేడ్ మాదాల నారాయణస్వామి
భవన్, సంజయగాంధీ కాలనీ,
శర్మ కాలేజీ దగ్గర,
ఒంగోలు - 523 001
సెల్ : 9676206230
ఫోన్ : 08592 - 238350
e-mail : matruka2015@gmail.com

విషయ సూచిక

మాతృకమాట	: ఎన్నికల సమయం - కనికట్టు విద్యలు	4
సమకాలీనం	: ఇప్పూలు - ప్రొక్లయినర్లు	ల.లి.త. 6
కతలు వెతలు	: కారగి	బమ్మిడి జగదీశ్వరరావు 11
తీర్పు	: ట్రాన్స్ జెండర్ బిల్లు	హరిత 14
కథ	: మద్కం లక్ష్మి	ఉదయమిత్ర 16
	: మల్లన్నకే మా వోటు	ఎండపల్లి భారతి 24
నివాళి	: కామ్రేడ్ రమేషన్నకు	పీవోడబ్బా 19
ఫోకస్	: వ్యవసాయ క్షేత్రాల నుండి	రాయటర్స్ నుండి
		అనువాదం : శివలక్ష్మి 20
వేదిక	: హిందూత్వ ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా	22
ప్రత్యేక వ్యాసం	: గాయపడిన హృదయాలు	అరుంధతిరాయ్
		అనువాదం : ప్రశాంతి 27
ఇంకెంత దూరం	: వేటగాడి వల	కల్పన 31
తెర	: నా పేరు 'క్రీ'	శివలక్ష్మి 34
వివక్ష	: మహిళా రిజర్వేషన్	బి. పద్మ 36
ఉద్యమ గమనం	: తెలంగాణ	38
	: ఆంధ్రప్రదేశ్	41
చిత్ర దర్శనం	: ఇప్పటికీ	మహేష్ బి ఇరసవాడి
		అనువాదం : పద్మ కె. రాజ్ 45
గుండెచప్పుడు	: దేవుడికి లేఖ	మనోజ 46
	: కాలిపోయిన సమాజం	దుంపల జయపాల్రెడ్డి 46
మార్చి 8	: కార్యకలాపాల దృశ్యమాలికలు	2, 47, 48
ముఖచిత్రం పంక్తులు	: శ్రీరాం	1
ముఖచిత్రం	: కరుణాకర్	1
ముఖచిత్ర డిజైన్	: ధరణి	

భారత ప్రజల ముందుకు మరో ఎన్నికల జాతర వచ్చేసింది. ప్రజాస్వామ్యం వేషం ధరించిన బడా పగటి మోసగాళ్లు నగరాల నడి వీధుల్లో గ్రామాల కూడళ్లలో మరో విడత కనికట్టు విద్యలు ప్రదర్శిస్తున్నారు. ఎవరు ఎంత ఎక్కువ మోసం చేయగలిగితే అంత పెద్ద విజయం! ఇప్పుడు అంతా బహిరంగం. కట్టుబడి ఉండేందుకు సిద్ధాంతాలు లేవు. కష్టపడి దూకేందుకు గోడలు లేవు. దాటేందుకు గీతలు అసలే లేవు. అక్రమ ఆస్తుల రక్షణ, వృద్ధి! ఇదే ఏకైక సిద్ధాంతం. కులం, మతం, ప్రాంతం, లింగం, ధనం, మద్యం. ఇలా ఎన్నింటినైనా సిగ్గు ఎగ్గు లేకుండా వాడుకోవచ్చు. ఈ రోజు ఈ పార్టీ, రేపు మరో పార్టీ, ఎల్లుండి ఇంకోటి, అదేమని ప్రశ్నించేవాళ్లు లేరు. గెలిచాక కూడా గెలిచిన పార్టీలో ఉండవలసిన నియమం రద్దై పోయింది. ప్రశ్నించవలసిన పాత్రలో ఉన్న నాలుగో స్తంభం కుంగి హిందూత్వ ధూళిలో కలిసిపోయింది. కాస్తయినా ప్రశ్నించేవాళ్లు అర్బన్ నక్సలైట్లు అయ్యారు. వాళ్లతో జైళ్లు నిండిపోతున్నాయి. పత్రికలు ఇప్పుడు పార్టీల కరపత్రాలు. వార్తా ఛానళ్లు పార్టీల బాకాలు. మోడికి ముందు వరకు 'లిబరల్' తళుకులు అద్దుకుని 'లెఫ్ట్ ఆఫ్ ద సెంటర్' ఖయలీలు వల్లించిన పత్రికలు, ఛానళ్లు కూడా మోడిని ప్రశ్నించడం మాని సాగిలపడ్డాయి.

ఇక సోషల్ మీడియా ఒక పద్ధతి ప్రకారం మోడి అబద్ధాలని, ఆడంబర నినాదాలని నిజాలుగా ప్రమోట్ చేస్తున్నది. అది జనం మీడియా అనుకోవడం ఒక భ్రమ. అణచివేత సాధనాలుగా హిందూత్వ వాడుకలోకి తెచ్చిన మార్కింగ్ ఆడియో- వీడియోలకు దేశ వ్యాపిత వేదిక కల్పించడం సోషల్ మీడియా విధి. అమెరికా ఆధిపత్య అవసరాల మేరకు సిరియాలో ఐసిస్ (ISIS) కోసం ప్రపంచ దేశాల నుండి ముస్లిం యువతను టెర్రరిస్టు కేడర్ గా ఆకర్షించి సాయం చేసినట్లే, ఇండియాలో హిందూత్వ-మోడిలకు మద్దతుదారులను సోషల్-మీడియా సమీకరిస్తున్నది.

ఈ ఎన్నికల వేళ మోడి రాజ్యంలో స్త్రీలకు ఒరిగింది ఏమిటో చెప్పుకోవడం నమూనా అవుతుంది. మోడి ఆడంబర నినాదాలు భారత మహిళలనూ వదలలేదు. 'బేటీ బచావో, బేటీ పఢావో' నినాదంతో మొదలు పెట్టి 'ఉజ్వల యోజన' పథకం వరకు పనికిరాని సొల్లు భారత స్త్రీలపై కుమ్మరించారు. స్వచ్ఛభారత్ ద్వారా కోట్ల మంది భారతీయ "తల్లులు, సోదరీమణుల" జీవితాలను మెరుగు పరిచామని జీజేపీ నేతలు చెబుతున్నారు. ఇది దేశ మహిళలను అవమానించడమే.

ఆర్థిక- రాజకీయ- సామాజిక రంగాల్లో సమాన హక్కులు, సమాన పనికి సమాన వేతనం, ఆరోగ్యం, జీవన భద్రతలను భారత మహిళలు డిమాండ్ చేస్తున్నారు. కుటుంబ హింస, లైంగిక హింస మరియు నేరాలు, వైవాహిక అసమానతల నుండి, అనేకానేక అవమానాల నుండి రక్షణ, విముక్తి మహిళలు కోరుతున్నారు. ఈ దిశలో చట్టాలను కట్టుదిట్టంగా అమలు చేయాలని, విద్యారంగం మొదలుకుని చట్టసభల వరకు మహిళా హక్కులు, సమానతల పట్ల అవగాహన, చైతన్యం కల్పించే ఆచరణయుత విధానాలు రూపొందించాలని దశాబ్దాలుగా డిమాండ్ చేస్తున్నారు.

ఇవేవీ చేయకపోగా మోడి ప్రభుత్వం పాతబడి మకిలి పట్టిన సనాతన హిందూ సాంప్రదాయాలను తిరిగి మహిళల నెత్తిన రుద్దుతోంది. పురుషాధిక్య సాంప్రదాయాలను పునరుద్ధరించేందుకు కంకణం కట్టుకుని పని చేస్తున్నది. మహిళల అయ్యప్ప ఆలయ ప్రవేశం సమస్యను స్త్రీ-పురుష సమానత్వ సమస్యగా కాకుండా మహిళలకు వ్యతిరేకమైన పూర్వోక్త సంస్కృతి ఆచారాల సెంటిమెంట్లు రెచ్చగొట్టి ఓట్లు దండుకునే దారుణానికి తెగబడింది. రెండు దశాబ్దాలుగా నానుతున్న చట్ట సభల్లో 33% రిజర్వేషన్ డిమాండ్ మోడి హయాంలో తుప్పు పట్టి వాడకానికి కూడా పనికి రాకుండా పోయింది. చట్ట సభల్లో స్త్రీల పాత్ర పెంచేందుకు మోడి ఒక్క ప్రయత్నమూ చేయలేదు. పార్లమెంటులో మహిళల పాత్ర విషయంలో 188 దేశాలలో 147వ స్థానానికి ఇండియా పడిపోయింది. ఎగువ, దిగువ సభలు రెండింటిలో మహిళల సంఖ్య 12 శాతమేనని 'ఇంటర్ పార్లమెంటరీ యూనియన్' గణాంకాలు చెబుతున్నాయి. సొంత మెజారిటీ ఉన్నప్పటికీ మోడి ప్రభుత్వం 33% రిజర్వేషన్ జల్లు ఆమోదించడానికి ఆసక్తి చూపలేదు.

థామ్సన్ రాయిటర్స్ ఫౌండేషన్ 2011లో జరిపిన సర్వేలో స్త్రీలకు అత్యంత ప్రమాదకరమైన దేశాల్లో ఆఫ్ఘనిస్తాన్, కాంగో, పాకిస్తాన్ల తర్వాత 4వ స్థానంలో ఇండియా నిలిచింది. అదే సంస్థ 2018 మార్చి- మేలో జరిపిన అదే తరహా సర్వేలో ఇండియా మొదటి స్థానం సంపాదించింది. మోడి సాధించిన ఘనతల్లో ఇది ఒకటి మాత్రమే. స్త్రీలపై అభివృద్ధి నిరోధక సాంస్కృతిక నిబంధనలు,

లైంగిక హింస, మహిళల అక్రమ రవాణా పెరిగిపోవడంతో ఇండియా ఆ 3 దేశాలను వెనక్కి నెట్టి అగ్ర స్థానానికి చేరిందని సంస్థ విశ్లేషించడం గమనార్హం. ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా గుజరాత్ ఆడ శిశువుల్లో పోషకాహార లోపానికి 'అందం కోసం ఆడ పిల్లలు పాలు తాగడం మానేయడం' కారణంగా చెప్పిన ఘనుడు ప్రధాని నరేంద్ర మోడి. మధ్యప్రదేశ్ లో ఓ బీజేపీ ఎంఎల్ఎ మైనర్ బాలికపై అత్యాచారం చేయగా, జమ్మూకాశ్మీర్ లో ఇద్దరు బీజేపీ ఎంఎల్ఎలు, అనేక మంది బీజేపీ లాయర్లు కధువా దారుణానికి పాల్పడిన నిందితులపై ఛార్జీ షీటు నమోదు కాకుండా పోలీసులను అడ్డుకోవడమే కాక నిందితులకు మద్దతుగా ఏకంగా ప్రదర్శన నిర్వహించారు. బీజేపీ నేతలు నెత్తిన మోసిన అనేక మంది స్వాములు, బాబాలు బాలికలపై అత్యాచారం, హత్య కేసుల్లో దోషులుగా రుజువయింది. మోడి పాలనలో వరకట్న హత్యలు, స్త్రీలపై దాడులు, కిడ్నాపింగ్ లు పెరిగాయని నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో లెక్కలు చెబుతున్నాయి. ఈ నేరాలకు బాధితులైన స్త్రీల చుట్టూ అంటిపెట్టుకుని ఉండే సామాజిక అపవాదువల్ల వెలుగులోకి గణాంకాలకు చేరని నేరాలు కోకొల్లలు.

స్త్రీల ఆరోగ్య పరిరక్షణకు భారత దేశంలో ప్రాధాన్యత లేదు. ఆరోగ్య రంగాన్ని ప్రైవేటు వైద్యులు, ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీల ఇష్టా రాజ్యానికి వదిలివేసిన భారత పాలకులు స్త్రీల ఆరోగ్యానికి విలువ ఇవ్వాలని కోరుకోవడం అత్యంత. దేశంలో పోషకాహార లోపం వల్ల పునరుత్పత్తి వయసులోని స్త్రీలలో సగం మందికి పైగా రక్తహీనత బాధితులని 2017 గ్లోబల్ న్యూట్రిషన్ రిపోర్టు తేల్చింది. ప్రపంచంలోని రక్త హీనత బాధిత స్త్రీలలో అత్యధికులు భారత దేశంలో ఉన్నారని ఈ నివేదిక తెలిపింది. భారత కుటుంబాలలో అందరూ తిన్న తర్వాతే స్త్రీలు తినే సంప్రదాయం ఇప్పటికీ కొనసాగుతుండడంతో ఈ పరిస్థితి నెలకొంది. మోడి పాలన ఈ సనాతన సంప్రదాయాలను దృఢతరం చేస్తుండడం వల్ల సమస్య తీవ్రత మరింత పెరిగింది. ఇతర దేశాలతో పోల్చితే ప్రసవ మరణాల సంఖ్య అత్యధికంగా నమోదు అవుతోంది. దరిద్రం, పేదరికం, నిరుద్యోగం, వైద్య ఖర్చులు, పడిపోతున్న ఆదాయాల వలన ప్రసవ మరణాలు మరింత పెరుగుతున్నాయి. 2015-16 జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య సర్వే ప్రకారం 21% తల్లులు మాత్రమే పూర్తి స్థాయి ప్రసవానంతర సంరక్షణ పొందుతున్నారు. ఈ విషయంలో దళిత స్త్రీల పరిస్థితి మరింత హీనం. ఆరోగ్య సంరక్షణలో వీరు అత్యంత వివక్ష ఎదుర్కొంటున్నారు. అగ్ర కులాల స్త్రీల కంటే బాగా చిన్న వయసులోనే ప్రసవ సంబంధిత మరణాలకు గురవుచున్నారని కుటుంబ సర్వే తెలిపింది.

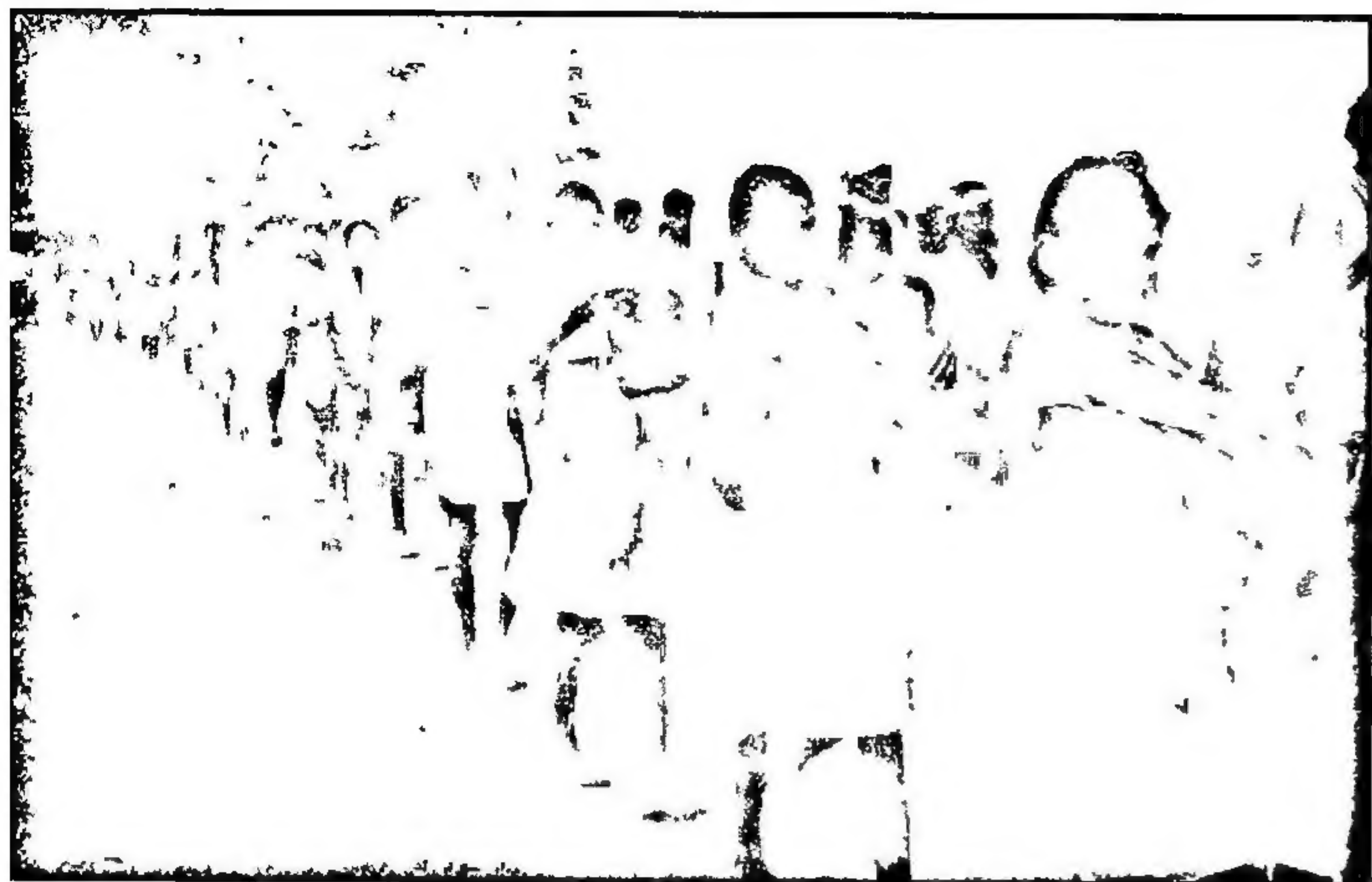
నరేంద్ర మోడి ఆర్థిక వృద్ధి నినాదంలో మహిళలకు చోటు లేదు. దక్షిణ ఆసియా దేశాల వరకు చూసినా మహిళా కార్మికుల పాత్ర తక్కువగా ఉన్నదని వివిధ నివేదికలు వెల్లడించాయి. మోడి పాలనలో మహిళా ఉపాధి బాగా పడిపోయింది. 2005-06లో మొత్తం కార్మికుల్లో 36.3% మహిళలు కాగా 2015-16 నాటికి అది 24%కి పడిపోయింది. వరల్డ్ ఎకనమిక్స్ ఫోరం 2017లో వెలువరించిన గ్లోబల్ జెండర్ గ్యాప్ సూచికలో ఇండియా 21 స్థానాలు పడిపోవడం గమనార్హం. స్త్రీలకు పురుషులతో పాటు సమాన అవకాశాలు కల్పిస్తే దేశ జిడిపికి 770 బిలియన్ డాలర్లు అదనంగా కలుస్తుందని మెకిన్సే గ్లోబల్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఏప్రిల్ 2018లో వెల్లడించింది. మోడి ప్రభుత్వం ప్రసూతి సెలవును 12 నుండి 26 వారాలకు పెంచడం వలన స్త్రీల పరిస్థితి మెరుగుపడడానికి బదులు క్షీణించింది. సెలవు పెంపు వలన మహిళలకు ఉపాధి దొరకడం లేదు. ముఖ్యంగా స్టార్టప్ కంపెనీలు, ఎంఎస్ఎంఈ పరిశ్రమలు స్త్రీలకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వడానికి ముందుకు రావడం లేదు. దానితో 18 లక్షల మంది మహిళలు ఉపాధి కోల్పోయే పరిస్థితి నెలకొన్నది. వెనుకబాటు సంస్కృతి, భావజాలాలను సంరక్షిస్తూ అలంకార ప్రాయమైన చర్యలు తీసుకోవడం వల్ల లాభం లేకపోగా నష్టమే అధికమని ఈ పరిస్థితి స్పష్టం చేస్తున్నది.

ఈ మహిళా వ్యతిరేక పరిస్థితులకు, వారిపై నేరాలకు, అత్యాచారాలకు వ్యతిరేకంగా మోడి ఎన్నడూ నోరు విప్పలేదు. వివిధ ఘటనలు జరిగిన వెంటనే దేశ ప్రధాన మంత్రిగా స్పందించవలసిన సాధారణ బాధ్యతను నిర్వర్తించలేదు. కారణం స్పష్టమే. మోడి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న హిందూత్వ రాజకీయాలకు భారత పూర్వం సంస్కృతి, స్త్రీ-వ్యతిరేక మత దురాచారాలు పట్టుగొమ్మలు. పూర్వం పునాది బలహీనపడితే బీజేపీ రాజకీయ-ఆర్థిక పునాది కూడా బలహీన పడినట్లే. సామ్రాజ్యవాద కంపెనీల లాభాపేక్షను సైతం బీజేపీ పునరుద్ధరణవాద విధానాలు సంతృప్తి పరుస్తున్నాయి. స్త్రీలు, దళితులు, కార్మికులు, కర్షకులు మొదలైన శ్రామిక సెక్షన్ ప్రజలను సనాతన సంస్కృతి, సంప్రదాయాల సంకెళ్లకు ఎంత దృఢంగా కట్టివేస్తే బీజేపీ పునాదులు అంత దృఢం అవుతాయి. కనుక ఇతర శ్రామిక సెక్షన్లతో కలిసి హిందూత్వ అణచివేత మరియు పునరుద్ధరణవాద విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించడం భారత మహిళల ముందున్న ప్రధాన కర్తవ్యాలలో ఒకటి. ఈ కర్తవ్య నిర్వహణకు మహిళా లోకం ముఖ్యంగా శ్రామిక మహిళా లోకం నడుం జగించాలి. ఈ ఎన్నికల సందర్భంగా మహిళలు తదనుగుణంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. ❀

ల.లి.త

సహజ న్యాయం ప్రకారం చూస్తే, ప్రకృతి పరిరక్షణకు పోటీగా మనుషుల హక్కులను నిలబెడితే, అవి వీగిపోక తప్పదు. మనుషులుగా మనం ఎదుగుతున్న క్రమంలో మన హక్కులను ఎన్నో విధాలుగా నిర్వచించుకున్నా, సాటి ప్రాణుల హక్కులను కూడా మనం గుర్తించకపోతే, ఆ మూగజీవాలు ఏమీ మాట్లాడలేకపోయినా, ప్రపంచమే నాశనం అవుతుంది. అన్ని దేశాలూ పోటీలు పడి జీడీపీ పెంచుకోవటంలో చూపిస్తున్న ఆసక్తిని కాస్త తగ్గించుకుని, వాతావరణ మార్పులు తీసుకొచ్చే ఉపద్రవాల మీద దృష్టి పెట్టి, అభివృద్ధి చక్రాన్ని కొంచెం నెమ్మదిగా నడపవచ్చని ఆలోచిస్తే ఎటు చూసినా కనబడే ప్లాస్టిక్ కుప్పలు తగ్గుతాయి. తెలివిగా ప్రవర్తిస్తేనే అడవుల్లో చెట్లూ జంతువులూ, మంచుకొండల్లో మంచూ, నదుల్లో నీళ్లూ, వేసవిలో ఎండా, వానాకాలంలో వానా, చలికాలంలో చలీ మనకు మిగులుతాయి. తాగటానికి శుభ్రమైన నీరు, పీల్చటానికి శుభ్రమైన గాలీ దొరకని

పరిస్థితుల్లో మనం ఉన్నామన్న విషయం ప్రతీ ఒక్కరం గుర్తించి తీరవలసిన రోజులివి.

అడవులతోపాటు సీతాకోక చిలుకలూ, తేనెటీగల్లాంటి చిరుజీవాల దగ్గర్నుంచి ఏనుగుల్లాంటి పెద్ద జంతువులు కూడా నశించిపోతున్న సందర్భం ఇది. కోతులూ చిరుతలూ అడవులల్లో తిండి లేక ఊళ్ల మీద పడుతున్నాయి. ఏనుగులు రైల్వే ట్రాక్స్ మీద చచ్చిపోతున్నాయి. మనిషికి జంతువుకూ ఘర్షణ జరిగే ప్రాంతాలు పెరిగిపోతున్నాయి.

వైల్డ్ లైఫ్ ఫస్ట్ అనే ప్రభుత్వేతర సంస్థ, కొంతమంది పదవీ విరమణ చేసిన అటవీ అధికారులు కలిసి అటవీ హక్కుల చట్టపు ప్రామాణికతను ప్రశ్నిస్తూ సుప్రీంకోర్టులో వేసిన వ్యాజ్యంమీద వచ్చిన తీర్పు ఈ మధ్య సంచలనాత్మకం అయింది. ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 13న సుప్రీమ్కోర్ట్ బెంచ్, అడవుల్లో నివాస హక్కులకు అర్హత

లేనివారందరినీ ఈ జూలై 24 లోపుగా ఖాళీ చేయించాలని చాలా రాష్ట్రాలకు ఆదేశాలు ఇచ్చింది. ఫారెస్ట్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియాకు సాటిలైట్ సర్వే ద్వారా ఆక్రమిత ప్రాంతాలను గుర్తించాలని సూచించింది. ఈ తీర్పును చాలామంది వ్యతిరేకించటంతో ఫిబ్రవరి 28న కోర్ట్ ఈ ఆదేశాన్ని వాయిదా వేసిందిగానీ అటవీ భూములను ఆక్రమించుకున్న బలవంతుల పట్లా, అర్హత లేనివారి పట్ల ఎలాంటి కనికరం చూపకూడదని చెప్పింది. హక్కుల నిరాకరణకు ముందు గ్రామసభల్లో చేయవలసిన విధివిధానాలన్నిటినీ రాష్ట్రాలు పాటించాయో లేదో పరిశీలించాలని నిర్ణయించింది.

కోర్టులో ప్రశ్నించబడిన 2006 అటవీ హక్కుల చట్టం ప్రకారం అడవుల్లో గానీ అటవీభూముల్లో గానీ సంప్రదాయకంగా 75 సంవత్సరాలకు పైబడి నివసిస్తూ, సంప్రదాయక అటవీ ఉత్పత్తుల మీద ఆధారపడి జీవిస్తూ వున్నవారికి అడవి మీద అధికారం ఉంటుంది. వీరికి అడవుల్లో ఉండే, నీటివనరుల మీద అధికారం ఉంటుంది. సమిష్టిగా అటవీ వనరులను కాపాడుతూ నిర్వహించే అధికారం ఉంటుంది. అక్కడి గ్రామాలూ గూడేలను రెవెన్యూ గ్రామాలుగా మార్చుకునే వీలు వుంటుంది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 4 ప్రకారం ఈ ప్రజల ఉనికి, అక్కడి అడవి జంతువులకు తిరుగులేని హాని కలిగించి ఆ జంతు జాతులకూ వాటి స్థావరాల ఉనికికీ విఘాతం కలిగించే పరిస్థితుల్లో తప్పిస్తే, వారి హక్కులకు భంగం కలిగించి వారిని అక్కడినుండి తరలించి పునరావాసం కలిగించే వీలులేదు. అంటే, హక్కులను గుర్తించటం, అర్హతగలవారికి ఆ హక్కులను ఇవ్వటం ముందుగా పూర్తవాలి. ఆ తరువాత ఆ

హక్కులేవీ పొంద లేనివారి ఉనికి, అడవుల్లోని పర్యావరణానికి అడవి

అడవుల నుండి ఆదివాసీలను వెళ్లగాట్టమనే సుప్రీం తీర్పు

జంతువులకూ హానికరమైనదన్న విషయాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంస్థలు నిరూపించగలిగితే వారిని ఖాళీ చేయించవచ్చు. అప్పుడు కూడా వారికి భద్రతతో కూడిన ఉపాధిని కల్పించి, పునరావాస ప్యాకేజీలను ప్రకటించి, వారికి తెలియజేయాలి. అయితే, కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు చురుగ్గా వ్యవహరించి దీనికి సామరస్య పూరితమైన పరిష్కారాన్ని కనుక్కోవటంలో విఫలం అయ్యాయి. 2016లోనే సుప్రీంకోర్టు గిరిజనుల అటవీ హక్కుల సంగతి ఎంతవరకూ వచ్చిందో తెలియజేస్తూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అఫిడవిట్లను దాఖలు చేయాలని ఆదేశించింది. ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 13న కేంద్ర ప్రభుత్వం కోర్టులో అటవీ హక్కుల చట్టాన్ని సమర్థిస్తూ లాయర్ల ద్వారా వాదనను సమర్పించటంలో విఫలమయింది. అంటే, ఈ చట్టాన్ని నీరుగార్చింది. అందువల్ల సుప్రీంకోర్టు జూలై 27 లోపున

అనర్హులైనవారిని అడవులనుంచి ఖాళీ చేయించాలని ఆదేశించింది.

దాదాపు 10 లక్షల కుటుంబాలను అడవుల్లో ఉండటానికి అనర్హులుగా నిర్ణయించిన విధివిధానాలు అసలు ఎంతవరకూ సరిగ్గా అమలు జరిగాయి?

అటవీ హక్కుల చట్టం 2006 ప్రకారం డిసెంబరు 13, 2005కు ముందు ఆ అడవుల్లోని భూములమీద అక్కడున్న ఆదివాసీలు జీవిస్తున్నారనే విషయాన్ని నిరూపించగలిగి ఉండాలి. మూడు అంతరువుల్లో వారి దరఖాస్తులు పరిశీలించబడతాయి. ఒకటి, గ్రామసభ. రెండు, ప్రభుత్వోద్యోగి ఆధ్వర్యంలోని సబ్ డివిజనల్ స్థాయి కమిటీ. మూడు, జిల్లా కలెక్టర్ ఆధ్వర్యంలోని జిల్లా స్థాయి కమిటీ. గ్రామసభకు సమర్పించిన ప్రతి అటవీ హక్కు దరఖాస్తుతోపాటు రెండు పత్రాలను రుజువుగా చూపించాలి. అవి ప్రభుత్వం ఇచ్చిన పత్రాలు, పరిశోధనా పత్రాలు, పెద్దల వాంగ్మూలాలు, లేదా ఆ భూమిని ఉపయోగిస్తున్నట్టుగా ప్రత్యక్షంగా కనిపించే బావులు; వీటిలో ఏవైనా చూపించవచ్చు. ఇలా దరఖాస్తులు అందుకున్న తరువాత గ్రామసభ అటవీ హక్కుల కమిటీ, స్థానిక రెవెన్యూ, అటవీ అధికారులతో కలిసి ఆ ప్రాంతాన్ని సందర్శించి, ఇంకా అవసరమైన అదనపు రుజువులను కూడా దరఖాస్తుదారుల నుంచి, సాక్షుల నుంచి సంపాదించాలి. ఆ తరువాత తమ అభిప్రాయాన్ని గ్రామసభకు తెలియజేయాలి. అప్పుడు గ్రామసభ ఆ దరఖాస్తును ఆమోదించటమో, నిరాకరించటమో చేస్తుంది. ఆమోదించబడిన దరఖాస్తులను సబ్ డివిజనల్ కమిటీకి పంపుతుంది. అది జిల్లా స్థాయి కమిటీకి వెళు తుంది. ఇలా తమకు చేరిన దరఖాస్తులను ఆమోదించటమో నిరాకరించటమో చేసే న్యాయపరమైన అధికారం చివరకు జిల్లా కమిటీకే ఉంటుంది. నిరాకరించబడిన దరఖాస్తుదారులకు ఆ విషయాన్ని తెలియజేయాలి. వాళ్లు తమ హక్కులకోసం మళ్లీ అపీల్ చేసుకోవచ్చు. ఆ అపీల్స్ కూడా ఇదే పద్ధతిలో పరిష్కరించ బడతాయి.

నవంబరు 2018 నాటికి దేశవ్యాప్తంగా అటవీహక్కుల దరఖాస్తుల్లో సగం దాకా నిరాకరించబడ్డాయి. ఝార్ఖండ్లో అటవీ హక్కుల మీద నిర్ణయాలు స్థానిక అటవీశాఖ చెప్పినట్టే జరిగాయని తెలుస్తోంది. గ్రామస్థాయి సంస్థల ద్వారా జరగవలసిన తనిఖీ, అటవీశాఖ అధికారుల వాంగ్మూలాల మీదే ఆధారపడి జరిగిపోతోందని భావిస్తున్నారు. ఛత్తీస్గఢ్లో సగందాకా జరిగిన నిరాకరణలు ఫారెస్ట్ గార్డులు లేదా పట్వారీలు చేసినవే. అవే గ్రామసభల ఆమోదాన్ని పొందాయని ఒడిశాకు చెందిన తుషార్ దాష్ అనే అటవీ హక్కుల పరిశోధకుడు చెప్తున్నారు. ఛత్తీస్గఢ్లో 41శాతం భూమి అటవీభూమి అయితే, 25 మిలియన్ల జనాభాలో మూడోవంతు మంది గిరిజనులే అయితే, వీరి హక్కులను కాపాడే కమిటీల్లో పట్వారీలనూ ఫారెస్ట్ గార్డులనూ నియమించటం న్యాయమైన విధానం కాదని ఆయన అంటున్నారు.

రాజస్థాన్లోని చిత్తోడ్గడ్ ప్రాంతాల్లో నివసించే భిల్లులు 2010 నుంచీ 2012 వరకూ తమ ఇళ్లూ పొలాల మీద హక్కులకోసం

“

ఆదివాసీలకు మైదాన ప్రాంతాల వారికున్న సౌకర్యాలు వద్దా? ఎందుకు వద్దు? తప్పక కావాలి. తాగునీరు, ప్రాథమిక విద్య, ప్రాథమిక వైద్యం, విద్యుత్తు, అవసరమైన వైద్యసేవలు, వారికి కూడా అందేలా చూడాలి. మలేరియాతో చనిపోయే దిక్కుమాలిన పరిస్థితి వారికి ఉండకూడదు. కానీ డబుల్ రోడ్లు, కాంక్రీట్ భవనాలు, మెక్ డొనాల్డ్స్, మల్టీప్లెక్స్ మాల్స్ అవసరం లేదు. ఇవి మనకెవరికీ కూడా అవసరం లేదు. కాని ప్రపంచీకరణ వీటిని మనమీద రుద్దింది. ”

దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. ఇంతా చేస్తే, ఒక్కొక్క హెక్టార్ను మించిన భూములను ఎవరూ ఆశించలేదు. వారి పైళ్లు ఏమయ్యాయో వారికి తెలియదు. ఫైల్ తమకు అందినట్టుగా ప్రభుత్వం నుంచి ఎటువంటి రసీదూ వారికి ముట్టలేదు. గ్రామ పంచాయితీకి ఎన్నిసార్లు తిరిగినా తమ పైళ్లు పరిశీలనలో ఉన్నాయని చెప్తున్నారు. వాళ్ల ఇళ్లనూ పొలాలనూ ఏ అధికారులూ వచ్చి తనిఖీ చేసినట్టు వారికి గుర్తు లేదు. ఇలాకాదని వాళ్లు 2017లో మళ్లీ కొత్తగా దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. సబ్ డివిజనల్ కమిటీలో వారి దరఖాస్తులను నిరాకరించటం జరిగింది కాబట్టి కొత్తగా మళ్లీ దరఖాస్తు పెట్టుకోవటానికి వీలు లేదని పంచాయితీలో వారికి అప్పుడే తెలిసింది. నిజానికి నిరాకరించబడిన హక్కు గురించి దరఖాస్తుదారునికి వ్యక్తిగతంగా తెలియజేయవలసి ఉంటుంది. అప్పుడు దరఖాస్తుదారుడు 60 రోజుల లోపున తన హక్కుల గురించి అపీల్ చేసుకోవచ్చు. ఇవన్నీ చివరకు సమాచార హక్కు చట్టం ద్వారా కనుక్కుంటేనే ఆ ఆదివాసీలకు తెలిశాయి. సమాచార హక్కు చట్టం ప్రకారం వీరికి లభించిన సమాచారం ఏమిటంటే వారి గ్రామంలో అటవీ హక్కుల కమిటీ కూడా ఏర్పడలేదు. ఏ నియమాలూ, విధివిధానాలూ లేకుండానే వీరి హక్కులు ఊరికేనే హరించబడ్డాయి. ఈ విధంగా హక్కులు నిరాకరించబడ్డ విషయాన్ని దరఖాస్తుదారులకు తెలియజేయక పోవటం రాజస్థాన్లో సర్వసామాన్యం.

“అటవీ హక్కుల చట్టాన్ని సరిగ్గా అమలు చెయ్యాలంటే ఆదివాసీలను ముందుగా ఆదివాసీలుగా గుర్తించే పని జరగాలి. ఈ పనిని అటవీశాఖ నిర్వహించాలి. కలపను మినహాయించి మిగతా అటవీ ఉత్పత్తులను, అంటే ఆహార పదార్థాలను పండించి లేదా ఏరుకొని వాటిమీద బ్రతుకుతున్నారనే విషయాన్ని అటవీశాఖ అధికారులు ముందుగా నిరూపించి, గిరిజన సంక్షేమ శాఖకు ఆ వివరాలు పంపిస్తే, వారు అటవీ హక్కుల పట్టాలను ఆదివాసీలకు జారీ చేస్తారని గంజివరపు శ్రీనివాస్ అనే కార్యకర్త చెప్తున్నారు. ఆయన చెప్పినదాని ప్రకారం తూర్పు కనుమల్లోని చెంచు జాతివారిని ఆదివాసీలుగా గుర్తించే పనిలో అటవీశాఖ అలసత్వాన్ని

ప్రదర్శించింది. వారు అడవిలో ఆక్రమణదారులని ప్రభుత్వానికి చెప్తున్నది. వారికి సరైన అటవీ హక్కుల పట్టాలు లేవని చెప్తున్నది. కానీ పట్టాలు ఇచ్చేందుకు మొదటిగా పని చేయవలసిన అటవీశాఖ, ఆ పని మానేసి వారికి పట్టాలు లేవని చెప్తుండటం అన్యాయమైన విషయం అంటున్నారు శ్రీనివాస్.

అలాగే కర్ణాటకలో జేను కురుబ జాతికి చెందిన ఆదివాసీ హక్కుల కార్యకర్త అప్పాజీ చెప్తున్నదాని ప్రకారం వీరికి భూమి హక్కుల పట్టాలు రాకపోవటానికి కారణం వారికి ఏ విధమైన గుర్తింపు కార్డులూ లేకపోవటం. స్థానిక తహసీల్దార్లు వారికి ఓటరు గుర్తింపు కార్డు గానీ, ఆధార్ కార్డు గానీ ఇవ్వటానికి ఏ సహాయమూ చేయటం లేదు. వారికి కులం/తెగ ధృవీకరణ పత్రాల్లాంటివి కూడా లేవు.

2006 అటవీ హక్కుల చట్టం ఆదివాసీ హక్కులను గుర్తించటంలో గ్రామసభలకు కార్యనిర్వాహక, న్యాయపరమైన అధికారాలను ఇచ్చింది. వార్డు స్థాయిలో గిరిజన గూడేల హక్కులను గుర్తించి, సిఫార్సులను సబ్ డివిజనల్ కమిటీలకు పంపించాలి. ఆ తరువాత జిల్లా స్థాయి కమిటీలు ఉంటాయి. ఈ కమిటీలకు కార్యనిర్వాహక అధికారాలు ఉంటాయని కేరళలోని ఆదివాసీ గోత్ర మహాసభ రాష్ట్ర స్థాయి కో ఆర్డినేటర్ ఎం.గీతానందన్ చెప్తున్నారు. వీరి హక్కుల దరఖాస్తులను కిందిస్థాయి సభ నిరాకరిస్తే తరువాతి స్థాయి కమిటీ మళ్లీ సమీక్షించవచ్చు. సివిల్ కోర్టుల్లో ఈ నిర్ణయాలను సవాలు చేయవచ్చు. పార్లమెంట్ చేసిన అటవీ హక్కుల చట్టంలోనే కాకుండా దాని ప్రజాస్వామిక క్రమంలో కూడా సుప్రీంకోర్టు కల్పించుకున్నదని గీతానందన్ చెప్తున్నారు. ప్రజలు గ్రామసభకు దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటే గ్రామసభ కమిటీ వాటిని ఆమోదిస్తుందని, కానీ ఈ విధానం ఎక్కడా సరిగ్గా అమలు కాలేదని, ఈ విషయం మీద 80శాతం మంది ఆదివాసీలు దరఖాస్తులనే సమర్పించలేదని తాము భావిస్తున్నట్టుగా తమిళనాడు అటవీ హక్కుల కార్యకర్త సెల్వరాజ్ చెప్తున్నారు.

ఇదంతా చివరకు వందల ఏళ్లుగా అడవిని నమ్ముకుని బ్రతుకుతున్న ఆదివాసీలను అక్కడినుండి ఖాళీ చేయించి, అడవులను భూముల మాఫియాకు అప్పజెప్పే ప్రయత్నమేనని ఆదివాసీ హక్కుల కార్యకర్తలు అనుమానిస్తున్నారు. వాళ్లంతా కోర్టుల ద్వారా ఈ

విషయాన్ని తేల్చుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

ఈ తీర్పు వల్ల మొత్తం అటవీ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్న 10 లక్షల మంది కుటుంబాల వరకూ నిర్వాసితులు అయిపోయే అవకాశం ఉంది. 17 రాష్ట్రాల్లో అటవీ నివాస హక్కులను నిరూపించు కోలేని 7,67,467 మంది గిరిజనుల, 4,45,047 మంది మూలవాసుల హక్కులు నిరాకరించబడ్డాయి. 1,95,222 వరకూ తిరస్కరించబడిన కేసులు ఇంకా మూడు రాష్ట్రాల్లో ఉన్నాయి. మధ్య ప్రదేశ్‌లో అన్ని రాష్ట్రాల కంటే ఎక్కువగా నిరాకరించబడిన కేసులు ఉన్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 66,351 కేసులు, కర్ణాటకలో 35,521 గిరిజనుల 1,41,019 మూలవాసుల కేసులు, కేరళలో 39,999 గిరిజనులూ 894 మంది మూలవాసుల కేసులు, తమిళనాడులో 7148 గిరిజనులూ 1811 మూలవాసుల కేసులు, తెలంగాణాలో 82,075 మంది గిరిజనుల కేసులలో హక్కులను తిరస్కరించటం జరిగింది.” (thenewsminute.com)

అడవుల్లో మావోయిస్టు కార్యకలాపాలు ఎక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాల్లో నివాస హక్కులు ఎక్కువగా నిరాకరించబడే అవకాశం ఉన్నది. ఆ హక్కుల కోసం అక్కడ గ్రామసభలు సరిగ్గా జరగవు. ఈ ప్రాంతాలవారికి తమకు అక్కడ ఉండే హక్కు నిరాకరించబడిందన్న విషయం కూడా తెలియజేసేవారు ఎవరూ ఉండరు. ప్రజాస్వామ్యానికి ఆ ప్రాంతాలు చాలా దూరం. పైగా ఫార్మెస్ట్ గార్డులూ పట్వారీలూ నిర్ణయాలు తీసుకుని అమలుచేసే పరిస్థితుల్లో ఉన్న కల్లోలిత ప్రాంతాల్లో మానవహక్కులకే దిక్కులేనప్పుడు అటవీ హక్కులదాకా మాట్లాడటం చాలా కష్టం.

ఆదివాసీల అటవీ హక్కులను ప్రశ్నించిన ఈ కేసు పదేళ్ల నుంచి కోర్టుల్లో నడుస్తోంది. ఇప్పుడు కాకపోతే రేపైనా సుప్రీంకోర్టు ఏదో ఒక తీర్పు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 2006లో చేసిన అటవీ హక్కుల చట్టాన్ని సక్రమంగా అమలు చేసి, గిరిజన తెగలు, మూలవాసుల హక్కులను సరిగ్గా గుర్తించి, వారికి అధికారికంగా భూమి హక్కులు ఇచ్చినట్టయితే ఇటువంటి కేసులు పరిష్కారం అవుతాయి. కార్పొరేట్స్‌కు బ్యాంకుల ద్వారా డబ్బు మూటలనూ అవసరానికి మించిన భూములనూ కట్టబెట్టి, వాళ్లు తమ ఫ్యాక్టరీల నుంచి వస్తున్న విషాలను నదుల్లో సముద్రాల్లో నిస్సిగ్గుగా కలిపేసి ప్రజల ప్రాణాలను హరిస్తున్నా పట్టించుకోని ప్రభుత్వాలు అటవీ హక్కుల పేరిట చిన్నపాటి భూములను కూడా ఆదివాసీలకు ఇవ్వటానికి ఉద్దేశించిన చట్టాల అమలుకు ఎటువంటి ప్రయత్నమూ చేయటం లేదు.

• • •

బ్రిటిష్ వాళ్ల కాలంవరకూ వెనక్కు వెళితే, మన కొండ ప్రాంతాలు వాళ్లకు వేసవి విడిదులుగా మారటం కోసం రోడ్లు, కనీస సదుపాయాలూ వచ్చాయి. అటవీ సంపద వాళ్ల అవసరాలకు తరలిపోయింది. 1927లో వచ్చిన భారతీయ అటవీ చట్టం అటవీ హక్కులను నిర్ణయించటానికి ఏవో కొన్ని విధానాలను నిర్దేశించినా

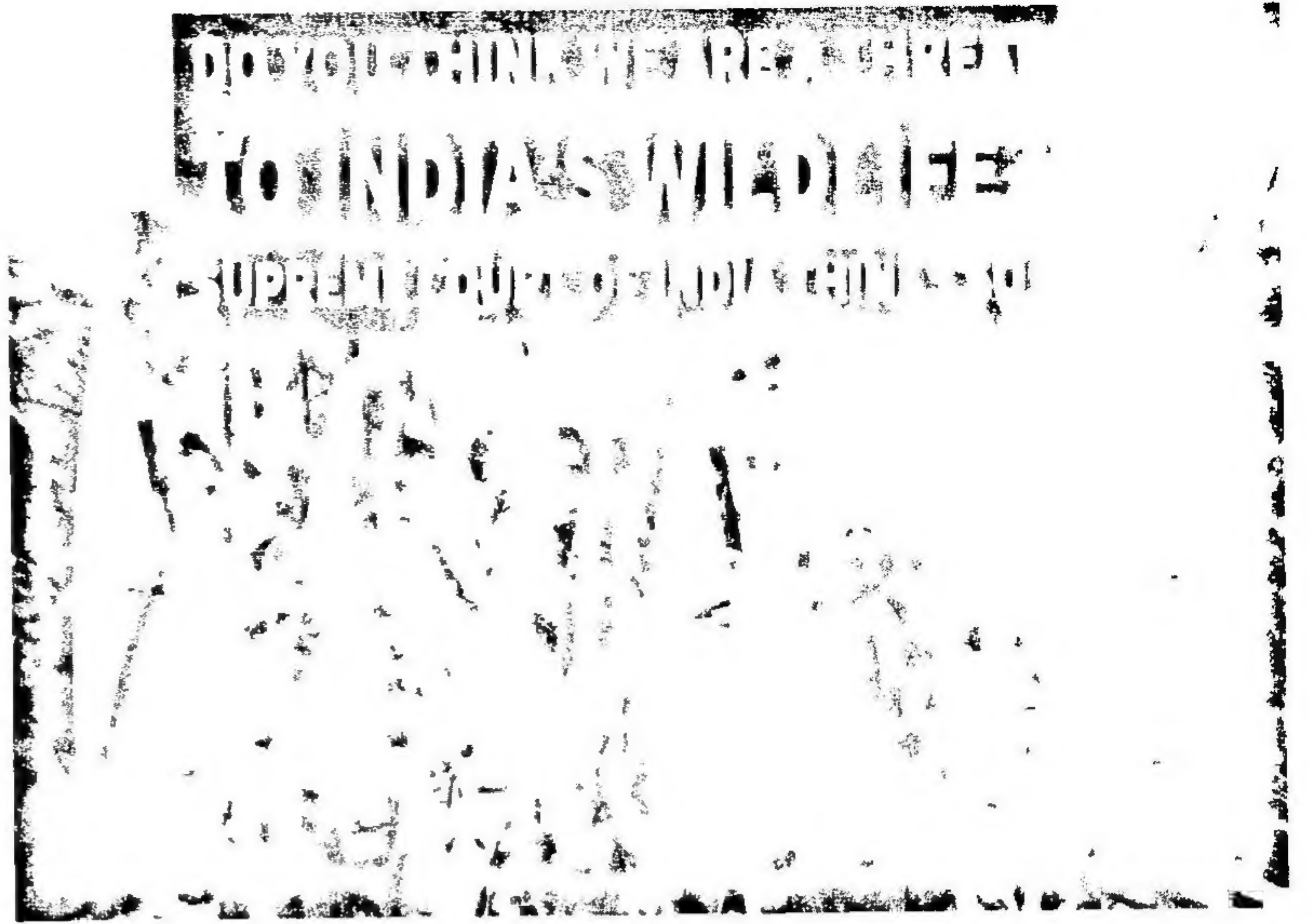

వాటిని ఎవరూ పాటించలేదు. మైదాన ప్రాంత వ్యాపారులు వస్తుమార్పిడి పద్ధతిలో ఆదివాసీలకు ఉప్పు బట్టలూ ఇచ్చి; తేనే, చింతపండ్లూ లాంటి సంపదను పట్టుకుపోయారు. ఆదివాసీలకు అమాయకపు రోజులవి. మైదాన ప్రాంతాల్లోని సాహసవంతులైన వ్యాపారులూ, అడవి అంచుల్లో ఉన్నవాళ్ళూ తప్ప మిగతావాళ్ళు అడవుల్లోకి అంతగా అడుగుపెట్టని రోజులు. ఆదివాసీల జనాభా క్రమంగా పెరుగుతూ వచ్చింది. తరువాత నెమ్మదిగా ఆదివాసీల, అటవీహక్కుల చట్టాలు వచ్చాయి. అడవులకూ అక్కడ నివసించే తెగలకూ మధ్యగల సహజ సంబంధాన్ని అర్థం చేసుకుని వారు ప్రకృతిలో నిశ్చింతగా బ్రతకగల పద్ధతిని కల్పించటానికి 1988లో ప్రభుత్వం జాతీయ అటవీ విధానాన్ని రూపొందించింది. అడవుల సంరక్షణ, వాటిని పెంచి పోషించటం వంటి పనులకు ఆదివాసీల సహకారం అవసరమని ప్రభుత్వం ఈ విధానం ద్వారా గుర్తించింది.

ప్రపంచీకరణ ఇంకా రాని రోజుల నాటి పరిస్థితి అది. ప్రపంచీకరణ రోడ్లూ సదుపాయాలూ విమానాలతో విజృంభించిన తరువాత, అభివృద్ధి గురించి హక్కుల గురించే తప్ప, ప్రకృతిని గౌరవించే మనుషులు ఎంతవరకూ మిగిలారు? 2006లో గిరిజన తెగల, సంప్రదాయ అటవీ నివాసుల (అటవీ హక్కుల గుర్తింపు) చట్టం వచ్చింది. పర్యావరణ హక్కునూ, జీవితానికి జీవికకూ భద్రత కల్పించే ఆదివాసీ హక్కులనూ సమతూకంలోనికి తెచ్చే విధానం ఉండాలని ప్రభుత్వం ఈ చట్టాన్ని చేసింది.

అంటే, విధానాల రూపకల్పనలో ఇప్పటివరకూ ఎప్పటికప్పుడు పర్యావరణం, ఆదివాసీ హక్కుల గురించి శ్రద్ధ తీసుకోవటం జరుగుతూనే ఉందని అర్థమౌతుంది. కానీ ఆచరణలోకి వచ్చినప్పుడు మన దేశంలో ఉన్నంత నిర్లక్ష్యం, అవినీతి, బరితెగించినతనం, బాధ్యత లేకపోవటం ఇంకెక్కడా ఉండదేమో! మంచి విధానాలనే సరిగ్గా అమలు చేయలేని చోట, 2018లో ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన డ్రాఫ్ట్ అటవీ విధానం కొత్త ప్రతిపాదనలు చేసింది. పర్యావరణ మార్పులను లెక్కలోనికి తీసుకుంటూ, అడవుల పునరుద్ధరణను చేపట్టాలని చెప్పింది. దీనిలో అడవులను పెంచటం ప్రభుత్వ ప్రైవేటు సంస్థల భాగస్వామ్యంలో జరగాలంటోంది. అటవీ హక్కుల గురించి సరైన ప్రస్తావన లేదు. అటవీ హక్కుల చట్టం ప్రకారం సమిష్టి అటవీ నిర్వహణ పద్ధతుల్లో అడవులను పెంచాలంటున్నది ఈ డ్రాఫ్ట్. ప్రైవేటు సంస్థలకు అడవుల మీద ఎందుకు ఆసక్తి వుట్టిందో ఎవరికీ తెలియని విషయం కాదు. కలపకు పనికొచ్చే వృక్షాలను మాత్రమే పెంచి, ఉన్న కొద్దిపాటి పర్యావరణ తూకాన్ని కూడా చెడగొట్టే పనిని మాత్రమే ప్రయివేట్ సంస్థలు చేస్తాయని సులువుగా ఊహించవచ్చు. ఈ వ్యాపార సంస్థల పరుగుల మధ్య ఆదివాసీల హక్కులు నేలమట్టం కావటానికి ఎక్కువకాలం పట్టదు. ఇలా అడవులను కార్పొరేట్స్ కు కట్టబెట్టే ఉత్సాహమున్న ప్రభుత్వాల ఏలుబడి ఒకవైపు, ఉన్న చట్టాలనే సరిగ్గా ఉపయోగించకుండా, అనధికారంగా అడవుల్లో ప్రవేశిస్తూ దోచుకుంటూ పెద్దలుగా చలామణీ అవుతున్నవారిని తొలగించలేని అధికారుల అసమర్థత

మరోవైపు ... రెండూ కలిసి అడవుల నాశనానికి మరింతగా దారి తీస్తున్నాయి. చట్టాలూ సుప్రీం కోర్టు ఆదేశాలూ చాలావరకూ సరిగ్గానే ఉన్నా ఆచరణలో ప్రతీదీ విఫలం కావటం మన దేశపు ప్రత్యేకత. ముఖ్యంగా పేదలకోసం, స్త్రీలకోసం చేసిన చట్టాలు సరిగ్గా అమలు కావు. అవినీతి పడగ నీడలో కార్పొరేట్లకు చవగ్గా భూములూ అప్పులూ పంచటం దగ్గర మాత్రం పనులు చురుగ్గా జరుగుతుంటాయి.

మనుషుల కోరికలకూ హక్కులకూ అడవి మూల్యం చెల్లిస్తోంది. పెరుగుతున్న ఆదివాసీ జనాభాకు అడవులను కట్టబెడితే, వాళ్ళు వ్యవసాయం పేరుతో అడవులను చదును చేసేస్తే, అడవుల పునరుద్ధరణ జరిగేదేలా అని ప్రశ్నించే పర్యావరణవాదులు ఉన్నారు. భూతాపం పెరిగిపోయి, పెను వాతావరణ మార్పులు చోటు చేసుకుంటున్న ఈ భూమి మీద వీరికి జవాబు చెప్పవలసిన అవసరం కూడా ఉంది.

రెండవది, ఆదివాసీలకు మైదాన ప్రాంతాల వారికున్న సౌకర్యాలు వద్దా? ఎందుకు వద్దు? తప్పక కావాలి. తాగునీరు, ప్రాథమిక విద్య, ప్రాథమిక వైద్యం, విద్యుత్తు, అవసరమైన వైద్యసేవలు, వారికి కూడా అందేలా చూడాలి. మలేరియాతో చనిపోయే దిక్కుమాలిన పరిస్థితి వారికి ఉండకూడదు. కానీ డబుల్ రోడ్లు, కాంక్రీట్ భవనాలు, మెక్ డొనాల్డ్స్, మల్టీప్లెక్స్ మాల్స్ అవసరం లేదు. ఇవి మనకెవరికీ కూడా అవసరం లేదు. కాని ప్రపంచీకరణ వీటిని మనమీద రుద్దింది.

బ్రిటిష్ వారి కాలంలో అడవుల్లో సేద తీరేందుకు వాళ్ళు మాత్రమే అక్కడికి వెళ్లేవారు. ఇప్పుడు టూరిజం పేరుతో ప్రభుత్వం, ప్రయివేట్ సంస్థలు, హోటళ్ళు; అన్ని తరగతులవారి కోసమూ అడవులను కొల్లగొడుతున్నాయి. ముందుగా దీనిగురించి మాట్లాడకుండా పెరుగుతున్న ఆదివాసీ జనాభా గురించి మాట్లాడితే కుదరదు. పశ్చిమ కనుమల్లో విపరీతంగా పెరిగిన టూరిజం దెబ్బకు ఎన్నో జాతుల జంతువులూ పక్షులూ నశించాయి. హిమాలయాల సంగతి చెప్పనే అక్కర్లేదు. కేవలం టూరిజం మీద ఆధారపడి బ్రతికే

ఉత్తరాఖండ్ వట్టి బోడి కొండలుగా మిగిలే రోజు ఎంతో దూరంలో లేదు. గ్రేసియర్లు హరించుకు పోతున్నాయి. చార్ థామ్ యాత్ర కారణంగా అక్కడి ప్రజలకు ఉపాధి దొరుకుతోంది. కానీ స్వచ్ఛమైన హిమానీ నదాల్లో చిప్స్ పొట్లాల రేపర్లు, ప్లాస్టిక్ బాటిల్లు తేలుతున్నాయి. టూరిజాన్నీ దాని మీద వచ్చే ఆదాయాన్నీ వదులుకుంటేగానీ అడవుల పునరుద్ధరణ ఊసు ఎత్తనవసరం లేదు. ఎకో సెన్సిటివ్ ప్రాంతాల్లో పెద్ద పెద్ద హైడ్రో ప్రాజెక్టులు కడితే జరుగుతున్న అటవీ నష్టం సామాన్యమైనదా? ఆ ప్రాజెక్టులు నిజానికి అక్కడ నివసించే ఆదివాసీల కోసం కాదు. మైదాన ప్రాంతాలకు అవసరానికి మించిన విద్యుత్తును ఇవ్వటానికే.

టూరిజంనూ, పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులనూ తొలగించి అడవులను పరికిస్తే, బుజ్జిపిట్టల, కప్పల అరుపులు చక్కగా వినిపిస్తాయి. చెట్లు ఊపిరి పీల్చుకునే చప్పుడు వినిపిస్తుంది. అది అసాధ్యమనుకుంటే, ఆదివాసీలకు అటవీ హక్కులు ఇవ్వటం మరింత సుసాధ్యమే. ఎందుకంటే, నాగరికత మరీ ఎక్కువగా అంటుకున్న గిరిజనులకు తప్పిస్తే, సాధారణంగా అడవిలో నివసించేవారికి దానిని కాపాడుకోవటం కూడా సహజంగా వస్తుంది. ఒరిస్సాలోని కాలహండి జిల్లా నియమ్ గిరి కొండల వాలుల్లో నివసించే డొంగ్రియా కోండుల ప్రశాంత జీవనాన్ని భగ్నం చేస్తూ వేదాంత అల్యూమినా రిఫైనరీ ఆ కొండల్లో, గిరిజన గ్రామసభల అనుమతి లేకుండా బాక్సైట్ తవ్వకాలకు అక్రమంగా హక్కులు పొందింది. 2013లో సుప్రీంకోర్టు దీనిమీద గ్రామసభల అనుమతి తీసుకోవాలని ఆదేశించింది. భారతదేశంలో బహుశా మొదటిసారిగా జరిగిన పర్యావరణ రిఫరెండంలో 12 గ్రామాల ప్రజలు వేదాంత ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకించారు. ప్రభుత్వం అభివృద్ధి పేరు చెప్పి ఇంకా అక్కడి ప్రజలను లొంగదీయాలని ప్రయత్నిస్తున్నది. నియమ్ గిరి సురక్ష సమితి నాయకుడు లాడ సికాకా ఈ అభివృద్ధి మోడల్ను నిరసిస్తూ, 'మాకు 30 అడుగుల రోడ్లు ప్రభుత్వం ఇస్తామంటోంది. ఆరోగ్య సమస్యలు వస్తే వెళ్లటానికి అలాంటి రోడ్లు కావాలని అంటున్నది. కానీ అది మాకు అవసరం లేదు. మూడు అడుగుల రోడ్లు చాలు. కాంక్రీట్ ఇళ్లు ఇస్తామంటున్నారు. ఈ కొండల మీదికి అలాంటి ఇళ్లకు కావలసిన సామగ్రి అంతా కష్టపడి తీసుకురావాలి. మాకు మా సంప్రదాయక గృహాలు చాలు. మా భాషలో చదువు కావాలి. సంక్షేమ హాస్టళ్లు అవసరం లేదు' అని డొంగ్రియా కోండుల పర్యావరణ స్పృహనూ సంస్కృతి పట్ల ఉన్న గౌరవాన్నీ తెలియజెప్పాడు. పెద్ద రోడ్లు తాము హాస్పిటల్కు వెళ్లటం కంటే కూడా బడా కంపెనీల ప్రొక్షయినర్లు ఇప్పుడూలను తొక్కుకుంటూ తమ ప్రాంతాలకు రావటానికి ఎక్కువ ఉపయోగపడతాయని వారికి తెలుసు. వినే పాలకులెవరు? ఈ రోజు దట్టమైన అడవుల్లో నివసించే ఆదివాసీలకూ ప్రభుత్వాలకూ మధ్య ఎంతో దూరం పెరిగిపోయింది. సుప్రీంకోర్టు తీర్పుతో తమను అక్కడినుండి వెళ్లగొట్టి 'వేదాంత'కు నియమ్ గిరిని అప్పచెప్పేస్తారనే అనుమానాలు వారిలో పెరిగిపోయాయి.

టూరిజం ఎక్కువైపోయినచోట ఆదివాసీల సంప్రదాయక అలవాట్లు కూడా మారిపోతున్నాయి. అడవిలో బ్రతకాలంటే దురాశ,

ఆదివాసీల అటవీ హక్కులను ప్రశ్నించిన ఈ కేసు పదేళ్ల నుంచి కోర్టుల్లో నడుస్తోంది. ఇప్పుడు కాకపోతే రేపైనా సుప్రీంకోర్టు ఏదో ఒక తీర్పు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 2006లో చేసిన అటవీ హక్కుల చట్టాన్ని సక్రమంగా అమలు చేసి, గిరిజన తెగలు, మూలవాసుల హక్కులను సరిగ్గా గుర్తించి, వారికి అధికారికంగా భూమి హక్కులు ఇచ్చినట్లయితే ఇటువంటి కేసులు పరిష్కారం అవుతాయి. కార్పొరేట్స్కు బ్యాంకుల ద్వారా డబ్బు మూటలనూ అవసరానికి మించిన భూములనూ కట్టబెట్టి, వాళ్లు తమ ఫ్యాక్టరీల నుంచి వస్తున్న విషాలను నదుల్లో సముద్రాల్లో నిస్సిగ్గుగా కలిపేసి ప్రజల ప్రాణాలను హరిస్తున్నా పట్టించుకోని ప్రభుత్వాలు అటవీ హక్కుల పేరిట చిన్నపాటి భూములను కూడా ఆదివాసీలకు ఇవ్వటానికి ఉద్దేశించిన చట్టాల అమలుకు ఎటువంటి ప్రయత్నమూ చేయటం లేదు. ”

కన్నూమరిజం వదులుకొని, బాధ్యతగా మెలగాలన్న దూరదృష్టిని అందరూ అలవరచుకోవలసి ఉంటుంది. సమిష్టిగా అడవుల పునరుద్ధరణ చర్యల్లో పాలు పంచుకోవలసి ఉంటుంది. భూమి హక్కులను ఇచ్చి, వారి అభిప్రాయాలను గౌరవించినప్పుడే వారికి ప్రభుత్వం పట్ల నమ్మకం వస్తుంది. అడవిని సంరక్షించుకోవాలనే స్పృహ కూడా పెరుగుతుంది. అతిగా చొరబడకుండా అవసరమైన చేయూతను, మౌలిక సదుపాయాలను వారికి అందివ్వటమే ప్రభుత్వాలు చేయవలసిన పని.

అభివృద్ధి మోడల్ను మైదాన ప్రాంతాల్లో లాగా విచ్చలవిడిగా కాకుండా ఆదివాసీల సంప్రదాయ జ్ఞానం నుంచి వచ్చిన అటవీ సంరక్షణ పద్ధతులతో తీర్చిదిద్దటానికి ప్రభుత్వానికీ, అధికారులకూ ఓపిక ఉండాలి. ఆదివాసీలను మనలాగానే బ్రతకాలని ఆజ్ఞాపించటం కాకుండా వారి కోర్కెలను సావధానంగా విని, అడవికి హాని కలుగని రీతిలోని సాంప్రదాయక నమూనాను అభివృద్ధి చేయాలి. అభివృద్ధి మోడల్లోనూ పథకాల అమలులోనూ ఆదివాసీల భాగస్వామ్యం పూర్తిస్థాయిలో లేకుండా ఏ పనీ జరగకూడదు. ఆధునిక వైద్య సదుపాయాలను అందజేస్తూనే గిరిజన వైద్య విధానానికి ప్రోత్సాహాన్ని ఇవ్వాలి. అసలు ముందుగా ఆ ప్రాంతాలకు వెళ్లటం నేర్చుకోవాలి.

మన ఆధునిక జీవన విధానాన్ని అడవులకు అంటగడుతున్నాం. ఈ పని మానేస్తేనే అవి నాశనం కాకుండా ఉంటాయి. అసలు అడవుల్లో ఎంతమంది ఎలా నివసిస్తున్నారో తెలుసుకునే నిబద్ధులైన అధికారులు ఎంతమంది? అందుకే అన్నిటికంటే ముందు నిజాయితీగా ఉండే జాతీయ అటవీ విధానాలను రూపొందించగలగటమూ, బాధ్యతాయుతంగా పనిచేసే జవాబుదారీతనమూ... ఇవి ప్రభుత్వానికీ, ప్రభుత్వాధికారులకూ ఉంటేనే తప్ప అడవులు బాగుపడవు. ఆదివాసీలు క్షేమంగా ఉండరు. ❀

పిల్ల యేడవలేదు?! గుక్కపెట్టలేదు?! అలాగని చీమ బొక్కలో చెయ్యి పెట్టడమూ మానలేదు?!

“చీమా చీమా... నువ్వెందుకు కుట్టలేదు?” అని అడగడమూ మానలేదు?!

“నా బంగారం కన్నంలో వేలు పెట్టినా నేను కుట్టను గాక కుట్టను” అన్నాది చీమ!

పిల్ల యేడ్చింది! చీమ కుట్టలేదని! అమ్మ చెప్పిన కథ జరగలేదని! చీమలు పెట్టిన పుట్టల్లోకి పాములు దూరాయని అమ్మ చెప్పింది! అయితే అక్కడ చీమల పుట్టలు కాదు కదా- పాముల పుట్టలూ లేవు?!

చీమలకు అడవిలో వుండే హక్కు లేదని తేల్చారు!

చీమలు పెట్టుకున్న అభ్యర్థనని తిరస్కరించారు!

చీమలు దూరని చిట్టడవీ లేదు!!

...

అనగనగా వొక రాజు?! ఆ రాజుకు యేడుగురు కొడుకులు?! యేటకెళ్లారు?!

కూటి మీదకి కూరాకు అవుతుందని గోసి బిగించి బయల్దేరారు!

చేపల కోసం చెరువులోకి దిగారు!

అప్పటికే చేపలన్నీ వాడైకేశాయి!

ఏడు చేపలు తెచ్చారు! అందులో వొక చేప యెండలేదు! పచ్చిగా నీళ్లలో వున్నట్టే వుంది?!

“చేపా చేపా మీరెందుకు యెండిపోయారు?” అడిగారు రాజు కొడుకులు!

“చెరువులో వుండే హక్కు చేపలకు లేదు!” చెప్పింది యెండని యేడో చేప!

రాజ్యాలు లేని రాజు కొడుకులు బుర్ర చెడిపోయినట్టు చూశారు!

“ధర్మాననం తీర్పు” చెప్పింది యెండని యేడో చేప!

...

“చేపా చేపా నువ్వెందుకు యెండలేదు?” యెండని యేడో చేపని అడిగారు రాజు కొడుకులు!

“రెల్లుగడ్డి చాటొచ్చింది” చెప్పింది!

“రెల్లుగడ్డి రెల్లుగడ్డి నువ్వెందుకు చాటొచ్చావా?”

“ఆవు మెయ్యలేదు”

“ఆవు ఆవు నువ్వెందుకు మెయ్యలేదు?”

“నాకు మా ఆసామి విప్పలేదు”

“ఆసామీ ఆసామీ నువ్వెందుకు విప్పలేదు?”

“అడవిలో ఆకు మేసే హక్కులేదు, అడవి మాకిప్పుడు నిషేధిత ప్రాంతము” ఆసామి మాటలకు హతాశులైపోయారు యేడుగురు అన్నదమ్ములు!

ఆకూ అలమూ తినే ఆహార మేకా ఆకలికి తాళలేక గూడెం వొదిలి కొండ వొంపు తిరిగాయి!

...

ఆవుకు పులి యెదురయ్యింది! అలవాటుగా తినేస్తానంది! ఆహార అలాగే తినెయ్యమని కూడా వొప్పుకుంది!

“నా బిడ్డకు పాలిచ్చి మళ్ళీ నీ దగ్గరకు వస్తాను” అని ఆవు ప్రాధేయపడింది!

“పద నేనూ నీతోనే వస్తాను” అని ఆవు వెంట నడిచింది పులి!

తన సత్యనిష్ఠని నమ్మడంలేదని వెనకటి తాతల తండ్రుల కథని గుర్తు చేయబోయింది ఆవు! పులి అక్కర్లేదంది! అడవి నివాసయోగ్యంగా లేదని అందుకే నీ వెంట వస్తున్నానంది!

పులి అడవిని వొదిలి వెళ్లి అంతరించిపోవడం పర్యావరణ జంతు ప్రేమికులకు నచ్చలేదు?! వెనకటి అటవీ అధికారులకూ నచ్చలేదు! అందరూ కలిసి పులుల్ని కాపాడుకోవాలని ఆవునీ మేకనీ ఆసామినీ చంపి అక్కడికక్కడే ఫలహారం పెట్టారు!

పులి బాగోగులు చూడడానికి అడవిని నరికి రోడ్లు వేశారు! తటాకాల కోసమే ప్రాక్షయనర్లు తవ్వతున్నాయన్నారు! బుల్డోజర్లు తిరుగుతున్నాయన్నారు!

అల్లల్లాడింది పులి! ఇది అడవికాదనుకుంది! ఆవును వొదిలింది!

తమ జాతి ప్రాణాలు తీసే పులులు పిల్లి కూనల్లా పుటుక్కున ప్రాణాలు వొదలడం చూసి జింక జింకింది! జడుసుకుంది! పరుగు ఆపి పరీక్షించి మరీ చూసింది!

అంతలో వేటగాడు వేసిన బాణం రివ్వన వచ్చి జింక ప్రాణాలు జివ్వన తీసింది?!

...

వేటగాడు వేటగాడు కాదు! అతగాడు అడవులపాలైన అయోధ్య రాముడు! సీత కోరిన జింక కోసం అంబుల పొదిలోని అస్త్రాన్ని వొదిలాడు!

జింక జీవి కాదు! విగత జీవి!

వన్యప్రాణి సంరక్షణ చట్టం కింద రాముణ్ణి అదుపులోకి తీసుకొని కేసులు పెట్టారు! జైల్లో వేశారు!

దేశమే అడవయిపోయిందని సీత శోకాలు తీసింది!

లక్ష్మణుడు బెయిల్ మీద రాముణ్ణి బయటకు తెచ్చాడు!

“మనం కాబట్టి జైల్లోంచి బయటపడ్డాం... ఆ ఆదివాసీలు అంతా వేలాది మంది యింకా జైల్లోనే యేళ్లతరబడి మగ్గుతున్నారు” కంటతడి పెట్టుకున్నాడు రాముడు!

“అడవిలో పుట్టి అడవిలో పెరిగిన వాళ్ళకి ఆపద. మనం అడవికి వలస వచ్చిన వాళ్ళం. ఆధిపత్య కులాల వాళ్ళం. అధికారంలో వున్న వాళ్ళకి ఆరాధకులం. మనకేం కాదన్నా...” ధైర్యం చెప్పాడు లక్ష్మణుడు!

శూర్యణఖ ఆమాట విని నవ్వింది! వెక్కిరించినట్టుగా భావించిన లక్ష్మణుడు ఆమె ముక్కు చెవులూ పరపరా కోసేశాడు!

శూర్యణఖ ఆబాధకు తాళలేక యేడ్చింది! అడవి ప్రతిధ్వనించింది! ఆ ధ్వనిలో ప్రతిధ్వనిలో- అడవికి రక్షణ కోసమే వచ్చామన్న అంగరక్షకులు అత్యాచారాలు చేయగా బాధితుల అరుపులు అందులో యింకిపోయాయి!

...

ఎప్పట్లాగే అడవిలోకి పుల్లలేరుకు రావడానికి కోకలు కొంగులు చుట్టుకు వెళ్లాయి!

ఎండుపుల్లలు యేరుతున్నారు! ఎనుబోతుల మీద యములు దిగిపోయారు! తుపాకీ బొక్కల్లో గుడ్లు పెట్టి పురిమురిమి చూశారు!

పుల్లలు యేరుకోవడానికి వీల్లేదన్నారు!

పంచెలూ గోసీలూ పసులను తోలుకు వచ్చాయి!

పశువుల గడ్డి మేతకూ వొప్పుకోలేదు యములు!

తాత ముత్తాతలు చెప్పిన పుల్లరీ! ఆనాడు తెల్లోడిదీ యీనాడు నల్లోడిదీ వొకటే మాట! ఒకటే బాట! ఒకటే ఆయుధం!

‘అడవిలో పుట్టాము... అడవిలో పెరిగాము...’ చెప్పబోతే- వెనకటి ఫారెస్టు కాదు, ‘రిజర్వుడు ఫారెస్టు’ అన్నారు! కాల్చిపడేస్తామన్నారు!

కాదన్న కన్నెగంటి హనుమంతు వొళ్లు జల్లెడయ్యింది తుపాకీ తూటాలకు!

నీళ్లల్లోంచి పైకి లేచిన జలదేవత బంగారు వెండి యినుప గొడ్డళ్లు చేతపట్టడంతో అక్రమ ఆయుధాలు కలిగివుందన్న నేరం మీద అక్కడికక్కడే యెన్ఫోంటరయిపోయింది?!

...

కట్టెపుల్లలు లేక కాళ్లు చేతులూ పెట్టి పొయ్యి యెత్తిరించింది అవ్వ! టెంక పిండి అంబలి వుడకబోస్తోంది! బువ్వ మాత్రం పెట్టలేదు?!

“ఏమే అవ్వా బువ్వ పెట్టలేదు?”

“గింజ లేకుండా గంజొస్తుందా?”

“ఏమి తాతా గింజలు తేలేదు?”

“పోడు చేస్తే అడివి అంతరించిపోతోందట... వ్యవసాయం నేరమట...” దుక్కి దున్నిన చేతుల్లో దుఃఖాన్ని దాచుకోలేకపోయాడు తాత!

“అరచేతుల్లో కాసిన కాయలు చూసి- కాయా కసురూ యిలా దొబ్బుకుపోతే యెలాగనీసి అడివొగ్గీసి యెల్లారా సరే సరి, లేదంటే అరదండాలే... ఆ...” హెచ్చరించారు! అడవులు అంతరించిపోవడానికీ- ఎండా వానా చలీ కాలాలు తప్పడానికీ- రుతువులు రుతుక్రమం తప్పడానికి కారణం మీరేనన్నారు! అడవిలో ఆదివాసీలు భాగం కాదని ప్రకృతి ప్రేమికులు తేల్చేశారు!

అందరూ రూథర్ ఫర్డ్ లే! అడవి మీది కాదు అన్నారు! మీ భూమి మీది కాదన్నారు! అడవిలో వుండే హక్కు పత్రాలు చూపించమన్నారు! లేదంటే అడవి వొదిలి పొమ్మన్నారు!

చేసేది యేముంది? చింతపల్లి పోలీస్టేషన్ పేలిపోయింది!

గాము మల్లుదొర, గాము గంటం దొర, అగ్గిరాజు ఆనక అల్లూరి సహా అందరి శవాలకూ పోస్టుమార్టం చేసి అయినవాళ్లకు అప్పగించారు!

...

“అగు! ఇట్నుంచి అటు అట్నుంచి యిటు వెళ్లకూడదు” హుకుం! దేశ సరిహద్దు దేశం నడిబొడ్డుకొచ్చింది! అడవి అంతరానికొచ్చింది! ఇనుపకంచె యింట్లోనే వేశారు!

అడవిలో ఆదివాసీ వుండకూడదు!

అమ్మ పొత్తిళ్లలో బిడ్డుండకూడదు!

చెట్టుండకూడదు! చెట్టుకు ఆకుండకూడదు! ఆకుల్ల తేనెపట్టు పట్టుండకూడదు! తేనెలు తీసే సవరలు జాతాపులు చెంచులు అసలుండకూడదు!

గుత్తికోయల గూళ్లు కూల్చేశారు! ఇంటిల్లిపాదినీ యిడ్చి అవతల పారేశారు! ఇంతుల చీరలు విప్పేశారు! చెట్లకు కట్టేశారు! పసిపిల్లలతో పాటు గుక్కపట్టి యేడ్చింది తాడ్వాయి! ట్రాక్టర్లో పశువుల్ని కుక్కినట్టు కోయల్ని కుక్కి మేడారం రోడ్డుమీద వదిలేశారు!

నిషేధాలూ జరిమానాలూ శిక్షలూ అడవి అంచుల్లో అమలు చేసి అడవుల్ని కాపాడి సంరక్షించుకున్నారు!

కలప తరలిపోతూనే వుంది! ఖనిజం తరలిపోతూనే వుంది! సకల అటవీ సంపద తరలిపోతూనే వుంది! అభివృద్ధి ఆటంకం లేకుండా కొనసాగిపోతూనే వుంది! అడవుల్లో మనలేక వన్యప్రాణులు జనారణ్యాలకు వలస పోతునే వున్నాయి!

మూలకారణమనిపించుకున్న మూలవాసీలు అడవిలోకొచ్చిన టూరిజం శాఖ ముందూ కార్పొరేట్ కంపెనీల ముందూ దిష్టి బొమ్మల్లా నిలబడ్డారు!

...

ఇది కథా? వ్యథా?

రెండూనూ!

ఎక్కడ జరిగింది? కథా స్థలం యెక్కడ?

ఈ కథకి స్థలం లేదు! కథలోని వాళ్లకీ స్థలం లేదు!

స్థల కాలాలు లేకుండా కథలు వుంటాయా? మనుషులుంటారా?

ఈ కథకి కాలం కూడా లేదు!

అదేంటి?

గతంలోనో వర్తమానంలోనో భవిష్యత్తులోనో యేది ముందో యేది వెనుకో తెలిదుగాని చరిత్ర పునరావృతమవుతోంది!

అడవుల నుండి వెలేశాక యెలా బతకాలో తెలీని గిరిపుత్రుల తరుపున వాఙ్మొకటి నమోదయింది!

...

ఆదివాసీలు బోనులో నిలబడ్డారు!

అడవి పుత్రులు అడవిని నాశనం చేస్తున్నారని అభియోగం మోపారు! ఆదివాసీల నుండి అడవిని కాపాడాలని వేడుకోలు చేశారు! వైల్డ్ లైఫ్ కన్జర్వేషన్ బృందాలు పరిరక్షణ కోసం పరితపించిపోయాయి!

కార్పొరేట్ రెస్పాన్సుబిలిటీకి కదలిపోయే స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థలూ కదిలి వచ్చాయి!

సంఘీభావంగా ఆదివాసీల తరపు న్యాయవాదులూ హాజరు కాలేదు!

అడవి సంరక్షణకూ పోషణకూ ఆదివాసుల సహకారం తీసుకోవాలన్న అత్యున్నత న్యాయస్థానమే తన అభిప్రాయాన్ని తానే చెరిపేసి ఆరుమాసాల్లో అడవిని ఖాళీ చేయాలని ఆదేశించింది!

“మానవ హక్కుల్ని ప్రకృతి పరిరక్షణలో భాగంగా చూడండి”

“లేదు, కనికరం అక్కర్లేదు, గ్రామసభల్లో జిల్లా కమిటీ సభల్లో హక్కు పత్రాలూ పట్టాలూ చూపించలేనివాళ్లు తక్షణమే అడవిని ఖాళీ చేసి వెళ్లాలి” ఆగ్రహించింది అత్యున్నత న్యాయస్థానం!

“మేము కోతి నుండి పుట్టాం... మేం చింపాంజీ నుండి పుట్టాం... మేమూ జంతువులమే... మనుషులుగా మా గుర్తింపుని రద్దు చేయండి” అడవి మనుషులు అప్పీలు చేసుకున్నారు!

తన తీర్పు మీద తనే స్టే విధించిన న్యాయస్థానం కేసును వాయిదా వేసింది!

...

యంత్రభూతపు కోరలు కావవి... రంపాలు! కోస్తున్నాయి! పొట్టు రాలుతోంది! నెత్తురు యింకుతోంది!

చెట్టు కలపయ్యింది!

కలపకు కలర్స్ అడ్డారు! కాండానికి బూడిదరంగు పూశారు! పచ్చని ఆకులు గీశారు! పళ్లని బట్టి యింద్రధనుస్సులోని రంగులు యింకులో యింకాయి!

అంతరించిపోయిన ఆదివాసీల మట్టి బొమ్మలు వెలిశాయి! వాళ్ల గూడేలు... గూడేల్లోని యిళ్ళూ... యిళ్లలోని మనుషులూ... పనిముట్లూ పరిసరాలూ... ఆహార వస్త్ర అవశేషాలూ... సకల శకలాలూ... సుందరంగా కొలువుదీరాయి! వన్యప్రాణులలో తనూ వొక ప్రాణిగా మసలిన ఆదివాసీ అదృశ్య దృశ్యాలూ ఆవిష్కృతమయ్యాయి!

అక్కడో ట్రైబల్ మ్యూజియం వెలిసింది! టీక్వెట్టు కూడా పెట్టారు! టూరిజంలో కలిపారు! ప్రభుత్వానికి ఆదాయమూ పెరిగింది!

మనిషి తన మూలాలని యెన్నడూ మరచిపోలేదని- సంస్కృతీ సాంప్రదాయాలని యెప్పుడూ గౌరవిస్తాడని- అది మనిషి ఆదివాసీ అని- వారి వారసులమే మనమని- మూలవాసుల్ని మరవడం అంటే మనం మన మూలాల్ని మరచిపోయినట్టేనని- విచ్చేసిన ప్రభుత్వ పెద్దలూ మేధావులూ సంఘసేవకులూ అంతా విజిటర్స్ బుక్కులో యెప్పటికప్పుడు రాసిపోతున్నారు!

ట్రైబల్ మ్యూజియంకు మరిన్ని నిధులు మంజూరు చేసింది ప్రభుత్వం! నిర్వహణకు తోడ్పడం తమ సామాజిక బాధ్యతని కార్పొరేట్ సంస్థలు ముందుకు వచ్చాయి!

ఒకరోజు విజిటర్స్ బుక్కులో వింత కామెంట్ నమోదయింది?! అది వొక ఆదివాసీ రాసినట్టుగా వుంది! అర్థం కాని సిబ్బంది మళ్లీ చదువుకున్నారు!

‘నా ఆచూకీ చెప్పరా?’ ❀

తీర్పు

వెక్కిరించిన బిల్లు

హరిత

అబ్బాయి లేదా అమ్మాయిగా మారటానికి చేయించుకునే లింగమార్పిడి సర్జరీల, హార్మోనల్ థెరపీలతో సంబంధం లేకుండా మగ, ఆడ లేదా ట్రాన్స్ జెండర్ అని తమకు తాముగా ప్రకటించుకుంటే చాలని సుప్రీంకోర్ట్ తీర్పులో పేర్కొంది. ట్రాన్స్ జెండర్లు ఎదుర్కొంటున్న వివక్ష, వెనుకబాటుతనం నుంచి వారిని బయటకు తీసుకు రావటానికి సుప్రీంకోర్ట్ అనేక సూచనలు చేసింది. విద్యా ఉద్యోగ సౌకర్యాలను కల్పించాలనీ, రిజర్వేషన్లు అమలు చెయ్యాలనీ ప్రభుత్వానికి సూచించింది. ఈ తీర్పును ఆరు నెలలలోగా అమలు చెయ్యాలని కూడ ప్రభుత్వానికి ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఈ జడ్జిమెంట్ నల్నా జడ్జిమెంట్ గా ప్రాచుర్యం పొందింది.

డిసెంబర్ 2014లో డిఎంకే సభ్యుడు తిరుచ్చి శివ వివిధ ట్రాన్స్ జెండర్ సమూహాల, హక్కుల కార్యకర్తల చొరవతో రాజ్యసభలో ప్రైవేట్ పర్సన్స్ బిల్లు రూపంలో ఒక ముసాయిదాను ప్రవేశపెట్టారు. దీనిపై రాజ్యసభలో వివరంగా చర్చ జరిగిన తరువాత బిల్లు సభ ఆమోదం పొందింది. సంవత్సరం తరువాత సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ 'ది రైట్స్ అఫ్ ట్రాన్స్ జెండర్ పర్సన్స్ బిల్, 2015' ముసాయిదాను తయారు చేసి జనవరి, 2016 లోపు ప్రజాభిప్రాయాలను తెలపవచ్చు అని పేర్కొంది. ఇదే 'ట్రాన్స్ జెండర్ పర్సన్స్ (ప్రాటెక్షన్ అఫ్ రైట్స్) బిల్, 2016'. ఈ ముసాయిదాను 2016 ఆగష్టు 2న లోక్ సభలో ప్రవేశపెట్టారు. లోక్ సభ దీని కోసం పార్లమెంటరీ స్టాండింగ్ కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. దేశవ్యాపితంగా వున్న ట్రాన్స్ జెండర్ కార్యకర్తలు,

ట్రాన్స్ జెండర్లు ఈ కమిటీని కలిసి తాము ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను, ప్రభుత్వం నుంచి తాము ఏమి కోరుకుంటున్నదీ వివరించారు. 21 జూలై, 2017లో వెలువడిన పార్లమెంట్ స్టాండింగ్ కమిటీ రిపోర్ట్ దేశవ్యాపితంగా వున్న ట్రాన్స్ జెండర్లను నిరాశకు గురిచేసింది. ఈ రిపోర్ట్ నే ఇంకొంచెం అధ్వానంగా తయారు చేసి 17 డిసెంబర్ 2018న ప్రభుత్వం లోక్ సభలో ఆమోదించేసింది. ఇదే ట్రాన్స్ జెండర్ పర్సన్స్ (ప్రాటెక్షన్) బిల్, 2018.

డిసెంబర్ 18న జరిగిన పత్రికా విలేఖరుల సమావేశంలో ట్రాన్స్ జెండర్ కమ్యూనిటీ ప్రతినిధులు మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వం ప్రవేశ పెట్టిన బిల్లు సుప్రీంకోర్ట్ తీర్పును ధిక్కరించటమేనని, సుప్రీంకోర్ట్ అభివృద్ధికర తీర్పులు ఇస్తుండగా ప్రభుత్వం మాత్రం అభివృద్ధి నిరోధక బిల్లులను తెస్తుందని, ఈ బిల్లు ట్రాన్స్

డిసెంబర్ 2018న వచ్చిన ట్రాన్స్ జెండర్ బిల్లు, ట్రాన్స్ జెండర్లను భయాందోళనలకు గురిచేసింది. ఏ సమూహం కోసం బిల్లు వుద్దేశించబడిందో ఆ సమూహాలకు భరోసాను ఇవ్వక పోగా ప్రస్తుతం వున్న సౌలభ్యాలను నిరాకరించి వారిని మరింత అభద్రతలోకి నెట్టింది. లోక్ సభలో బిల్లు ఆమోదం పొందిన కొద్ది సేపటికే సోషల్ మీడియాలో ఈ బిల్లు పై నిరసన మొదలైంది. ఏళ్ల తరబడి అనుభవిస్తున్న హింస నుంచి, సామాజిక వెలివేత నుంచి, ఎగతాళి నుంచి విముక్తి కలిగించి బతుకు మీద భరోసాను కలిగిస్తుందనుకున్న ట్రాన్స్ జెండర్ బిల్లు ఇవేమీ చెయ్యక పోగా తమ జీవించే హక్కును కాల రాసి, తమను నాశనం చేస్తుందని ట్రాన్స్ జెండర్లు ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. బిల్లు ఆమోదించిన డిసెంబర్ 17ని బ్లాక్ డేగా వర్ణించారు. ఈ బిల్లులో వున్న అంశాలను ట్రాన్స్ జెండర్లు రెండేళ్ల కిందటే వ్యతిరేకించారు. అయినప్పటికీ స్టాండింగ్ కమిటీ సలహాలు, సూచనల మీద నమ్మకంతో ఓపికగా ఎదురుచూశారు.

రాజ్యంగ హక్కులని నిరాకరించిన ట్రాన్స్ జెండర్ వ్యక్తుల బిల్లు, 2018

వారికి అత్యంత నిరాశనూ, ఆగ్రహాన్నీ కలిగిస్తూ ఈ బిల్లు లోక్ సభలో ఆమోదం పొందింది.

ఏప్రిల్ 2014లో సుప్రీం కోర్ట్ ట్రాన్స్ జెండర్లకు సంబంధించి ఒక చారిత్రాత్మక తీర్పు ఇచ్చింది. వందల ఏళ్ల నుంచి ట్రాన్స్ జెండర్లు ఎదుర్కొంటున్న వివక్ష, వెలివేత, హేళనల నుంచి ఉపశమనం కలిగేలాగా జస్టిస్ కె.యస్ రాధాకృష్ణన్ ఫణికర్, జస్టిస్ ఎకె సిక్రీలతో కూడిన సుప్రీం ధర్మాసనం పలు సూచనలు చేసింది. లైంగికత అనేది మానసిక, భావోద్వేగాలకు సంబంధించిన విషయం కనుక వీరి విషయంలో జెండర్ గుర్తింపు స్వయంప్రకటితమని సుప్రీం కోర్ట్ ప్రకటించింది. అంటే పుట్టుకతో నిర్ణయించిన సెక్స్ తో కాకుండా, ఏ వ్యక్తి అయినా తాను ఏ సెక్స్ కు చెంది ఉన్నారో వారే స్వయంగా చెప్పుకోవచ్చు.

మహిళా గొంతుక

మూల్యం

జెండర్లు ఎదుర్కొంటున్న సామాజిక ఆర్థికసమస్యలకు ఎలాంటి పరిష్కారం చూపక పోగా ట్రాన్స్ జెండర్లను పరాయి వ్యక్తులుగా చూపిస్తుందని అన్నారు. మిగతా సమూహాల నిరసనలకి ఎంతో కొంత విలువ ఇచ్చే ప్రభుత్వం తమ నిరసనలని ఏమాత్రం పట్టించుకోలేదని ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు.

ట్రాన్స్ జెండర్ అంటే ఒక వ్యక్తి పుట్టిన సమయంలో తమకు (జననాంగం ప్రకారం) కేటాయించిన జెండర్ కి భిన్నంగా వున్న స్త్రీ లేక పురుషుడు కాగా, లోక్ సభ ఆమోదించిన బిల్లు ప్రకారం ట్రాన్స్ జెండర్ అంటే

1. స్త్రీ, పురుషుడు కాని వారు (neither female nor male)
2. స్త్రీ పురుషులు రెండూ అయినవారు (combination of female and male)
3. కొంత స్త్రీ, కొంత పురుషుడు అయినవారు (partly female or male)

ట్రాన్స్ జెండర్ నిర్వచనమే సరిగ్గా ఇవ్వలేకపోయిన ఈ బిల్లు మిగతా అంశాలలో కూడా వారికి అన్యాయం చేసింది. నల్సా తీర్పు లైంగికత స్వయంప్రకటితమని చెప్పగా ఈ బిల్లు ప్రకారం ఎవరు ట్రాన్స్ జెండర్ గుర్తించే హక్కును ప్రభుత్వం తీసుకుంది. ట్రాన్స్ జెండర్ ని గుర్తించే ప్రక్రియను కఠినంగా, అత్యంత అమానవీయంగా రూపొందించింది. ఈ బిల్లు ప్రకారం ఎవరైనా ట్రాన్స్ జెండర్ గుర్తింపు పత్రాలు కావాలనుకుంటే ఆ జిల్లాలో వున్న భౌతిక పరీక్షా పరిశీలనా (ఫిజికల్ ఎక్షామినేషన్ స్కీనింగ్) కమిటీ ముందు హాజరు కావలసి వస్తుంది. చీఫ్ మెడికల్ ఆఫీసర్, ట్రాన్స్ జెండర్ గురించి అవగాహన వున్న జిల్లా సోషల్ వెల్ఫేర్ ఆఫీసర్, ట్రాన్స్ జెండర్ కమ్యూనిటీ ప్రతినిధులతో కూడిన ఆ కమిటీ ఆ వ్యక్తి అర్హతను పరిశీలించి గుర్తింపు పత్రాలను ఇస్తుంది. గతంలో జెండర్ మార్పుకు సంబంధించి పేరుతో సహా ధ్రువ పత్రాల మార్పు కావాలంటే ఒక అఫిడవిట్ దాఖలు చేస్తే సరిపోయేది. ఈ బిల్లు చట్టంగా మారితే ప్రతి ట్రాన్స్ జెండర్ స్కీనింగ్ కమిటీ ముందు హాజరు కావలసి వస్తుంది. మగ లేదా ఆడ గుర్తింపు కావాలనుకున్న వ్యక్తి సైతం ముందు ట్రాన్స్ జెండర్ గా సర్టిఫికేట్ పొంది, శస్త్ర చికిత్స చేయించుకున్న తరువాత మాత్రమే తాము కోరుకున్న అసలు గుర్తింపుని స్కీనింగ్ కమిటీ నుంచి పొందగలరు. ఇది పూర్తిగా మానవ హక్కులను కాలరాయటమే.

ఈ బిల్లు ట్రాన్స్ జెండర్స్ నీ ఇంటర్ సెక్సువల్ పర్సన్స్ నీ ఒకే గాటన కట్టే ప్రయత్నం చేసింది. ట్రాన్స్ జెండర్ అంటే పుట్టుకతో తమకు కేటాయించిన జెండర్ కి భిన్నంగా వున్నాను అనుకునే వాళ్లు కాగా (తమకు చెందని శరీరంలో వున్నాము అనుకునే వాళ్లు). ఇంటర్ సెక్సువల్ అంటే శారీరక నిర్మాణంలోనే స్త్రీ, జననేంద్రియాలు రెండూ వున్నవారు. అంటే భౌతికంగా స్త్రీ అని కానీ, పురుషుడు అని కానీ స్పష్టంగా చెప్పలేని వాళ్లు (anatomy

that is not considered typically male or female).

ఇంకొక దుర్మారం ఏమిటంటే; 90 శాతం మంది ట్రాన్స్ జెండర్లు కేవలం భిక్షాటన లేదా సెక్స్ వర్కర్ గానో ఉపాధి పొందుతుండగా వాటికి ప్రత్యామ్నాయం చూపకుండా భిక్షాటనను నిషేధించి, ఆర్నెల్ల నుంచి రెండేళ్ల వరకూ జైలు శిక్ష విధించటానికి ఈ బిల్లు సిద్ధపడింది. సుప్రీంకోర్ట్ వీరిని సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వర్గంగా గుర్తించి రిజర్వేషన్ కల్పించమని చెప్పినప్పటికీ ఈ బిల్లు కనీసం వాటి వూసే ఎత్తక పోవటం గమనార్హం. వారిపై జరిగే అత్యాచారాలు, లైంగిక దాడుల విషయంలోనూ ఈ బిల్లు అన్యాయంగా వ్యవహరించింది. ట్రాన్స్ జెండర్లపై భౌతిక, మానసిక దాడులు జరిపిన వారికి ఆర్నెల్ల నుంచి రెండేళ్ల జైలు శిక్ష అని సాధారణీకరించటం ద్వారా ఈ దాడులను చిన్న నేరాల కోవలోకి చేర్చింది. ఉత్తర భారతదేశంలో పెళ్లిళ్లు, శుభకార్యాలలో బహుమతి తీసుకోవటం ట్రాన్స్ జెండర్ల ప్రధాన ఆదాయ వనరు. దీన్ని కేంద్రం నేరంగా చట్టం చేసింది. ఈ బిల్లు ప్రకారం ట్రాన్స్ జెండర్లు తల్లిదండ్రులతో గానీ, ప్రభుత్వం నిర్వహించే హోమ్ లో గాని వుండాలి. స్వతంత్రంగా వుండటం కుదరదు. ఇది రాజ్యంగం కలిగించిన ఫ్రీడమ్ అఫ్ రెసిడెన్స్ (ఎక్కడైనా నివసించటానికి స్వేచ్ఛ) అనే అంశాన్ని ట్రాన్స్ జెండర్లకు నిరాకరించటమే.

ఇలాంటి ఉపయోగం లేని, హేయమైన బిల్లు తీసుకురావటం వెనుక ట్రాన్స్ జెండర్లను అడ్డు పెట్టుకుని డబ్బులు పోగేసు కుంటున్న ఎన్ జీవో ల హస్తం వుంది. ట్రాన్స్ జెండర్లు తమ కాళ్లపై తాము నిలబడి గౌరవ ప్రదంగా జీవించే అవకాశం కలిగించే నల్సా తీర్పును గాని, తిరుచ్చి శివ ప్రవేశపెట్టిన ప్రైవేటు బిల్లును గానీ చట్టం చేస్తే అది ఈ ఎన్ జీవోలకు గొడ్డలి పెట్టు అవుతుంది. 27 సవరణల తరువాత కూడా ఇంత దుర్మార్గంగావుండి, ట్రాన్స్ జెండర్లకు రాజ్యాంగం కల్పించిన కనీస హక్కులను కూడా నిరాకరిస్తున్న ఈ బిల్లును పునస్సమీక్షించాలి, లేదా దాని స్థానంలో నల్సా తీర్పును గానీ, తిరుచ్చి శివ ప్రవేశ పెట్టిన ప్రైవేటు బిల్లును గానీ చట్టంగా చెయ్యాలి. ❀

మడ్కం లక్ష్మి

ఉదయమిత్ర

“ఇగో...ఇదుంచు.”

“ఏందిది?”

“తిరంగా జెండా” (మూడు రంగుల జెండా)

“ఎందుకిది?”

“ఇది ఉంటే, మన ఆదివాసీలకు రక్షణ.”

“నిజంగానా!”

“ఔను. నిజం విశ్వాసముంచు.”

“సరే.”

అంగట్లో అపరిచితుడి వైపు జూసినట్టు జెండా వైపు జూసింది మడ్కం లక్ష్మి.

...

కుమ్మాంగో పక్షి ఏదో చెప్పాలని ఆ చెట్టు మీంచి ఈ చెట్టు మీదకు దూకుతోంది. నిజానికి అడివిలో ప్రతిదీ ఏదో చెప్పాలని చూస్తుంటది. బుల్లెట్ దెబ్బలు తగిలిన చెట్టూ, కూలిన గోడలూ, రాలిన తాటాకు మట్టలూ, నేలపాలైన సగం వుడికిన అన్నమూ, పగిలిన కుండలూ, కాలిన గూడెల మీద వెలవెలబోయే వెన్నెలా, రక్తసిక్త ఇంద్రావతీ... అన్నీ ఏవో చెప్పాలని జూస్తుంటాయి.

గోడకానుకొని కూచున్న లక్ష్మికి ఏమీ పాలుపోవడం లేదు. ఓ వైపు నమ్మకమూ, మరో వైపు అపనమ్మకమూ ఆమెను చీల్చి వేస్తున్నాయ్. తిరంగా జెండా వైపు అట్లా చూస్తుండిపోయింది.

ఇది నిజంగా రక్షణ నిస్తుందా...ఏమో ?

తనకు రక్షణనిస్తాడనుకున్న తండ్రిని సల్వాజుడుం వాళ్లు చంపేశారు. రక్షణనిస్తాడనుకున్న భర్త పొలం కాడ పని జేస్తుంటే రక్షణ దళాలు చుట్టుముట్టి కాల్చేసాయి. ఒంటిరెక్క మిగిలింది.

అడవిలోని సహజ సంపదకోసం కార్పొరేట్ శక్తులతో గల్చి పాలకులు అడవిని, ఆదివాసీని కూకటి వేళ్లతో పెకిలించాలని చూస్తుంటే, ఆదివాసీకి రక్షణ ఎవరిస్తారు? గీ జెండానా? వాళ్లదే ఐన

గీ జెండానా? గీ చట్టాలా? ఎవరు, ఎవరిస్తారు రక్షణ?

...

లక్ష్మి ఇంట్లోకి పోయి, తన బిడ్డ సరస్వతి (16) రక్తసిక్తమైన బట్టలు తెచ్చుకొని ఒడిలో పెట్టుకు కూచుంది. ఆ బట్టల్ని ప్రేమగా తడిమింది. కంటతడి పెట్టుకుంది. ఎండిన ఎదలోంచి పొంగే వేదనలేమిటో ఎవరికయినా చెప్పటం కష్టం.

అసలు ఆదివాసీల్ని ఎవరు చదివారనీ? ఎవరు రాశారనీ? ఆ కొండల్నీ, ఆ బాటల్నీ, ఆ నదుల్నీ, ఆ గూడెల్నీ, ఆ ప్రకృతినీ తీగలా అల్లుకుని పెనవేసుకు పోయిన పేగుబంధాలను ఎవరు అర్థం చేసుకున్నారు.

తెగుతున్న తంత్రుల మధ్య... నెత్తురోడుతున్న పాట... ఆదివాసీ.

...

మంచం మీద ముసలమ్మ మూలుగుతూ ఉంటే, నెమ్మదిగా కాళ్లు బార జాపుకొని గతంలోకి వెళ్లిపోయిందామె.

ఆ రోజు అందరూ కొండ దేవత పండుగకు తయారవుతున్నారు. లక్ష్మి బిడ్డ సరస్వతి (16) కి విపరీతమైన జ్వరం వుండడంతో ఆమె ఇంటి దగ్గరే ఉండిపోవాలని నిశ్చయించుకుంది. సరస్వతి కొంత కాలం ఆదివాసీ హక్కుల ఉద్యమంల పని జేసి, ఇంట్లో మగ దిక్కు లేకపోవడంతో, తల్లికి తోడుగా ఉండాలని ఇంటి పట్టునే ఉండిపోయింది. వొచ్చే నెల పెండ్లి.

అప్పుడొచ్చారు పోలీసులు. ఓ పది మంది సాయుధులు బైట కాపలా గాస్తుంటే, ఓ పది మంది లోపలికి చొచ్చుకు వచ్చారు.

“నీ బిడ్డ ఏదే” - అన్నాడొకడు.

“జ్వరమొచ్చింది సారు ... నాల్గురోజుల్నుండి పచ్చి మంచి నీల్లుగూడ ముట్టుత లేదు సారు.” అంది లక్ష్మి

“సరే- సరే- బైటికి రమ్మను.”

“ఎందుకు సారు?”

“ఎందుకులేదు గాని, బైటికి పిలుపు... క్యాంపు కాడ కొన్ని విషయాలడిగేదున్నది. సార్ తీసుకురమ్మన్నడు.”

“గిప్పుడెట్ల సారు... జ్వరం తోటి ఉన్నది గద?”

“అదంత దెల్వదు.”

అప్పటికే చుట్టుపక్కల ఆదివాసీలు ఇంటి చుట్టూ జమయ్యారు. ఇదంతా వాళ్లకు మామూలే.

“అడిగేదేంటో గీడనే అడుగరాదుని సారు. దానికి వొచ్చే నెల పెండ్లి సారు. ఏమీ జేయొద్దు.”

“అరే... ముసల్దానా... కాంపుకాడ మాట్లాడి పంపిస్తామన్నానా. నఖరాల్ చేస్తున్నావా? అరేయ్... దాన్ని బైటికి ఈడ్చుకు రాండిరా.”

ఆ రెండో రోజే సరస్వతి... ఇంద్రావతి నదిలో శవమై తేలింది. నల్లమద్ది చెట్టు సమీపంలో రక్తసిక్తమైన బట్టలు చెల్లాచెదురుగ పడి ఉన్నాయ్. జ్వరంతోటి ఉన్న మనిషినీ వొదలేదు. ఆమె పోయేటప్పుడు ఉన్న దుస్తులు పోయి, కొత్త డ్రెస్సు వొచ్చేసింది. జ్వరంతో నాల్గరోజులుగా పచ్చి మంచి నీళ్లయినా ముట్టని మనిషి పేపర్లలో కరడుగట్టిన తీవ్రవాది అయ్యింది. భీకరమైన ఎదురుకాల్పుల్లో హతమయ్యింది.

మడ్కం లక్ష్మికి తన బిడ్డ చివరి గుర్తులు... ఆ రక్తపు మరకల బట్టలే... వాటిని చూసినప్పుడల్లా... ఆ బిడ్డ ఎంతటి మూకుమ్మడి అత్యాచారానికి బలై పోయి ఉంటుందో... ఎంతగ విలవిలలాడిందో ఊహించుకు తల్లడిల్లిపోతుంది.

• • •

“ఏమక్కా... ఏంది సంగతులు...” అంటూ వచ్చింది మడ్కం సీత
“ఏముంది సీత- చెప్పుకొనికీ , పంచుకోనీకే దుఃఖం తప్ప,”
బదులిచ్చింది లక్ష్మి.

“ఇంటి ముందర ఏదో జెండా గట్టుకున్నావ్?”

“గదా... గాల్లెవరో వొచ్చి ఇచ్చి పోయినను.”

“ఎవరు వాల్లు?”

“ఎవరో... ఏదో సంఘపోల్లంట... ఏదో పేరు జెప్పినను. ఆ... యాదికొచ్చినను... క్రాంతి సేనో గదేదో పేరు జెప్పినను”

“ఏం జేస్తరు...?”

“శాంతి ర్యాలి ఎదో దీసివ్రంట... ఎవరెవరో పెద్దోళ్లు కలసి గీ తిరంగా జెండాలు పట్టుకొని 70 కిలోమీటర్లు నడిచి గూడేలు తిరిగి మీటింగ్లు పెడుతున్నారట,”

“పెట్టి...?”

“ఆఖర్న మన ఇంటికొచ్చినను. నా బిడ్డ సరస్వతిని పొట్టన పెట్టుకున్నారు కదా... శాంతం జేయనికే వచ్చినను. పోతూ పోతూ గీ జెండా నా చేతిల పెట్టి, పోయినను,”

“ఎందుకు?”

“ఇదుంటే మనకి రక్షణట... మన జోలికి ఎవరురారట... గీ దాడులు, గీ ఎన్కౌంటర్లు బంద్ పెడతారట,”

“అంత బాగానే ఉందిగని, గిదంత అయ్యే పనేనా అక్కా..?”

“ఏమో... వాళ్లకు ఏ మూలనన్న ఆశ ఉందేమో... మనం గూడా ఎదురుచూస్తే తప్పేముంది?”

“నిజమే,”

• • •

వర్షాకాలం మొదలయ్యింది

ఆ సమయం ఆదివాసీలకు అత్యంత కీలకమైంది. అదునుకు విత్తనాలేయకపోతే, పంట చేతికి రాదు. మళ్లీ షావుకారు దగ్గర అప్పు

దేలాలె. అదెంతకూ తెగదు మిడ్కదు.

అంతా ప్రకృతి ఆధారిత సేద్యం గావడంలో వర్షపు చినుకులు పడ్డాయంటే ఆదివాసీలకు హడావుడి ఎక్కువ. కానీ, ప్రతి మూడు రోజులకొకసారి భద్రతా దళాలు పెద్ద సంఖ్యలో గ్రామాల్లోకి రావడం వలన వాళ్లందరూ వ్యవసాయపు పనులు వదిలేసి, అడవిలోకో, పక్క ఊరికో పారిపోతుంటారు. ఇట్లా పోతూ, వస్తూ చేసే వ్యవసాయంలో వొచ్చే పంటను సైతం దక్కునివ్వరు. పెంక మీద మందుతున్న బతుకులా ఉంది వాళ్ల స్థితి.

• • •

సెప్టెంబర్ మొదటి వారంలో నుల్కతోంగ్ గ్రామంలోకి వందలాది బలగాలు చొరబడ్డాయి. ఆ గ్రామంలో ప్రతి ఇంటిలో వాళ్లే తిష్ట వేసి ఆదివాసీలను తమ ఇంటికే పరాయివాళ్లను చేసేశారు. పెంచుకున్న కోళ్లను, మేకల్ని, కోసుకోవడమే కాక, దాచుకొన్న డబ్బునూ కాజేశారు.

అడవిలోకి మైదానం జొరబడ్డాక, ఇంట్లోకి పాము జొరవడ్డటయింది

బలగాల్ని చూసి గ్రామస్తులు పిల్లల్లో సహా పక్కగ్రామం ‘వెల్పోచ్చ’కు పారిపోయారు. రెండు రోజులు అక్కడే ఉండిపోయారు. ఒక వైపు అదును అయిపోతుందనే భయం. రెండో వైపు బలగాలకు చిక్కిపోతామేమోనని భయం. చివరికి ధైర్యం జేసి రెండు రోజుల తర్వాత, తమ గ్రామానికి తిరిగొచ్చేసరికి, భద్రతా దళాలు అక్కడే తిష్ట వేసి ఉన్నాయ్. చేసేది లేక తిరిగి ‘వెల్పోచ్చ’ పారిపోయారు.

• • •

ఆ రోజు చెదురు మదురుగా వర్షం పడ్తోంది. అక్కడ ఆదివాసీలు గ్రామస్తులకు వ్యవసాయ పనులకు సాయం జేస్తూ బాగా అలిసిపోయి ఊరవతల విశ్రాంతి కోసం నిర్మించుకున్న లడిలో నిద్రిస్తున్నారు. ఓ రెండు గంటలు నిద్రపోయారో లేదో, గుంపు మధ్యకు పెద్ద పులి ఏదో వొచ్చినట్లు అరుపులు, కేకలు మొదలయ్యాయి.

“పారిపోండిరా, పారిపోండి,”

“పోలీసులొచ్చినను... ఉరుకుని... ఉరుకుని,”

“అమ్మో, నా చెయ్యిల గుండు దిగింది,”

“అమ్మో...నా కాలు పనిజేస్తలేదు...”

“కొడుకా రమేషా- దేవా... సుక్కా... పారిపోని... నా పని అయి పో...యిం...ది,”

ప్రశాంత వాతావరణంలో భూకంపం పుట్టినట్టుగా... అరుపులూ, కేకల్తో అడవి దద్దరిల్లింది. టప్...టప్... టప్... ఉన్న ముప్పై మందిలో పదిహేను మంది నేలకొరిగారు. అందులో ఆరుగురు మైనర్లు.

• • •

పతాక శీర్షికలో సత్యం శిలువేయబడ్డది...

మరో వైపు జిల్లా ఆసుపత్రి ఆదివాసీల హాహాకారాలతో

మార్గోగిపోయింది.

అక్కడ వరండాలో పాలిథిన్ కవర్లలో ఆదివాసీల శవాలు చుట్టబడి ఉన్నాయి. ఉబ్బిన ముఖాలు మాత్రమే కనబడుతున్నాయి. నిలువెత్తు నిజాయితీకి, అద్భుత సమిష్టి సంస్కృతికి నిలుపుటద్దాలైన ఆదివాసీలు కుళ్లిన శవాలై ఆసుపత్రిలో వర్ణించ వీలుకాని స్థితిలో ఉన్నారు.

ఆసుపత్రిలో మద్కం లక్ష్మి పిచ్చిదానిలా అటూ ఇటూ తిరుగుతోంది. బాంబులు వేసిపోయాక, శిథిలాల కింద పిల్లల్ని వెతుక్కునే సిరియా తల్లిలా ఉందామె.

ఆమె ఆ ఆరుగురు పిల్లల్ని చూడాలని వొచ్చింది. అన్ని ముఖాలు, అందమైన ముఖాలు... ఒకే విధంగా ఉబ్బిపోయి వున్నాయి. విరిగిపోయిన పన్నును బట్టి 'నందా' అని గుర్తు పట్టింది. నొసలు మీద గాటును బట్టి 'సుక్కా' గ గుర్తుపట్టింది. చెవులను బట్టి 'హుంగా' గ గుర్తు పట్టింది. ఆమెకు ఆ పిల్లలంటే తెగ ప్రేమ. బిడ్డ సరస్వతిని చంపేశాక, వాళ్లలో తన బిడ్డను జూసుకొని బతికేస్తోంది.

ఆ శవాల్ని జూస్తూ, నిర్వేదంగా నిల్చుండిపోయింది. అప్పుడామె కళ్లను ఎవరైనా చదివితే బాగుండు.

ఎట్లాంటి పిల్లలు వీళ్లు... తూనీగల్లా ఎగిరెటోల్లు. సెలయెరల్లే ఉరికెటోల్లు. కబుర్ల మీద కబుర్లు ఎడతెగక చెప్పేటోల్లు. తాను కథలు చెబుతుంటే, తమ కళ్లన్నీ నక్షత్రాలు జేసుకుని వినేటోల్లు. తమ పూర్వీకుల సాహస గాధలు చెబుతూనే, మళ్లా మళ్లా చెప్పించుకున్నోల్లు. తన చేతి ముద్దను సంబురంగా తిన్నవోల్లు. మబ్బు పట్టినా, పక్షులరిసినా, తడ్కుకు బీర పువ్వు పూసినా, హరివిల్లులా విరిసేటోల్లు. అందరూ చదువుకునేటోల్లు. ఆట కోయిల పిల్లలు. ఏం పాపం జేశారు వీళ్లు? వర్షాలు పడటంతో తమ వాళ్లకు వ్యవసాయం పనులలో సాయం జేద్దామని వొచ్చి కొండ చిలువకు చిక్కుకుపోయారు.

• • •

ఓ వారం రోజులు గడిచిపోయాయ్.

మద్కం లక్ష్మి జ్వరం నుండి మెల్లమెల్లగా కోలుకొంటోంది. అసలే బక్కటి మనిషి. జ్వరం వొచ్చి మరింత బక్కగా తయారయ్యింది. కళ్లలో మాత్రం అదే తేజస్సు. శరీరానికి జ్వరం వస్తే తగ్గుతది కాని మనసుకి కదా జ్వరం వచ్చింది.

ఎవరో చెప్పారు. ఊళ్లోకి క్రాంతి సేన వాళ్లొచ్చారని. అప్పటికి వాళ్లొచ్చి పక్కా రెండు సంవత్సరాలయి ఉంటది. వాళ్లు తమ యాత్రలో భాగంగా లక్ష్మి ఇంటిని చేరుకున్నారు.

ఆమె వాళ్ల రాక కోసం ఎదురు చూస్తున్నట్లుగా ఉంది. ఇంట్లోకి సర్రున పోయి, జెండా తీసుకు వొచ్చింది. దాని రెండు కొసలూ పట్టుకొని, వాళ్ల ముందు అపరకాళిలా నిల్చుంది. ఆమె నిల్చున్న తీరు జూసి క్రాంతి సేన వాళ్లు కాస్త జంకారు.

“ఇగో... రెండేండ్ల కింద ఈ జెండా ఇచ్చి పోయినవు. ఇది మాకు రక్షణ ఇస్తదన్నావు. భద్రంగా ఉంచుకోమన్నావు. మా మీద దాడులు జరగవన్ను. మీరన్నట్లే మేం దీన్ని బిడ్డలాగా కడుపుల

దాచుకున్నము.” అందామె కోపంగా.

“ఏం జరిగింది?” అదుర్దాగా అడిగింది క్రాంతి సేన నాయకురాలు పద్మా భాటియా.

“ఏం జరగలేదో అడుగు. ఇదొక దిక్కు మా ఇంటి ముందర రెపరెపలాడతే ఉంది. దాడులు మాత్రం కొనసాగుతనే వున్నాయి.”

“అయ్యో!”

“మా గుండెలల్ల బాధ ఎవరికి చెప్పుకోవాలె తల్లీ... నా సొంత బిడ్డ చనిపోయినప్పుడు గూడా నేనింత బాధ పళ్లేదు. గింత పిల్లలని (చేతితో చూపిస్తూ)... మా ఊరి పిల్లల్ని ఆరుగుర్ని పొట్టనవెట్టుకున్నారమ్మా... ఆరుగురు పోరలు. బంతిపూలసొంటి పోరలు. బడికి పోయేటోల్లు. ఆటలాడుకునేటోల్లు. ఎక్కడైనా తీవ్రవాదులైతరా. ఆ... చెప్పుని... సదూకున్నోల్లు గదా... మీరన్న చెప్పుని.”

తన ముందు ఓ అగ్ని పర్వతం పేలనున్నట్లుగా పద్మా భాటియా నిశ్చేష్టురాలయ్యింది.

“గీ పిల్లలేనా? ఇంకెంతమంది పిల్లల్ని చిదిమేసిన్రో... మీకేం తెలుసు. మొన్నటికి మొన్న సంధ్రపాడు పిల్లలు. పెండ్లి కోసమని బయలుదేరినను. వాళ్ల సంచులల్ల దువ్వెనలు, బొట్టు బిల్లులు, కాటుక డబ్బీలు, పొడరు డబ్బీలు, బట్టలు తప్ప ఇంకేమీ లేవు. సంతోషంగా బయలుదేరినోల్లు పక్కూరికి జేరలేదు. శవాలై ఇంద్రా నదిల తేలిను. వాళ్ల సంచుల నిండా మారణాయుధాలు... వాళ్లు తీవ్రవాదులు... ఇదెక్కడ న్యాయం.”

వాళ్లు వినడం తప్ప... ఇంకేమీ చేయలేని స్థితి.

“గీ జెండా జూసన్నా... మా మీద దాడులు తగ్గుతాయేమోనని, మీలాగానే మేమూ ఆశపడ్డాం. కంపెనీ వోల్ల కోసం... గూడేలు బూడిదయితున్నాయి. బతుకులు అగమయితున్నాయి. ఆఖరికి అరె... ముక్కుపచ్చలారని పోరల్ని ఇడ్ని పెద్దలెరు. ఇగ ఈ జెండా ఉండి ఏం లాభం? తీసుకోండి.” మద్కం లక్ష్మి జెండాను పద్మా భాటియా చేతిలో పెట్టేసింది. ఆమె జెండా వైపు, లక్ష్మి వైపు మౌనంగా చూస్తుండిపోయింది.

మద్కం లక్ష్మి ఆదివాసీ ఆదిమ తత్వపు ధిక్కారాన్ని రూపు గట్టిస్తోంది. సమస్త చరాచర జగత్తు స్థాణువై నిల్చిపోయింది. ఓ బక్కచిక్కిన ఆదివాసీ స్త్రీ. అత్యంత శక్తివంతమైన రాజ్యాన్ని బోనెక్కించింది.

ఏం పాపం జేసేనం మేము? మా పానాలెందుకు దీస్తున్నారు? పసిపిల్లల్ని కూడా వొదలరా? మాకేవరు రక్షణ? అంటోంది.

“మాకు మేమే రక్షణ. గుంపు గట్టి గూడేలు గదిలితే, రాజులు గాదు- రాజ్యాలే దిగివస్తాయి.”

వాక్యాలు... కొండల్లో మార్మోగుతున్నాయి. నదుల కడుపులో జొర్ర మెలిపెడుతున్నాయి.

• • •

చేసేదేమీ లేక పద్మా భాటియా తన వాళ్లతో వెనుదిరిగింది.

ఆమె కళ్లల్లో ఊహించని ఓటమి. ❀

అఖిల భారత రైతు కూలీ సంఘం రాష్ట్ర నాయకులు కామ్రేడ్ బచ్చల రమేష్ గారికి వీవోడబ్ల్యూ విప్లవ జోహార్లు

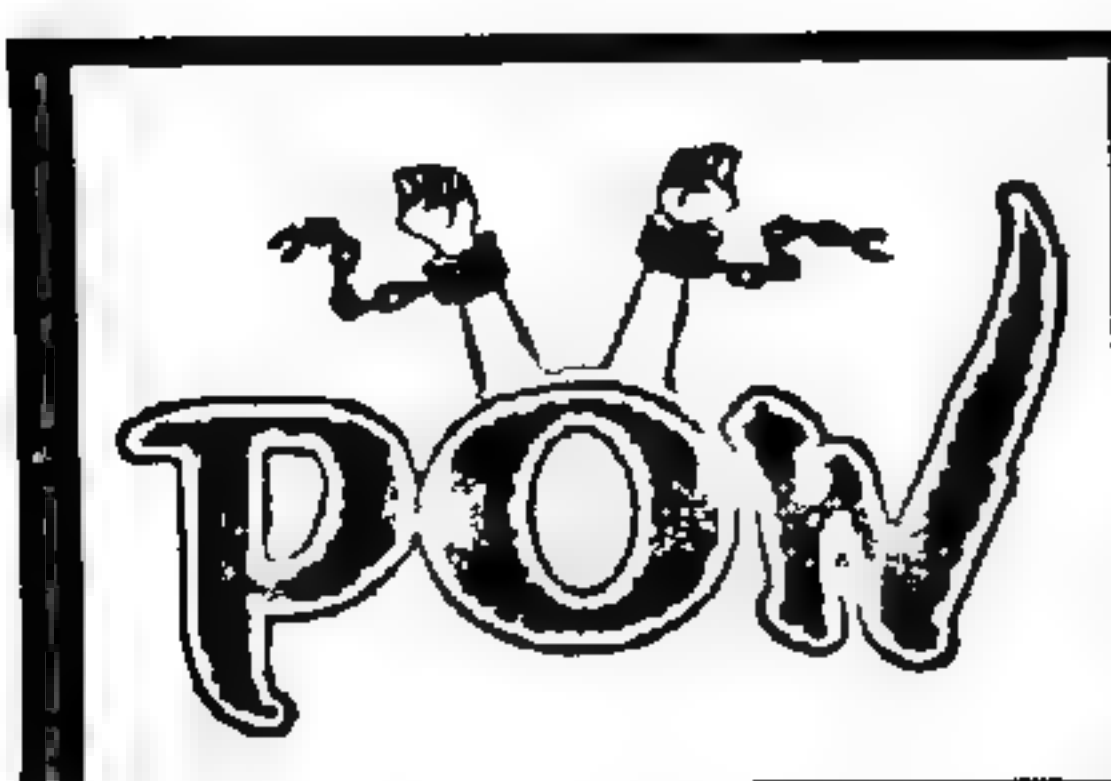
అఖిల భారత రైతు కూలీ సంఘం రాష్ట్ర నాయకులు, కామ్రేడ్ బచ్చల రమేష్ 2019 మార్చి 17తేదీ తూర్పుగోదావరిజిల్లా రాజమండ్రి పార్టీ కార్యాలయంలో అంతిమశ్వాస విడిచారు. ప్రజలే ప్రాణంగా, పోరాటమే ఊపిరిగా అంతిమ శ్వాసవరకు బ్రతికిన కామ్రేడ్ రమేష్ ప్రతిఘటనోద్యమాల మూలస్థంభాల్లో ఒకడు. కామ్రేడ్ రమేష్ వరంగల్ జిల్లా పందెం గ్రామంలో పేద రైతు కుటుంబంలో జన్మించాడు. 1971 ప్రాంతంలో వరంగల్ జిల్లాలో అమాయకులైన ఆదివాసీల మీద దాడిచేసి కొడుతున్న పోలీసులను ఎదుర్కొని, వారిని చెట్టుకు కట్టివేసి రహస్య జీవితంలోకి వెళ్లిన వాళ్లలో కామ్రేడ్ రమేష్ ఒకడు. 16 ఏళ్ళు వయస్సులోనే అత్యంత సాహసాన్ని ప్రదర్శించిన కామ్రేడ్ రమేష్ ను ఆనాటి నాయకత్వం దళాల్లోనే వుంచి నాయకుడిగా తీర్చిదిద్దింది. 1975 వరకు ఖమ్మంజిల్లా ఫారెస్టు ప్రాంతంలో కామ్రేడ్ ధర్మన్న నాయకత్వంలో పనిచేశారు. ఎమర్జెన్సీ చీకటి రోజుల్లో అత్యంత పాశవిక నిర్బంధం కొనసాగుతున్న రోజుల్లో అనేక మంది ఉద్యమాన్ని వీడి వెళ్లినా రమేష్ అడవి ఉద్యమంతోనే వున్నాడు. 1976లో కామ్రేడ్ రామన్నతో పాటు రమేష్ తూర్పుగోదావరి ఫారెస్టు ప్రాంతానికి వచ్చాడు. 35 సంవత్సరాలు

ప్రతిఘటనోద్యమ దళాల్లో పనిచేశాడు. రహస్య జీవితాన్ని గడిపాడు.

ఎమర్జెన్సీ కాలంలో పోలీసులు ఆదివాసీ పల్లెల్ని చుట్టుముట్టి అతలాకుతలం చేస్తున్న కాలంలో, దళాల కుటుంబసభ్యుల్ని వేధింపులకు గురిచేస్తున్న కాలంలో, పోలీసులు ప్రజల్ని భయభ్రాంతులకు గురిచేస్తున్న కాలంలో ఆనాటి దళ నియమాలకు కట్టుబడి తమకు పుట్టిన సంతానాన్ని ఎవరో ఒకరు పెంచుతారనే దృష్టితో పోలీసు స్టేషన్ ఎదుట వదిలిపెట్టిన త్యాగమూర్తి. తను తనభార్య అడవి ఉద్యమంలోనే పనిచేశారు. సీతారామన్న, కోటన్న లాంటి సీనియర్ పార్టీ నాయకత్వం పార్టీని వదిలి వెళ్ళినపుడు కూడా ఆయన ప్రజలకు, ప్రజాఉద్యమాలకు భరోసా కల్పించాడు. ప్రతిఘటనోద్యమాన్ని నిర్మించడానికి దళాల్ని కాపాడుకోవడానికి అన్ని విధాల కృషి చేశారు. మారేడుమిల్లి కేంద్రంగా ఉద్యమ నిర్మాణం చేశారు. 2007లో అరెస్టు అయ్యారు. 1976-2007 వరకు దళనాయకుడిగా, ఏరియా కమిటీ సభ్యుడిగా పనిచేశాడు. 1990 తర్వాత రెండు సార్లు పోలీసుల దాడులను ఎదుర్కొన్నాడు. అనేక ఆటపోటుల్ని ఎదుర్కొని ప్రజలకు దళాలకు నాయకత్వం వహించాడు.

2007 అరెస్టు తర్వాత ఆరోగ్యం బాగాలేదని లీగల్ గానే పనిచేస్తూ వచ్చాడు. 2013 తర్వాత అఖిల భారత రైతు కూలీ సంఘం తూర్పుగోదావరిజిల్లా కమిటీ కార్యదర్శిగా పనిచేశాడు. 2018 జూన్ లో గుంటూరులో జరిగిన రాష్ట్రమహాసభల్లో రాష్ట్రనాయకుడిగా ఎన్నికయ్యాడు. తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో జరిగిన ఆదివాసీల అన్యాయానికి భూపోరాటాలకు పార్టీ నాయకుడిగా నాయకత్వం వహించాడు. భూమిలేని ఆదివాసీల పోడు భూములకోసం పోరాడాడు. ఆదివాసీ హక్కులకోసం, వారి ఆవాసాలకోసం, నివాసాల హక్కులకోసం నిరంతరం పోరాటాలు సాగిస్తూ ఉద్యమాన్ని విస్తరింపచేశాడు. ఆకునూరు, వై.రామవరం, మారేడుమిల్లి తదితర అటవీ ప్రాంతాల్లో ఆదివాసీలకు కూలీరేట్లు పెంచాలని పెద్ద ఎత్తున ఆందోళన చేసి విజయాలు సాధించాడు. దళాల్లో వుంటూ తన విద్య, విజ్ఞానాన్ని పెంచుకొని మంచి గుర్తింపు కలిగిన ప్రజాపంథా నాయకుడిగా ఎదిగాడు.

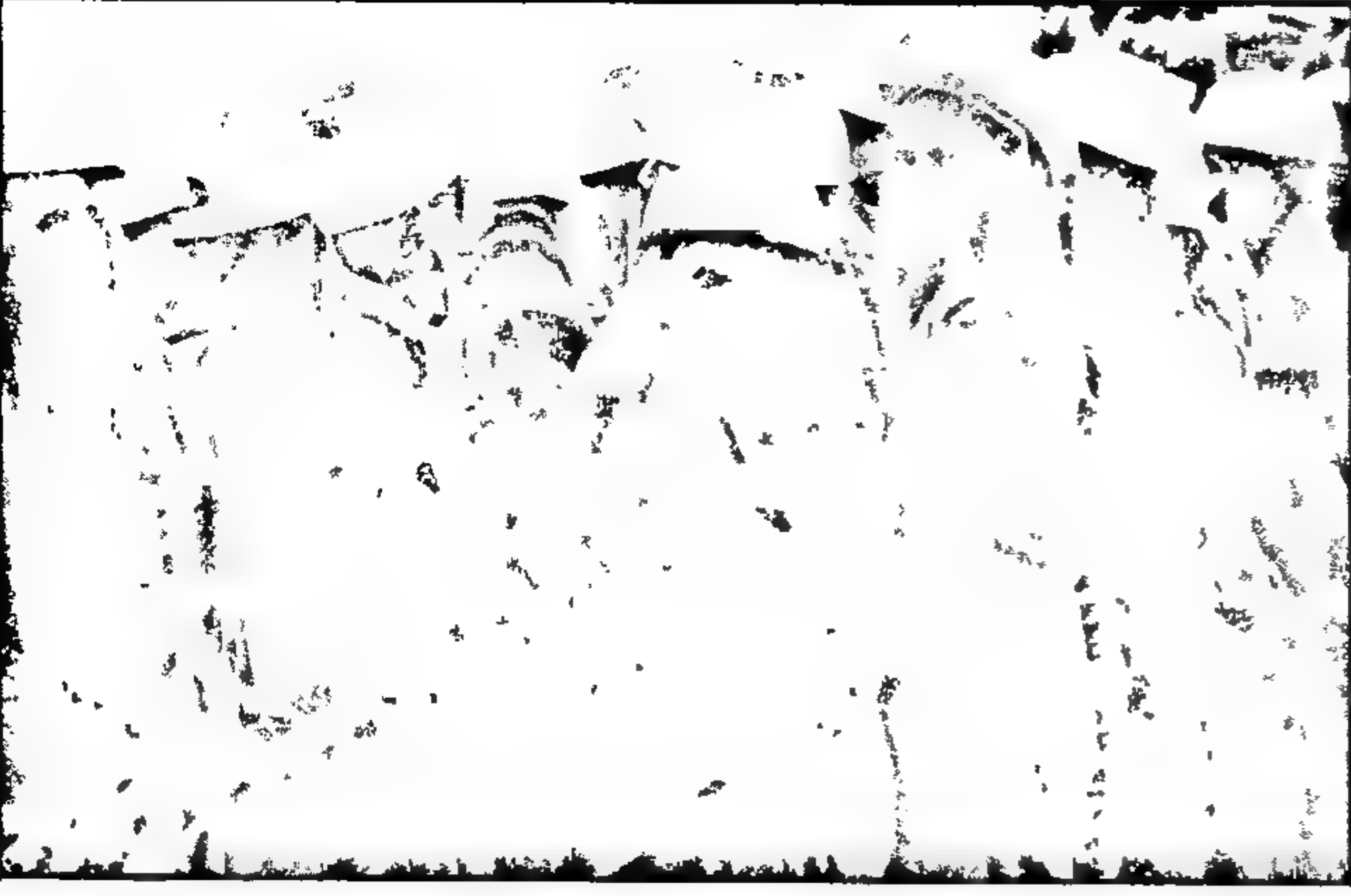
అటవీ భూముల్ని కార్పొరేట్ సంస్థలకు కట్టబెట్టడానికి ప్రభుత్వాలు, న్యాయస్థానాలు కట్టగట్టుకొని ఆదివాసీలను అడవుల నుంచి గెంటి వేయాలని నిర్ణయించాయి. పోడుభూములు ఆదివాసీల జన్మహక్కు అని ఎలుగెత్తి చాటాల్సిన సమయంలో, ఆదివాసీలకు వెన్నుదన్నుగా నిలబడి ప్రతిఘటనోద్యమాన్ని ఉన్నతస్థాయికి తీసుకెళ్ళాల్సిన ప్రస్తుత తరుణంలో కామ్రేడ్ రమేష్ మరణం విప్లవోద్యమానికి ఎంతో నష్టం. తీవ్రమైన లోటు. పార్టీకోసం, ప్రజలకోసం దృఢచిత్తంగా పనిచేసిన కామ్రేడ్ రమేష్ పట్టుదలను, అంకితభావాన్ని, త్యాగనిరతిని మనందరం స్వీకరిద్దాం. ఎప్పుడూ చిరునవ్వుతో అందరిని ఆప్యాయంగా పలకరించే రమేష్ ప్రజల్లో పనిచేసే తత్వాన్ని అలవర్చుకుందాం. మరణం బాధాకరమే అయినా, ఆయన మనకందించిన ఆశయాల బావుటాను ఎత్తిపడదాం. కామ్రేడ్ బచ్చల రమేష్ గారికి ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం విప్లవ జోహార్లు అర్పిస్తోంది. ❀

ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం (POW)
జాతీయ కార్యవర్గం

అనువాదం: శివలక్ష్మి

రాయిటర్స్ సంస్థ అనేక మంది నిరుద్యోగులైన మహిళల్ని ఇంటర్వ్యూ చేసింది. వారిలో కొందరు 2014లో అధికారంలోకి వచ్చిన హిందూ జాతీయవేత్త ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమోడీ భారత్ కి గొప్ప ఆర్థిక శక్తిగా మారతానని చెప్పినప్పటికీ, వుద్యోగాలను సృష్టించడానికి ఇప్పటికీ ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటూనే ఉన్నారన్నారు.

మోడీ చాలామంది అభిమాని అయినప్పటికీ, తగినంత ఉద్యోగ ఉపాధి లేనప్పటికీ, భారతదేశంలో సుమారు 7శాతం ఆర్థిక వృద్ధిరేటు ఉన్నప్పటికీ, జరగబోయే ఎన్నికల గురించి ఉపాధి దొరకని మెజారిటీ ఓటర్లు చాలా ఆందోళన చెందుతున్నారు. “ఈ ప్రాంతంలో ప్రజలకు ఉపాధి కల్పించడానికి మోడీ ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేదు. ఫ్యాక్టరీలను ఏర్పాటు చేసి, ఉద్యోగాలను సృష్టించే పార్టీకే మేము ఓటు వేయాలనుకుంటున్నాం”- అని ముత్యాల కొర్రల పొలంలో కలుపు మొక్కలు పీకుతున్న 40 ఏళ్ల ముంతాజ్ ములానీ అన్నారు. ఇబ్బడి ముబ్బడిగా వచ్చిన యంత్రాల వల్ల పని దొరకడం చాలా కష్టమైపోతుందని ఆమె చెప్పారు. క్షీణిస్తున్న మహిళా కార్మికుల భాగస్వామ్యపు నిష్పత్తి, భారతదేశ ఆర్థికాభివృద్ధికి, మూఢమైన సంప్రదాయవాద భారతదేశంలో మహిళల హక్కుల పురోగతికి దూరం చేస్తుంది.

“కార్మికశక్తిలో దాదాపు యాభై శాతం దాని సామర్థ్యాన్ని సాధించలేకపోతే, భారత్ గణనీయ అభివృద్ధి, పెట్టుబడి, ఉత్పాదకత లాభాలను నష్టపోవలసిందే” అని కార్నెగీ ఎండోమెంట్ దక్షిణాసియా కార్యక్రమ డైరెక్టర్ మిలన్ వైష్ణవ్ చెప్పారు. సాంఘిక వ్యయాలు, బయటికి తక్కువగా కనిపించే పరిస్థితులు తీవ్రమైనవిగానే ఉంటాయంటారు వైష్ణవ్. మహిళల ఆర్థిక సాధికారత

అసమానతలను తగ్గిస్తుందని, మహిళలు సమాజంలో దృఢమైన వ్యక్తిత్వాన్ని కలిగి ఉంటారనీ పరిశో

ధనాలు నిర్ధారిస్తున్నాయని పేర్కొన్నారు.

మోడీ ప్రభుత్వం సమస్య తీవ్రతను అంచనా వెయ్యడంలో తాత్పరం చేస్తూ కపటంగా ప్రవర్తించింది, వివాదాస్పద వుద్యోగాల సమాచారాన్ని ప్రభుత్వం కావాలనే ఆలస్యం చేసింది. కానీ అధికారిక నివేదిక స్థానిక వార్తాపత్రిక బిజినెస్ స్టాండర్డ్ కి లీకవడం వల్ల ఫిబ్రవరిలో బయటికి తెలిసిపోయింది. దానివల్ల మహిళా కార్మిక భాగస్వామ్యం రేటు 2017-2018 నాటికి కేవలం 23.3 శాతం మాత్రమే ఉంది. అది 2011-2012 నుంచీ చూస్తే గనక 8 శాతం కంటే తక్కువే.

కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం, పశ్చిమ భారతదేశంలోని మూలమూలల్లో ఎటు చూస్తే అటు కనుచూపు మేరా చెప్పుల్లేని కాళ్లతో స్త్రీలు తమ కొడవళ్లను చక చకా ఊపుతూ, చేల మీదకు వంగి, రోజంతా వసంతకాలపు గోధుమ పంటను కోస్తున్న దృశ్యాలు కనిపించేవి. ఇప్పుడైతే ఒక పెద్ద ఆకుపచ్చగా ఉండే పంటను కోసే యంత్రం అరెకరం పంట ఫలాన్ని నిమిషాల్లో కోసేస్తుంది. దానివల్ల రైతు డబ్బూ ఆదా అవుతుంది, పండిన గోధుమలను కూడా వెంటనే అమ్ముకోవడానికి వీలవుతుంది. సాధారణంగా ఈ గోధుమలను భారతీయులు రొట్టెలను తయారు చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు.

తేలికపాటి వ్యవసాయ పని చేసే 36 ఏళ్ల చాయాఖరడేతో పాటున్న ఇతర మహిళల స్థానంలో యంత్రాలు వచ్చేశాయి. ఇప్పుడు ఆ మహిళల్ని భారతదేశ ఆర్థిక కేంద్రం ముంబైకి 190 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న చిన్నోలి గ్రామానికి తరలించి అక్కడున్న క్రిస్మాస్ గోధుమ, చెరకు, ఉల్లిపాయ చేలల్లో పనిచేయడానికి క్రమంగా భర్తీ చేశారు.

‘ఇప్పుడు గోధుమ పెంపకం జరుగుతుండటంతో అసలైతే నేను చాలా బిజీగా ఉండి ఉండాలి, కానీ నాకిప్పుడేమీ పని లేదు. దాదాపు రైతు లందరూ యంత్రాలను ఉపయోగిస్తున్నారని’ తన ఇరుకైన రెండు రూముల ఇంట్లోనుంచి ఖరదే చెప్పింది.

భారతీయ మహిళలకు, ముఖ్యంగా ప్రమాదకరమైన అనధికారిక రంగాల్లో పని చేసేవారికి ఉద్యోగ సంక్షోభం తీవ్రంగా వుందని ఆర్థికవేత్తలు, ప్రతిపక్ష రాజకీయ నాయకులు బలంగా చెప్తుంటారు. ప్రైవేటు సెంటర్ ఫర్ మానిటరింగ్ ఇండియన్ ఎకానమీ (సిఎంఐఇ) గత ఏడాది గణాంకాల ప్రకారం, మహిళలు చేస్తున్న 10 మిలియన్ల ఉద్యోగాల నుండి 90 శాతం మందికి ఉద్యోగం చెప్పి నిరాధారుల్ని చేశారు.

పెద్ద నోట్ల రద్దు, జీఎస్టీల వలన సమాజపు అంచులకు నెట్టివేయబడిన శ్రామిక మహిళా కార్మికులు

ప్రైవేట్ అంచనాలు ఇంకా దిగులు పుట్టించేవిగా ఉన్నాయి. వారి ప్రకారం 2018 మే - ఆగస్టు మధ్య ఈ సంఖ్య కేవలం 10.7 శాతం మాత్రమే ఉంది.

ఒకేసారి దెబ్బ మీద దెబ్బ

నోట్ల రద్దు, జిఎస్ టీ ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే, యంత్రాల వల్ల ఉద్యోగాలు కోల్పోవడం అనేది ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉత్పన్నమవుతున్న సమస్య. కానీ భారతీయ మహిళలు తమ పురుషుల కంటే చాలా రకాల ప్రత్యామ్నాయ పనుల్ని చేస్తారు. కుటుంబ క్షేమమే ప్రధానమనుకునే భారతదేశంలో పెళ్లి చేసుకున్నతర్వాత గానీ, పెళ్లైన మహిళలకు పిల్లల్ని పెంచే ముఖ్యమైన బాధ్యత వలన కానీ, పిల్లలు కలిగాక గానీ వాళ్లు ఉద్యోగాల్ని వదిలేసి ఉత్పత్తి, ఆర్థిక విధానాలన్నిటికీ దూరమవుతున్నారు. అంతేగాక కొన్ని కుటుంబాల ఆదాయాలు పెరగడంతో, ఎక్కువమంది మహిళలు కుటుంబ సభ్యులందరి బాగోగులు చూసుకుంటూ, పిల్లల సంరక్షకులుగా మారిపోతారు. అయినప్పటికీ, ఇలాంటి ఆదాయ స్థాయిలు ఉన్న దేశాలతో పోలిస్తే, భారతదేశ మహిళల కార్మికుల భాగస్వామ్య రేటు “వేరుగా, సత్యదూరంగా ఉంటుంద”ని వైట్లవ్ అంటారు.

మోడీ సంతకంతో ఆయన గుర్తుగా వచ్చిన రెండు ఆర్థిక విధానాలు 2016లో అమలైన పెద్ద నోట్ల రద్దు, 2017లో అమల్లోకి తెచ్చిన జాతీయ అమ్మకపు పన్ను రేటు (GST). ఇవి రెండూ పురుషులకంటే స్త్రీలను బాధించాయి. ఎందుకంటే స్త్రీలే ఎక్కువ హానికరమైన అనధికార సెక్టార్లలో పనిచేస్తుంటారు కాబట్టి మహిళల్ని ఎక్కువగా గాయపరిచాయి. అప్రమత్తత, అనధికార, నగదు- ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థ సంక్షోభంలోకి నడిపిస్తుంది. ఒక సంవత్సరం తర్వాత, చాలా చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు అమ్మకపు పన్ను రేటు పెరుగుదలను, సంక్లిష్టతలను తట్టుకోలేక మూతబడ్డాయి.

“తక్కువ ఉద్యోగాలు అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు ఎవరు బయటికి వస్తారు? మహిళలే పొట్టకూటికోసం గత్యంతరం లేని పరిస్థితుల్లో బయటికి వెళతారు, వారు పొందే వేతనాలు కూడా అతి తక్కువే. పురుషులు కొన్ని మంచి ఉద్యోగాల కోసం పోటీ పడతారు” అని ప్రైవేటు సెంటర్ ఫర్ మానిటరింగ్ ఇండియన్ ఎకానమీ (CMIE) చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ మహేష్ వ్యాస్ అన్నారు.

ముంబై సమీపంలో ఉన్న, ఆసియాలోనే అతిపెద్ద మురికివాడ ధారవిలో 33 ఏళ్ల ఫెర్జానా బేగం GST నేపథ్యంలో ఆమె బటన్లు కుట్టే షాప్ మూతబడడం వల్ల పని పోయి, అమె ఐదుగురు పిల్లల్ని పోషించుకోవడానికి అష్టకష్టాల పాలయ్యారు.

“నేను బట్టలు కొనడం, మంచి ఆహారం తినడంలాంటి అదనపు ఖర్చులన్నీ మానేశాను” అని అన్నారు బేగం. మీరు ధారవిలో ఎవరినైనా అడగండి, ప్రతి ఒక్కరూ తమ ఆదాయాలు పడిపోయాయనీ, ఉన్న ఉద్యోగాలు పోయాయనీ, GST తర్వాత దగ్గరగా ఉన్న కర్మాగారాలు మూతబడ్డాయనీ చెప్పుకొస్తారు.

బేగం దిగులు దేశంలోని ఇంకో వైపున కలకత్తాకు సమీపంలో

ఉన్న ఒక గ్రామంలో ప్రతిధ్వనించింది. నిరెస్ నెస్సా అనే ఆమె చీరల ఎంబ్రాయిడరీ ద్వారా వారానికి 700 రూపాయలు సంపాదించేది. పెద్ద నోట్ల రద్దు తర్వాత ఆమె సంపాదన 300 రూపాయలకు పడిపోయింది. జీవస్థి తరువాత, మొత్తంగా పనినే ఆపేయవలసివచ్చింది. ఇప్పుడామె ఎంబ్రాయిడరీ యంత్రం దుమ్ము పట్టి మూలనబడింది.

“మోడి ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన పెద్ద నోట్ల రద్దు, జీవస్థి చర్యలు మా ఆదాయ వనరులను నాశనం చేశాయి” అంటూ 41 ఏళ్ల నెస్సా, ఫీజులు పెరిగిపోవడంతో విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుకుంటున్న తన కుమారుడి చదువుని మాన్పించి వెనక్కి పిలిపించానని చెప్పారు. “మాకు సరైన పని, ఆదాయం కల్పించడానికి సహాయపడే నాయకుడికి మాత్రమే నేను ఓటు వేస్తాను” అని ఆమె తెలిపింది.

మహిళల ఓట్ల గురించి పోటీ పెరుగుతున్నప్పుడు, తన పరిపాలనలో మహిళల పట్ల చాలా శ్రద్ధ వహిస్తున్నామనడానికి సాక్ష్యంగా మోడీ ప్రభుత్వం మరుగుదొడ్లు, సబ్సిడీ వంటగ్యాస్ సిలిండర్లను అందించే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది. ఈ నెల, ప్రధాన ప్రతిపక్ష పార్టీ కాంగ్రెస్, ఈ ఎన్నికల్లో తాము గనక అధికారంలో కొస్తే మహిళలకు మూడవ వంతు ఫెడరల్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు రిజర్వ్ చేస్తామని వాగ్దానం చేసింది.

మహిళలకు ఉద్యోగాలివ్వడం కష్టమైన పనా?

కొందరు వ్యాపారాలు చేసుకునే యజమానులు మహిళలు నుండి కొన్ని దరఖాస్తులను స్వీకరిస్తున్నామని చెబుతున్నారు.

“మేము పనిచేసే మా విభాగాల్లో మహిళలు పెద్ద సంఖ్యలో లేరు. మేము ఎక్కువ మంది స్త్రీలను నియమించాలని కోరుకుంటున్నాం, ఎందుకంటే వారు మరింత నిజాయితీగా, హృదయపూర్వకంగా ఉంటారు, వారి కోరికలు చాలా తక్కువగా ఉంటాయి. అంతేకాదు, ఒకే సమయంలో మహిళలు అనేక పనులను చక్కబెట్టగలరు”- అని ముంబైకి చెందిన హౌస్ కీపింగ్ సంస్థ (కార్యా సౌకర్యాలు, సేవలు, Hecqo.com) యజమాని వినీత్ పాండే చెప్పారు.

భారతీయ మహిళలు కొన్నిసార్లు వారి భద్రత గురించిన భయాల కారణంగా ఇంటికి దూరంగా ఉండే ఉద్యోగాల జోలికి పోరు. బహుళ జాతి సంస్థలు నిర్వహించే కాలీ సెంటర్లు,

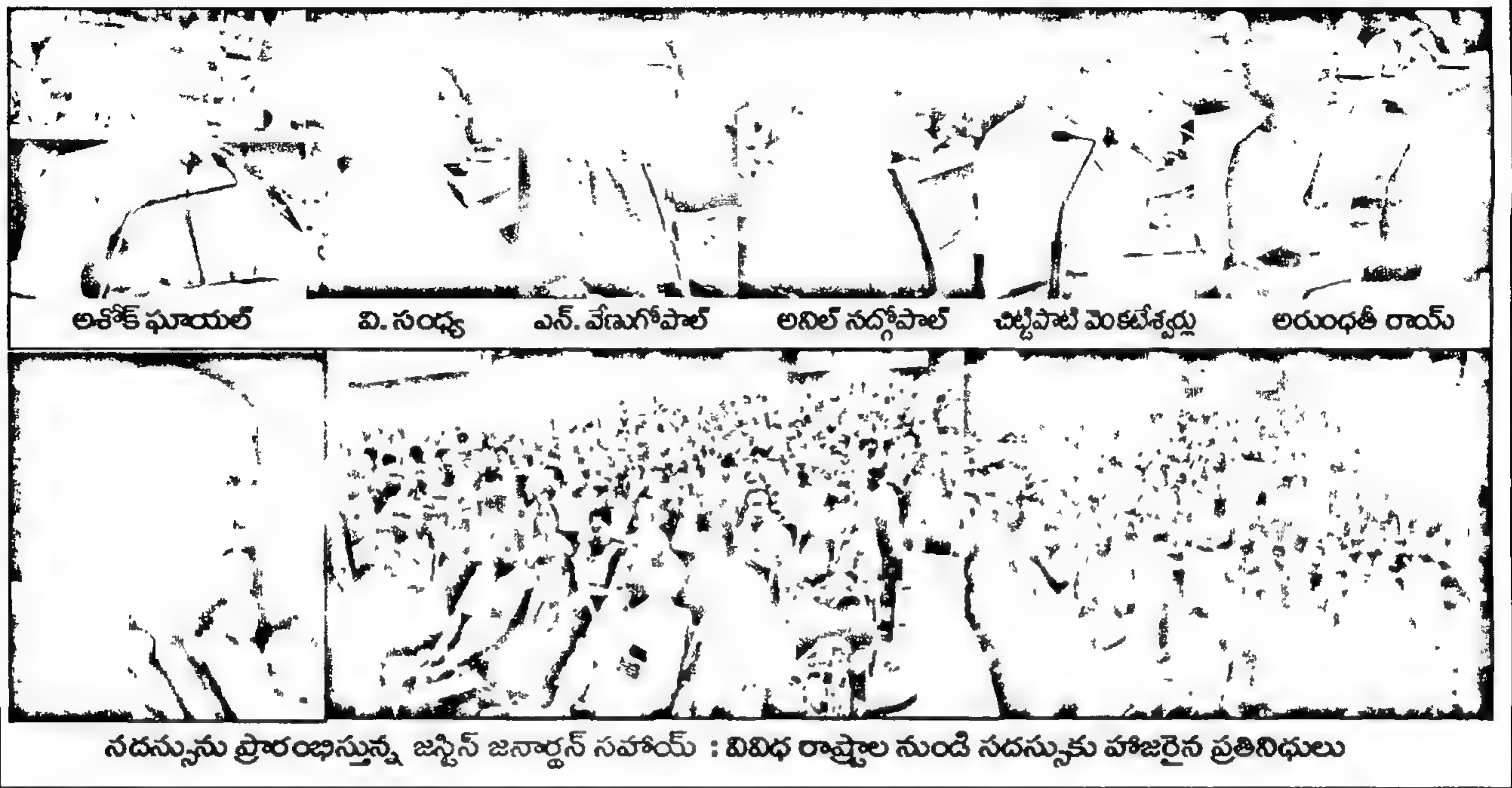

హిందుత్వ ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా

విశాలమైన ఉద్యమాన్ని నిర్మిద్దాం!

ఢిల్లీలో జరిగిన సదస్సులో వక్తల ఉద్ఘాటన

హిందూ ఫాసిస్టు దాడికి వ్యతిరేకంగా విశాలమైన ఉద్యమాన్ని నిర్మించాలన్న లక్ష్యంతో ప్రాంతీయ సదస్సు ఫిబ్రవరి 5వ తేదీన సుందరయ్య విజ్ఞానకేంద్రం, బాగ్ లింగంపల్లిలో ఉదయం 10 గంటల నుండి సాయంత్రం 8గంటల వరకు జరిగింది. కేంద్రంలో ఆర్ఎస్ఎస్ - బీజేపీ ప్రభుత్వం ఏర్పడినప్పటినుండి ఫాసిస్టు ప్రమాదం ఎన్నో రేట్లు పెరిగింది. దాని దాడులు ఆంతకంతకు హానికరంగా పరిణమిస్తూ, క్రూరమైన రూపాలను తీసుకుంటున్న

సందర్భంలో వివిధ విప్లవ ప్రజా సంఘాలు కలిసి ఈసభను నిర్వహించడం విశేషం. ఇందులో, ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం కూడా భాగస్వామ్యం వహించింది. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలకి చెందిన నాయకులు పాల్గొన్నారు.

ముస్లిం, దళిత, క్రిష్టియన్లు, ఆదివాసులు, మహిళలు ప్రగతిశీల ప్రజాస్వామ్య శక్తులపై సంఘ పరివార్ శక్తులు చేస్తున్న దాడులు అత్యంత హేయమని ప్రారంభోపన్యాసకులుగా పాల్గొన్న ప్రొ.

కర్మాగారాలు తరచుగా వేళ మించి చేసే రాత్రి షిఫ్టులకు రవాణా సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేస్తామంటూ మహిళా కార్మికులను ఆకర్షిస్తాయి. కానీ భారతదేశపు నగరాలలోని అనేక ఇతర వుద్యోగాలలో కిక్కిరిసిన రైళ్లు, బస్సులలోనికి వారి ప్రయాణాలను అనుసంధానం చేస్తారు. దక్షిణ భారతదేశంలో తన రసాయన కర్మాగారంలో దాదాపు 1,000 మంది ఉద్యోగులతో పనిచేస్తున్న ఒక వ్యాపారవేత్త, మహిళలకు ఉద్యోగాలివ్వాలంటే వారికి ప్రత్యేకమైన మరుగు దొడ్లు, రాత్రివేళల్లో రవాణాసౌకర్యం ఏర్పాటు చేయవలసి వస్తుందంటారు. భారతదేశంలో సామాజిక నిర్మాణాలు సమూలంగా మారిపోతున్న సందర్భంలో ఆర్థిక ఒత్తిళ్లు, టెక్నాలజీ ప్రవాహం పురుషుల్ని కూడా రకరకాల ఉద్రిక్తతలకు గురిచేస్తుందని వాదిస్తారాయన.

“గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో, ఎక్కువగా పితృస్వామ్య సమాజాలే ఉంటాయి. అక్కడ పురుషుల్ని కాదని స్త్రీలకు ఉద్యోగాలిస్తే, పురుషుల నుంచి ఫిర్యాదులు వస్తాయి” అని తన పేరు చెప్పడానికిష్టపడని ఒక వ్యాపారవేత్త చెప్పారు.

మొత్తం మీద ఈ పరిస్థితులన్నిటినుంచి ఒక సామరస్యాన్ని కాపాడుకోవాలి!

ఏ సందర్భంలోనైనా ఇది ఒక వివాదాస్పదమైన విషయమే! అతని యంత్రాగారానికి అధిక ఎలక్ట్రిసిటీ ఖర్చు, అధిక రవాణా ఖర్చులవుతున్నప్పటికీ, అతను మహిళా కార్మికులను నియమించుకోలేదు. ❀

(రాయ్టర్స్ నుండి)

హరగోపాల్ వ్యాఖ్యానించారు. ముసుగులో విదేశీ సామ్రాజ్యవాద కంపెనీలకు, బడా పెట్టుబడిదారులకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఊడిగం జేయడం సిగ్గుచేటని అన్నారు. విద్యారంగం కాషాయీకరణ, విశ్వవిద్యాలయాలలో విద్యార్థుల, అధ్యాపకుల హక్కులను కాలరాస్తూ తాము అధికారంలో వున్న అన్ని రాష్ట్రాలలో గతాన్ని ఆకాశానికి ఎత్తి చరిత్రను వక్రీకరిస్తున్నారని పలువురు వక్తలు అన్నారు. వాటిని వ్యతిరేకించే దశలో విశాల ఐక్య సంఘటన ద్వారా రోజురోజుకు పెచ్చుమీరుతున్న ఫాసిస్టు దాడులను తిప్పిగొట్టగలుగతామని అందుకు విప్లవక శక్తులు, ప్రజాస్వామికవాదులు కులనిర్మూలన, మహిళ, మత, మైనారిటీ, ఆదివాసీ సంస్థలు అన్ని కలసి రావాలని పిలుపునిచ్చారు. ఆ ప్రయత్నంలో భాగంగా 2019 ఫి బ్రవరి 21, 22న ఢిల్లీలో ఫాసిస్టు దాడికి వ్యతిరేకంగా అఖిల భారత సదస్సు జరుగుతున్నదని, ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణాల నుండి ఉమ్మడి సదస్సుకు వచ్చిన వారందరూ ఢిల్లీలో జరగబోయే సభకు వచ్చి ద్విగ్విజయం చేయాల్సిందిగా నేతలు పిలుపునిచ్చారు.

హిందుత్వ ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా

అఖిల భారత స్థాయి సదస్సు

సంఘటిత ఐక్య పోరాటాల ద్వారానే హిందుత్వ ఫాసిజాన్ని ఓడించగలం అన్న నినాదంతో ఢిల్లీలో ఫిబ్రవరి 21, 22 తేదీలలో జరిగిన వివిధ ప్రజాసంఘాలతో అఖిల భారత సదస్సు జరిగింది. దేశంలో ఆదివాసులు, దళితులు, ముస్లింలు, ఇతర మైనారిటీలు, మహిళలపై జరుగుతున్న దాడులను వ్యతిరేకిస్తూ న్యూఢిల్లీలోని ప్యారేలాల్ భవన్లో ప్రారంభ సదస్సు జరిగింది. ఈ సదస్సుకు అధ్యక్ష వర్గంగా బి.అనురాధ, చిట్టిపాటి వెంకటేశ్వర్లు, వేములపల్లి వెంకట్రామయ్య, కృపాశంకర్, బలదేవ్ రూ, ధృవ్ నారాయణ్లు వ్యవహరించారు. ముందుగా బి. అనురాధ సదస్సు ఉద్దేశ్యాన్ని వివరిస్తూ మోడీ నాయకత్వంలో ఆర్ఎస్ఎస్- బీజేపీలు బలోపేతం అవుతున్నాయని ఆదివాసులు, దళితులు, ముస్లింలు, ఇతర మైనారిటీలు, మహిళలపై దాడులు మూకదాడులు జరుగుతున్నాయని అన్నారు. ప్రశ్నించే గొంతుకలు అణచివేస్తున్నారని యీ దాడులకు వ్యతిరేకంగా ఈ సదస్సును నిర్వహించుకుంటున్నామని అన్నారు. ఆహ్వాన సంఘ అధ్యక్షులు మనోరంజన్ మహంతి మాట్లాడుతూ 1975 ఎమెర్జెన్సీ తర్వాత హిందుత్వ ఫాసిజం రూపంలో ప్రమాదం పెద్ద ఎత్తున ముంచుకొచ్చింది అన్నారు. జర్మనీ, ఇటలీలలో జాతి నిర్మాణం, జాతీయ దురహంకారం సామ్రాజ్యవాద రూపంలో ఫాసిజం వస్తే మన దేశంలో హిందుత్వ రూపంలో వచ్చిందని దానిని అందరూ తిప్పి కొట్టాలని పిలుపునిచ్చారు.

రెండవరోజు సదస్సును అలహాబాదు హైకోర్టు విశ్రాంత న్యాయమూర్తి జస్టిస్ జనార్దన్ సహాయ్ ప్రారంభిస్తూ నియంతృత్వం, సంస్థలను ధ్వంసం చేయడం, జాతీయ దురహంకారాన్ని రెచ్చగొట్టడం ద్వారా ఫాసిజం ముందుకు వస్తున్నదని అన్నారు. 1920లలో జర్మనీలో ప్రత్యేకించి ఆర్యుల ఆధిక్యతాభావం పేరిట

యూదులు, క్రైస్తవులను మూకుమ్మడిగా చంపేశారని, జాతీయవాదం పేరిట యుద్ధమే నడిపారని అన్నారు. మన దేశంలో ఇప్పుడు ఆర్ఎస్ఎస్ -బీజేపీ - భజరంగ్ దళ్ కలసి, కుహన జాతీయవాదం పేరిట ప్రజలను విడదీసి పాలిస్తున్నదని దానిని తిప్పి కొట్టాల్సిన సమయం ఆసన్నమైనది అన్నారు. అనిల్ సద్గోపాల్ మాట్లాడుతూ విద్య కాషాయీకరణ అయిపోయిందని, భావప్రకటనా స్వేచ్ఛ లేదని, ఉపాధి, నిరుద్యోగం తాండవిస్తూ పారిశ్రామిక రంగం కూడా కుదేలు అయిందని అన్నారు.

ఉమాచక్రవర్తి మాట్లాడుతూ మహిళలపై లైంగిక దాడులు, లైంగిక హింస పెరిగి పోయిందని అన్నారు. నిర్భయ ఘటన తర్వాత చట్టం వచ్చినప్పటికీ మహిళలపై దాడులు ఆగకపోగా ఇంకా విపరీతంగా పెరిగి పోయాయని అన్నారు. కులం, లింగ భేదం రెండూ కూడా మహిళలపై దాడులకు ప్రధానాంశాలుగా ఉన్నాయని, వీటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడవలసిన అవసరం ఉందని అన్నారు. పీవోడబ్ల్యూ జాతీయ కన్వీనర్ సంధ్య మాట్లాడుతూ నేషనల్ క్రైమ్ రిపోర్టులు మహిళలపై దాడులు విపరీతంగా పెరిగిపోయినట్లుగా చెబుతున్నాయని అన్నారు. గ్రీన్ హంట్ పేరిట ట్రెజర్ హంట్ జరుగుతున్నదని అన్నారు. అడ్డుకున్నవారిని నిర్బంధాలతో అణచి వేస్తున్నారని అన్నారు. అత్యాచారం ఒక ఆయుధంగా మారిందని దళితులపై, ఆదివాసులపై ముస్లింలపై, ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే ప్రశ్నించే ప్రతివారిపై దాడులు, హత్యలు పెరిగిపోయాయని అన్నారు. మహిళా సాధికారతను వదిలేసారని, స్త్రీ పురుష సమానత్వం జరగాలంటే ఇంకా 136 సంవత్సరాలు పడుతుందని రెండేళ్ల క్రితం ప్రపంచ ఆర్థిక సంస్థ రిపోర్టు చెప్పగా, ఇటీవల విడుదలైన రిపోర్ట్ మరో 200 ఏళ్లు పడుతుందని చెబుతున్నాయంటే ఇక మహిళల పరిస్థితిని అంచనావేయవచ్చని అన్నారు.

జస్సాల్ సింగ్ సిద్ధు మాట్లాడుతూ మైనారిటీలను టెర్రరిస్టులుగా ముద్రవేసి కేవలం ఓట్ల కోసం మాత్రమే వారిని లెక్కలో ఉంచారని అన్నారు. అకాలీదళ్, బీజేపీలకు ఏమీ తేడా లేదని అన్నాడు. దామోదర్ తూడి మాట్లాడుతూ జార్ఖండ్ ముఖ్యమంత్రి గ్రామసభలను అపహాస్యం చేస్తూ మూలవాసులైన గిరిజనులను, ఆదివాసులను జైళ్లలో కుక్కుతున్నారని, వారికి జీవించే హక్కును కూడా లేకుండా చేస్తున్నారని అన్నారు. ఇంకా ఈ సదస్సులో వీక్షణం ఎడిటర్ ఎన్. వేణుగోపాల్, మసియుద్దీన్ సంజరి, అశోక్ ఘాయల్, అనిల్ చమాడియా, సయ్యద్ నక్వీ, పూనం, మహమ్మద్ ఉస్మాని మొదలగు వక్తలు ఫాసిజం పోకడలను తీవ్రంగా ఖండించారు. చివరగా అమరుడు కామ్రేడ్ భగత్ సింగ్ వర్ధంతి రోజైన మార్చి 23న దేశవ్యాపంగా హిందుత్వ ఫాసిజానికి, సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని సదస్సు పిలుపునిచ్చింది. అలాగే ఏప్రిల్ 13న జలియన్ వాలాబాగ్ మారణకాండకు 100 ఏళ్లు నిండుతున్న సందర్భంగా హిందూ ఫాసిజానికి, సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని దేశ ప్రజానీకానికి సదస్సు పిలుపునిచ్చింది. ఈ సదస్సులో ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం నుండి ఎన్. విష్ణు, బి.పద్మ, ఏసమ్మ, ఏం. సరళ, నిర్మల తదితర నాయకులు పాల్గొన్నారు. ❀

మల్లన్నకే మా వోటు !

ఎండపల్లి భారతి

‘ఆడోళ్ల మాటలకి చేప నెత్తిన రాయి బెట్టుకొనిందంట ‘ అట్ల మా ఊరి ఆడోళ్లం ఐదు మంది ఏటికి ఆవులను తోలుకోని బోతిమి. ఏట్లో జొండు గడ్డి గుమ్ములు గుమ్ములుగా ఆడాడ పచ్చగా ఉండది. ఆవులు గండగరువున పన్నిట్లు అసట్ల బసట్ల మేస్తా ఉండాయి. నాది పుల్లావు. దాని కంటికి పచ్చగడ్డి కనుసూపుమేర కనపడితే పగ్గంతో పాటు నన్ను కూడా గుంజుకొని పోయి ఆ గడ్డిలో మూతి వంచే వరకు దాని పాణం నిబాయించదు. అంత కడుపాత్రం గొడ్డు.

మా తోడుకోదాలు ఆవు బలే ముచ్చగొడ్డు. అది ఆవుల సందుకట్లల్లో మేస్తా ఉంటుంది. ఉన్నోట్లుండి ఆవులను ఏమార్చి పొడిచేస్తుంది. రెండు పానాలు దీసి పేరు పోయిన గొడ్డు. అంత రొడీతనం చేస్తుంది. దానికి ఎర్రకొలికలు ఉన్నాయి. మా యవ్వ అనేది ‘కాసుతవాసం, కాసిచ్చయినా ఇడిపిచ్చుకోవాల’ అని. అట్లా దాని దెబ్బకు బయపడి నా యావును పట్టుకుపోయి కడగా కట్టేస్తే. అట్లా అందరూ మంచావులను ఇడిసి పొడిసే ఆవుల్ని, దొంగావుల్ని గట్టిగా కట్టేసి మేమంతా ఆడ తలో బండ ఉంటే ఆడికి బొయి కుసుంటిమి.

ఆవులకి నోరు లేదు. అవిటి కడుపాత్రం అవి చూసుకుంటా ఉండాయి. మేము గుంపుగా కూసోని మీ ఇంట్లో ఏంకూర మీ ఇంట్లో ఏమన్నము అని ఒకరినొకరు ఇసారిస్తా ఉన్నాం.

మా ఆడబిడ్డ ఏటుకాలు ఏస్తా మా దగ్గరికొచ్చి కుసోలేక ఒక కాలు సాపుకొని కుసుండే. ఆయమ్మి బాద సూడలేక ఏమైంది నీ కాలుకి అని అడిగే మా సిన్నమ్మ.

ఆ యమ్మి ఉండుకోని “దానప్పనాలు ఏ లగ్నాన చాట్లో ఏసిందో అబుటినుండి ఒగటే అగసాట్లు. అది పోతా పోతా నన్ను కూడా సంపుకొని పారాదా, నాకీ కష్టాలన్నా తప్పేవి” అని ఏడిసె !

“ఏయ్ ఊరుకో సచ్చినదాన్ని ఏల తిడ్డావ్, మనమూ ఆడికి పోవాల్సిందే”అంటి నేను. “లేకపోతే ఏంది సుయ్ మంటే రాకలిబడి ఎత్తుకుంటాడు. ఊర్లో కొట్లాడి చెరువులో గుద్దకడక్కుంటా బోయినట్లు అంటారే అట్లాంటోడు నా మొగుడు. మా

ఇంట్లో మేము ఎనిమిది మంది. ఇంట్లో ఎవరి మింద కోపమొచ్చినా నన్నుబట్టుకొని కొడ్తాడు. రాత్రి కూర జెయకుండా ఊరుబిండి నూరినాను. చారు జెయకుండా ఎడమజేతికి యాది దగ్గిర అని ఊరుబిండి నూరినావే ఎవరు తినేది అని అన్నం ఉండే గిన్ని ఇసిరి కొట్టే. నేనుండుకొని ఒగనాటి సంగటి చారా తిను అని అంటి. దానికి సంగటిగెలికే కట్టెత్తుకొని లోదొల్లో పెటామని ఏసాడు. దాని నొప్పికి ఓయమ్మా అని అరస్తా ఆన్నే పడి సుగ్గకపోతే” అని ఆయమ్మి చీరపైకి లేపి చూపిచ్చే. ఎర్రబల్లు మింద అరజేతి ఎడమ నల్లగా కమిలి పోయింది. అది చూపించి ఏడస్తా ఉంటే మా కందరికీ కండ్లల్లో నీళ్లు తిరిగినాయి .

“ఊరుకో ఏడద్దు అట్లా నా బట్టను కట్టుకున్నావు, ఇదే ఏటు వానికి బనుంటే ఆ నొప్పి తెల్పేది. తన ఒళ్లు గిచ్చుకొని ఇతర్ల ఒళ్లు గిచ్చుల్ల” అని ఓదార్చినారు అందరూ. “మా ఇంటికి ఈ కులపనాబట్ట పిల్లే గతం వచ్చినాడు. మా ఇంట్లో వాళ్లు ఏమారిపోయి ఇచ్చి పెండ్లిజేసిరి. వాని కత్తి గెల్చుకున్నాక పులయినాడు. ఇయన్నీ గాదు గాని ఆడదాని జల్మము వుండకూడదు. వాడొకడని గాదు ఏ ఆడదానికి సుగం ఉంది” అనే ఆ యమ్మ కళ్లు తుడుసుకుంటా.

మా సినమ్మ ఉండుకొని “నా మొగుడు ఎబుడే కానీ ఒగ మాట అన్నోడు కాదు. పొద్దున నా గాచారం బాగలేక చీరలోడు వచ్చిందే. వాడు ఏలాపాలా దప్పించి నా మొగుడు రాయి సేద్యగాడు అన్నట్లు ఎబుడొచ్చినా నీల్లాచ్చేటబుడే వస్తాడు. ఈడుండలేము ఆడుండలేము. ఆడోళ్లందరూ వాని సుట్టు జేరి ఇది బాగుంది అది బాగుంది ఇదేమి రేటు అదేమి రేటు అరస్తా ఉంటే నా పాణం ఉండక నేనూ బొయ్యి

కాంచేడి ఆడ నిలబడితినమ్మా... ఆ యాలకే నా మొగుడు 'ఎవరు సూడళ్లని ఈదిలోకి బొయినావు నీ తావన డబ్బేడిది చీరలు కొనను' అని తిట్టే. నాకు ఎక్కడలేని కోపమొచ్చే. నేను ఊరికే బోయి ఆడ నిలబడుంటే ఎంతెంత మాట్లు మాట్లాడతా ఉండాడు అని నేనూ చెడా మడా తిడితి. మాటా మాటా బెరిగి రంపులాడుకొని మాట్లాడకుండా ఉండిబోతిమి" అనే.

నేనుండుకోని "నా మొగుడు ఊర్లో ఎవరన్నా రంపుకు రానీలే, వాళ్లతో పల్లెత్తు మాట మాట్లాడడు. ఇంట్లో నేను ఏమన్నా మాట్లాడితే రంపుకేసుకుంటాడు. ఊర్లోల్లమింద చూపించాల్సిన రోషం నా మింద చూపిస్తాడు. నా యంత అదవ లేదు. పజలకు పచ్చారుపాము ఇంట్లో ఉల్లిరక పాము."

మా యత్త ఉండుకోని "మీ మొగుళ్లు గుట్టుగా ఎవరూ లేంది చూసి తిడతారేమో, నామొగుడు ఇంటికాడికి నలుగురు వచ్చినబుడు ఆ వచ్చినోళ్లకు మేయిచ్చి తిడతాడు. అదీ ఎట్లా వాళ్లంటే... ఏమిటికీ కొరగాని వాల్ల ముందర. కాసుకుగాకుండా మాట్లాడతాడు. నా యంత ఉత్తమ పతివర్త లేడనుకుంటాడేమో. ఎవరిముందర తిట్టినా నేను గమ్మునే ఉంటా. మన ఇంగ్గీసు మేడం తొలిసి ఉంది కదా వాళ్లమ్మ ఇంగ్లీషోల్లంచుకు పాయింటే ఏమన్న పుట్టిందేమో, ముందర మూడెంటుకలు నెరిస్తే ముండ పతివర్తంట. ఆయమ్మ మా ఇంటికి వచ్చిందంటే నా మొగునికి సరాయిలు నిలదు. ఇంగ కాసంత వుబ్బుతాడు. యాది రట్టు సంసారం గుట్టు. మన సంసారం బాధ ఆ యమ్మతో చెప్పడం అవసరమా? అప్పుడు నాకు నడినెత్తిన ఎంటిక సక్కగా లేసి నిలబడుతుంది, వాని తలకాయ నరికి బొట్టు పెట్టుకుందామా అన్నంత కోపమొస్తుంది, ఏం చెయ్యలేక పండ్లు కొరుక్కుంటూ అట్లా ఎలబారి పోయేది."

అంతలో మా పాపులు ఉండుకొని "మాకు అసంతకు ఇసంతకు రంపు రాదు గాని ఒక విషయంలో దప్ప" అనే. "ఏందంటే అది రెయ్యి. మీ అన్న అడగతానే చిన్నపాపను చూపిస్తే ముంతడు రాగులైనా ఇసిరేస్తాను అంటాడు. చిన్నపాపను చూపించానా పొద్దు కోడి గూస్తానే లేసి గ్యాట్లో గొడ్లు ఇవతల గట్టేసి పేడదోసి దిబ్బలోకేసి నీళ్లు అన్నిటికీ బట్టేస్తాడు. నామింద సూపడ ఎయ్యికుండా అన్ని పన్ను జేసేస్తాడు. నేను పానం బాగలేకనో అలిసి పొయినా పొద్దో, పాలు మారి పాపను చూపించకుండా బోయినా పొద్దు బారెడు పొద్దెక్కినంక లేస్తాడు. మండే అగ్గిలో ఉప్పుబోసినట్లు మొగం చిట్లించుకుంటా ఉంటాడు. ఉప్పురాతి పని అనుకోడు. అసుక్కుమంటే రంపుకొచ్చేస్తాడు." "ఇబుడుండే సమస్యల్లో యాడ ఓపికుండేది." అనే మా ఒదిన. ఆ మాటలకు అందరం నగితిమి.

ఆ సందులో మా పెద్దక్క ఉండుకొని "నామొగుడు ఎట్లావాడో తెలుసా ఎనకటికి అనేదంట 'కూడూ గుడ్డా అడక్కుంటే సిలకను సాకినట్టు సాకతాను' అని అట్లా ఆరుగాలం నేను చేసినదంక ఎత్తుకొని తినడు. తన సైయిచ్చల చేసుకోని తిందామనుకోడు. నాకు ఎబుడన్నా ఇమ్ముదప్పాయి, నా వొల్లు బాగా లేక పోయినా లేదంటే ఎబుడన్నా ఊరికి బోయినా ఆయప్ప రెండు చేతులూ పొయ్యిలో బెట్టదు. ఇక్కనపక్కనా, అంగిడ్లొన అడుక్కుచ్చుకుంటాడు.

పొయికాడకు బోయి ఏదో ఒకటి ఉడకేసుకు తిందామా అనడు. ఇంట్లో ఆడది లేనపుడు ఒక బోకి కడగతామనో ఒక సెత్త తోడ్దామనో అనుకోడు. ఇల్లు అడివి జేసుకోని అట్లే ఉంటాడు. టీవీ ముందర గుసుంటే గుద్ద చెదులు బట్టినా లెయడు. దీరుడే గతం కుసుంటాడు. నేనెక్కడన్న బొయ్యి వచ్చి వందేసినదంక ఎదురుజూసుకోనుంటాడు. మా యవ్వనేది పుట్టినచ్చేవరకూ ఒగసారన్నా వాళ్ల సైయిచ్చల రుసిగా వండుకోని తిని సచ్చిపోవలంట. ఒకరు పెట్టింది తిని సచ్చిపోయినోల్లను దేవుడు వాళ్ల సేతులు నరికి పొయ్యిలో కట్ల మారిగా మంటేస్తాడంట. నాకదే బాద నా మొగుని సేతులు దేవుడు ఏడ నరికేస్తడో అని."

నేనుండు కొని "మనూర్లో ఆడదాన్ని అర్థం చేసుకునే వాడే లేడా" అంటే,

ఆ మాటకు మా సిన్నమ్మ "ఉండారు ఎందుకు లేరు మా తోడుకోడాలు కొడుకు. వానికిద్దరు పెళ్లాలు. వానికి పెళ్లై ఇరవై ఏండ్ల పైనవతా ఉంది. పెద్ద పెండ్లాముకు కొడుకులు పుట్టలేదని రెండో పెళ్లి చేసుకున్నాడు. అయినా ఇద్దరు పెళ్లాలను ఐదేల్లు ఎత్తి ఒకేటు ఏసిసోడు కాదు. ఒక గెడివి కూడా ఊరికే ఉండడు. కష్టపడతాడు. తాగేవాడు కాదు. బీడీ అలవాటు కూడా లేదు. ఇంత వయసు వచ్చినా తండ్రి మాట జవదాటడు. వాళ్ల నాయనకు నలుగురు కొడుకులు. కానీ ఈడే అమ్మా నాయనకి కడి ఏసేది. కాకపోతే కాసంత పాసిన్నాకొడుకు అయినా పర్వాలేదు," అనే.

మా పెద్దమ్మ ఉండుకోని "గువ్వలోడు కూడా పర్వాలేదు," అనే. "వాని కష్టం వాడు చేసుకుంటాడు, వచ్చిన డబ్బులు మట్టంగా ఎత్తుకుపోయి పెండ్లాము చేతికిస్తాడు. ఎవరన్నా పని జెబితే జేసి ఆ మిగిలిన డబ్బులతో కాసంత పోసుకున్నాకూడా పెండ్లాన్ని కానీ ఊర్లోవాళ్లను కానీ పల్లెత్తు మాట అనడు. గమ్మున ఉన్నింది లేనిది తిని ముడుక్కుంటాడు. ఒకేల అంతమటుకున్న పర్వాలేదు," అనే.

ఇంతలో మా వదినె "వాడు మిడిగుడ్డోడు" అనే. "వాడు పెండ్లాన్ని ఈడా బాదా పెట్టడు గాని వాళ్లిళ్లలో ఉండే ఆడ మొగ ఎంగిలి చేత్తో కాకిని గూడా ఎయరు. ఇక్కనా పక్కనా సావు బతుకుల్లో ఉంటే కూడా అట్లా తిక్కి నిక్కి కూడా చూడరు. వాళ్లు తినేదేమో వాళ్లు ఏరిగేదేమో. వాళ్లకు ఏదైనా ఇబ్బందైతే అబుడు అందరూ గావల్ల. వాళ్లింటికి దప్పితే వాళ్లవల్ల ఎవరికీ లాభంలేదు" అనే మా చినమ్మ. ఇంతలో మా ఆడబిడ్డ ఉండుకొని "మా జుట్టన్న కూడా! వాడు సంసారానికి లాకీ అయినోడే కాని పెండ్లాం మాట జవదాటడు. ఊర్లో అందరూ బతికేది మనమే బతకల్ల అంటాడు. ఊర్లో వాళ్లకు కిరాతకుడు. పెండ్లానికి మంచోడు."

"అవన్నీ కాదు పతి ఆడదీ ఎదో ఒక దానికి మొగుల్ల వల్ల యాస్థ పడుతూనే ఉంది. అట్లా లేని ఆడదాని మొగుడు అంటే అది మన మల్లన్నే అనే," మా వదిన.

"వాని పెండ్లాము 'నా మొగుడు ఇట్లా వాడు' అని ఏడ్చే గాని సెప్పింది నేను ఇన్నేదు. వాడు మొగుడంటే, అదేది లేదు తాగేది లేదు. ఇద్దరు బిడ్లు. ఇద్దరికీ పెండ్లిండ్లు అయిపోయినాయి. ఇంగా

వాడి పెండ్లాము కాసంత ఏకిది. అయినా మల్లిగాడు ఏ పొద్దు గాని వాడి నోట్లో నువ్వు ఆడదానివి నువ్విట్టే జెయ్యల్ల అన్నోడు గాడు. వాని బిడ్లు వాళ్లమ్మ నాయన మాట జవదాటరు. ఇక్కన పక్కన వాళ్లు బాగా బతకతా ఉంటే కండ్లల్లో నిప్పులు బోసుకునేవాడు కాదు. వాని పెండ్లాము కూడా వాని పైన బలంగా ఉంటుంది. ఊర్లో ఎవరితో గాని వానికి ఇరోదం లేదు పుట్టిన బిడ్డకాడి నుంచి పండు ముసిలోళ్ల వరకు గాని మంచిగానే మాట్లాడుతాడు. వానికి వాని పెండ్లాముకి కూడా ఎబుడూ నగుమొగమే ఉంటుంది. వ్యసనంగా ఉన్నోల్లు కూడా ఆయనతో కాంచేడు మాట్లాడితే బాదలోనుంచి తేరుకుంటారు. ఊరిలో అసంతకు ఇసంతకు ఎవరిమిందే కానీ రంపుకు బోతాడా. పోడు. ఊర్లో ఒగ కార్నిము గాని, ఒగ పండగ గాని, ఒగ దేవర గానీ, ఆలూమగల్లు ఇద్దరూ వచ్చేస్తారు. నీకు యా కత కావాలో యాపాట గావాలో యాయాట గావాలో ఏస్తారు. ఎమెగర్తారో, ఏమి ఉబ కతలు చెబుతారో. ఆ యప్పు తలకాయలో పురాణాల కాడినుండి ఇప్పడి కతల కాడికి అన్నీ ఒగ పక్కనుంటాయి.

అట్ల మనం గాన నలుగురిలోకి బోతే మన మొగుల్లు కుతమర్లతారు. అదే గాకుంటే పెండ్లాము ఏ మగానితో మాట్లాడినా ఏమి పని వాడితో నీకు అంటారు. అశతమానం జూపిస్తారు. దొంగగొడ్డు పైరుమేసినట్టు పొరపాటున అది ఒక తప్పే జేసి రానీలే ఏమి ఈ పని జేసినావు అనడు. అంత నిబ్బరస్తుడు. వాళ్లింటికాడికి పొయ్యి నిలబడితే ఆడపని మగపని అని తేడా లేకుండా ఎవరికి తగినపని వాళ్లు జేస్తా ఉంటారు. వాళ్లను జూస్తే కడుపు సల్లగా ఉంటుంది. అసలు ఆయన్ను తలకాయలో పక్కన మనిషిని ఇబ్బంది పెట్టే ఆలోసనే నేను జాడలేదు. ఇంకా పక్కన మనిషికి కష్టం వచ్చిందంటే వాళ్ల ఈపులమింద ఉంటాడు. ఎవరైనా ఆసించిరంటే ఆ యప్పు తినేదైనా పెడతాడు. డబ్బులు సమయానికి అప్పిచ్చినా కచ్చితంగా ఇప్పించుకుంటాడు. ఆ యప్పు ఎవరిదగ్గరైనా అప్పుజేసినా కరెట్టుగా పలనా తేదీకి ఇచ్చేయ్యాల అంటే ఇచ్చేస్తాడు. మనుషులు ఎవరన్నా కానీ కొత్తా పాత లేకుండా మర్యాదగా మాట్లాడుతాడు. కొంతమంది తల బిరుసునా కొడుకులు రంపుకు బోయినా తలొంచుకొని ఎలిపోతాడు. మా ఊర్లో ఎవరే గాని వాళ్లవల్ల ఇబ్బంది పడ్డాము అన్నోలే లేరు.

బతికినంత కాలం మన్ని అట్ల బతకాల. పెద్దోల్లు అనేది 'పొద్దు బుట్టి గుంకతా ఉందంటే నాలుగు దిక్కులా నలుగురు పతివర్తలు ఉండబట్టేనని'. మనూర్లో ఈ యప్పు ఒకడే అయిపోయినాడు ఇంకా నలుగురైదు మంది ఉంటే సమ తూకం సరిపోతుంది. అప్పుడే మిగిలిన వాళ్లకు ఒల్లు ఉలిక్కి పడుతుంది. అది గాకుంటే మేమంతా వానితో పుట్టాము. ముసిలోల్లం ఉన్నట్టుండాము. వానికి వాని పెల్లాముకి మల్లీ పెల్లిజేయచ్చు అంత పాయంగా కనిపిస్తారు. తలకాయలో కడుపులో సుద్దంగా ఉంటే మగం మింద కల బాగుంటుంది." అనే. ఆడున్నోల్లమందరూ మా మల్లన్నకు ఓటేస్తేమి.

ఆ యాలకి మా ఆవులు అంబా అని అరిసె. మేము వాటిని ఇప్పుకోని ఇండ్లకు వస్తేమి.

అర్థాలు

ఎర్రకొలికలు - కంటి కొలికలు ఎర్రగా

కాసుతవాసం - పనికిరాని స్నేహం

ఏటుకాలు ఏస్తా - కుంటుకుంటా

లోదొల్లో - లోతొడలో

సుగ్గక పోతి - విలవిలా తనుకులాడటం

ఉల్లిరక పాము - ఉషారైన పాము

యాది - జబ్బు

సూపడ - బరువు

సైయిచ్చల - సొంతంగా

పాసిన్నాకొడుకు - పిసినారి

లాకీ - సరైనోడు

కుతమర్లటం - కుతకుత ఉడకటం

పతివర్త - గొప్ప మగాడు

పతివర్తి - గొప్ప ఆడది

చదవండి!

చదివించండి !!!

చందాలు పంపవలసిన చిరునామా

మహిళా గొంతుక

మాతృక

ఇం.నెం. 35-3-6931 (4)

కామ్రేడ్ మాదాల నారాయణ స్వామి భవన్, సంజయగాంధీ

కాలనీ, శర్మ కాలనీ దగ్గర, ఒంగోలు - 523 001

సెల్ : 9676206230 ఫోన్ : 08592 - 238350

మాతృక చందా వివరాలు

సంవత్సరం చందా : రూ. 150/-

రెండు సంవత్సరాల చందా : రూ. 300/-

నాలుగు సంవత్సరాల చందా : రూ. 500/-

మాతృక నిధికి విరివిగా విరాళాలు ఇచ్చి

పత్రికను ప్రోత్సహించండి.

అరుంధతీరాయ్

అనువాదం: ప్రశాంతి

పాకిస్తాన్‌లోని బాలాకోట్‌పై నిర్లక్ష్యపూరితంగా చేపట్టిన నిరోధక (ప్రీఎంప్టివ్) వైమానిక దాడి ద్వారా ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ... మునుపటి ప్రభుత్వాలు పలు దశాబ్దాలుగా ఎంతో ఒడుపుగా చేస్తూ వచ్చిన దాన్ని తనకు తెలియకుండానే వమ్ము చేశారు. కశ్మీర్ సంఘర్షణను అంతర్జాతీయ మధ్యవర్తిత్వంతో పరిష్కరించుకోవాలనే ఏ సలహానైనా భారత ప్రభుత్వం 1947 నుంచి ఇప్పటి వరకూ తోసిపుచ్చుతూనే వస్తోంది. ఇది మా 'అంతర్గత వ్యవహారం' అని వాదిస్తూ వస్తోంది. కానీ పాకిస్తాన్‌ను ఎదురుదాడి చేసేలా రెచ్చగొట్టడం ద్వారా, తద్వారా భారత్, పాకిస్తాన్‌లను చరిత్రలోనే మొట్టమొదటిసారి పరస్పరం బాంబులు వేసుకున్న రెండు అణ్వాయుధ శక్తులుగా నిలబెట్టడం ద్వారా కశ్మీర్ వివాదాన్ని మోదీ అంతర్జాతీయం చేశారు. కశ్మీర్ ప్రపంచంలోనే అత్యంత ప్రమాదకరమైన ప్రాంతంగా, అణు యుద్ధానికి ఒక ఆరంభ బిందువుగా నిలవగలదన్న విషయాన్ని ఆయన ప్రపంచానికి చాటిచెప్పారు. కాబట్టి అణుయుద్ధ ప్రమాదం గురించి ఆందోళన చెందే ప్రతి వ్యక్తికీ, ప్రతి దేశానికీ, ప్రతి సంస్థకు ఈ విషయంలో జోక్యం చేసుకునేందుకూ, దాన్ని నివారించేందుకు తమ శక్తి మేరకు ప్రయత్నించేందుకూ పూర్తి హక్కు ఉంటుంది.

పదుల వేల మంది చిత్రహింసలకు గురయ్యారు. వందలాది యువజనులు వికలాంగులయ్యారు, పెల్లెట్ గన్స్ మూలంగా చూపు కోల్పోయారు. గత పన్నెండు నెలల్లో మృతుల సంఖ్యను గమనిస్తే అది 2009 తర్వాత అత్యధికం. ఈ వ్యవధిలో 570 మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారని, వారిలో 260 మంది మిలిటెంట్లు, 160 మంది సాధారణ పౌరులు, 150 మంది భారత సాయుధ దళాలకు చెందిన వారని 'అసోసియేటెడ్ ప్రెస్' తెలిపింది.

ఈ సంఘర్షణను ఏ లెన్స్‌తో చూస్తున్నారన్న దాన్ని బట్టి సాయుధ తిరుగుబాటుదారులను 'ఉగ్రవాదులు', 'మిలిటెంట్లు', 'స్వాతంత్ర్య యోధులు' లేదా 'ముజాహిద్లు'గా వ్యవహరిస్తున్నారు. అత్యధిక కశ్మీరీలు వారిని 'ముజాహిద్'లుగా పిలుస్తారు. వారు హతులైనప్పుడు లక్షలాది మంది - వాళ్ల పద్ధతుల పట్ల ఆమోదం ఉన్నా, లేకున్నా - వారి అంత్యక్రియలకు హాజరవుతారు. సంతాపం ప్రకటిస్తారు. నిజానికి, గత సంవత్సర కాలంలో చనిపోయిన సాధారణ పౌరుల్లో ... మిలిటెంట్లను ప్రభుత్వ సైనికులు చుట్టుముట్టినప్పుడు వారు తప్పించుకునేలా సాయం చేసే క్రమంలో తమ ప్రాణాలను ఫణంగా పెట్టినవారే అత్యధికులు.

ఫిబ్రవరి 14న
ఆదిల్ అహ్మద్ దర్
అనే ఇరవయ్యేళ్ల

బాలాకోట్, కశ్మీర్, భారత్‌లపై అరుంధతి రాయ్ అభిప్రాయం

సుదీర్ఘ కాలంగా
కొనసాగుతున్న ఈ
రక్తసిక్త చరిత్రలో
పుల్వామా ఘటన

కశ్మీరీ సూసైడ్ బాంబర్ కశ్మీర్‌లోని పుల్వామాలో 2,500 మంది పారామిలిటరీ బలగాలతో కూడిన కాన్వాయ్‌పై దాడికి పాల్పడ్డాడు. అతడు పాకిస్తాన్ కేంద్రంగా పని చేసే జైష్-ఎ-మహమ్మద్‌కు చెందిన వ్యక్తి అని ఆ తర్వాత ప్రకటించారు. నలభై మందికి పైగా ప్రాణాలు బలిగొన్న ఈ దాడి... కశ్మీర్‌లో చాలా ఏళ్లుగా కొనసాగుతున్న విషాదంలో మరో బాధాకరమైన ఘట్టం. 1990 నుంచి ఇప్పటి వరకు ఈ సంఘర్షణలో 70 వేల మందికి పైగా ప్రజలు హతులయ్యారు. వేలాది మంది 'అదృశ్యం' అయ్యారు.

అత్యంత భయానకమైన, ఘోరమైన దాడి. కశ్మీర్ లోయలో ఆదిల్ అహ్మద్ దర్ వంటి వందలాది మంది యువకులు యుద్ధం మధ్యే పుట్టి పెరిగారు. అక్కడి భయంకరమైన పరిస్థితులను వారు కళ్లారా చూశారు. దాంతో వాళ్లు చావంటే భయం లేకుండా, స్వేచ్ఛ కోసం తమ ప్రాణాలను సైతం త్యాగం చేసేందుకు సిద్ధపడుతున్నారు. పుల్వామాకన్నా తక్కువ లేదా ఎక్కువ తీవ్రత గల దాడులు ఇక ముందు కూడా, మరే రోజైనా జరగొచ్చు. ఈ యువకులు పాల్పడుతున్న చర్యల పట్ల అర్థరహితంగా, నాటకీయ పద్ధతుల్లో

“

ఆయన వంద కోట్లకు పైగా భారతీయుల ప్రాణాలను అపాయంలో పడవేశారు. కశ్మీర్‌లో జరుగుతున్న యుద్ధాన్ని సామాన్య పౌరుల ఇళ్ల ముంగిళ్ల దాకా తీసుకొచ్చారు. ఐవీ డ్రిప్ ద్వారా రోగికి మందు ఎక్కించినట్టుగా జనాలకు రోజూ ఉదయం, మధ్యాహ్నం, రాత్రివేళల్లో టెలివిజన్ల ద్వారా ఉన్నాడాన్ని ఎక్కించారు. వాళ్లను తమ కష్టాల గురించి, నిరుద్యోగం గురించి, ఆకలి గురించి, తమ చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు మూతపడిపోవడం గురించి, తమ ఆవాసాల నుంచి తామే నిర్వాసితులయ్యే ప్రమాదాల గురించి, న్యాయమూర్తుల అనుమానాస్పద మృతి ఘటనలపై విచారణ జరిపించాలనే తమ డిమాండ్ల గురించి, భారత చరిత్రలోనే అతి పెద్ద, అత్యంత అవినీతికరమైన రక్షణ ఒప్పందంలా కనిపిస్తున్న కుంభకోణం గురించి, తాము ముస్లింలు, దళితులు లేదా క్రైస్తవులు అయినందువల్ల తమపై ఎప్పుడైనా దాడి జరగొచ్చనే భయాల గురించి పట్టించుకోవాల్సిన అవసరమే లేదని వాళ్లకు ఎక్కించారు. ”

స్పందించడం ద్వారా ఆ చర్యలే ఈ దేశ భవిష్యత్తును, మొత్తం ఉపఖండం భవిష్యత్తును నిర్ణయించేలా చేసేందుకు భారత ప్రభుత్వం సిద్ధపడుతోందా? నరేంద్ర మోదీ చేసింది సరిగ్గా ఇదే. నిజానికి మన భవిష్యత్తును నిర్దేశించే శక్తిని ఆయన ఆ యువకులకు కట్టబెట్టారు. పుల్వామా బాంబుదాడికి పాల్పడ్డ యువకుడు కూడా ఇంతకు మించి మరేమీ కోరుకొని ఉండకపోవచ్చు.

బ్రిటిష్ పాలన నుంచి స్వాతంత్ర్యం కోసం సాగించిన పోరాటాన్ని చాలా వీరోచితమైందిగా చెప్పుకుంటూ, దానికి నాయకత్వం వహించిన వారిని పూజించడానికి సైతం సిద్ధపడే భారతీయుల్లో చాలా మంది, విచిత్రంగా, అదే లక్ష్యంతో పోరాడుతున్న కశ్మీర్‌ల పట్ల ఇందుకు భిన్నమైన వైఖరిని అనుసరిస్తారు. కశ్మీర్‌లో ‘భారతీయ పాలన’కు వ్యతిరేకంగా సాగుతున్నట్టుగా చెప్పుకునే ఈ సాయుధ పోరాటానికి ముప్పయ్యేళ్లు గడచిపోయాయి. పాకిస్తాన్ (ఒకసారి అధికారికంగా, ఇప్పుడు చాలా వరకు ప్రభుత్వేతర శక్తుల ద్వారా) ఈ పోరాటానికి ఆయుధాలు, మానవ వనరులు, ఇతర సామగ్రి సరఫరా ద్వారా మద్దతునిస్తూ వస్తోందన్న విషయంలో ఎలాంటి రహస్యం లేదు. అదే సమయంలో, స్థానిక ప్రజల బహిరంగ మద్దతు లేకుండా ఏ మిలిటెంటూ కూడా కశ్మీర్ వంటి యుద్ధక్షేత్రంలో పని చేయలేదన్న విషయంలో కూడా ఎలాంటి దాపరికం లేదు. ఇలాంటి అత్యంత జటిలమైన, క్రూరమైన యుద్ధాన్ని ఆదరాబాదరాగా, నాటకీయంగా నిర్వహించిన ఒకే ఒక్క ‘సర్జికల్ స్ట్రైక్’తో పరిష్కరించగలననీ లేదా కనీసం దాని తీవ్రతనైనా తగ్గించగలననీ

సవ్యంగా ఆలోచించగలిగే ఏ వ్యక్తయినా భావిస్తాడా? పైగా అది మరీ అంత ‘సర్జికల్ స్ట్రైక్’ కూడా ఏమీ కాదు. 2016లో ఉరీలోని భారతీయ సైనిక శిబిరంపై దాడి తర్వాత చేసిన ఇలాంటి ‘స్ట్రైక్’ ద్వారా ఒక బాలీవుడ్ యాక్షన్ సినిమాకు ప్రేరణనివ్వడానికి మించి అదనంగా సాధించిందేమీ లేదు. ఇప్పుడు మరో సినిమా కోసం ‘బాలాకోట్’ పేరుపై కాపీరైట్ చేయించుకునేందుకు బాలీవుడ్ నిర్మాతలు క్యూ కడుతున్నారని మీడియాలో వార్తలు వస్తున్నాయి. మొత్తంగా చూసినపుడు, ఈ కుప్పిగంతులన్నీ ‘ప్రీ-ఎలక్షన్’ స్టంట్లే తప్ప ‘ప్రీ-ఎంప్టివ్’ మాత్రం కాదని చెప్పకతప్పదు.

ఈ దేశ ప్రధాని బలీయమైన తన వాయుసేనను ఇలాంటి ప్రమాదకరమైన నాటకీయ ప్రదర్శనల కోసం ఉపయోగించటమనేది అత్యంత అవమానకరమైంది. ఇంతకన్నా హాస్యాస్పదమైంది ఏంటంటే...మన ఉపఖండంలో ఓ వైపు ఈ బాధ్యతారహితమైన అణు యుద్ధోన్మాదం ఎగజిమ్ముతుండగా, మరోవైపు తాలిబాన్ శక్తులతో శక్తిమంతమైన అమెరికా చర్యలు నిర్వహిస్తోంది. 17 ఏళ్ల పాటు సుదీర్ఘ ముఖాముఖి యుద్ధం సాగించినప్పటికీ అమెరికా వాళ్లను ఓడించటం కానీ లేదా పారదోలటం కానీ చేయలేకపోయింది.

ఉపఖండంలో సుదులు తిరుగుతున్న ఈ సంఘర్షణ నిజానికి బయటకు కనిపిస్తున్నదానికన్నా చాలా ప్రమాదకరమైంది. కానీ అదంత ముక్కుసూటిగా ఉందా మరి?

...

ప్రపంచంలోనే అత్యంత భారీగా సైన్యీకృతమైన ప్రాంతం కశ్మీర్. అక్కడ దాదాపు 5 లక్షల మంది సైనికులను మోహరించారని అంచనా. ఇంటలిజెన్స్ బ్యూరోతో పాటుగా, రీసెర్చ్ అండ్ అనాలిసిస్ వింగ్, నేషనల్ ఇంటలిజెన్స్ ఏజెన్సీ, సాయుధ బలగాలైన ఆర్మీ, బీఎస్ఎఫ్, సీఆర్పీఎఫ్, జమ్మూ కశ్మీర్ పోలీసు బలగం... ఇలా ప్రతి దానికీ తమ సొంత నిఘా విభాగాలున్నాయి. ఇన్నార్మర్లు, డబుల్ ఏజెంట్లు, ట్రిపుల్ ఏజెంట్లు సృష్టించిన భయ వాతావరణంలో ప్రజలు బతుకుతుంటారు. చిన్ననాటి పాఠశాల స్నేహితుడి నుంచి కుటుంబ సభ్యుల దాకా ఎవరైనా ఇన్నార్మర్లు లేదా ఏజెంట్లు కావొచ్చు. ఇలాంటి పరిస్థితుల మధ్య పుల్వామాలో జరిగిన దాడి స్థాయిని గమనిస్తే, అది కేవలం నిర్భాంతపరచేది మాత్రమే కాదని తెలుస్తుంది. ట్విటర్‌లో ఓ చతురుడైన వ్యాఖ్యాత అన్నట్టుగా, బీజేపీ 3 కిలోల బీఫ్‌ను పసిగట్టగలుగుతుంది కానీ 350 కిలోల ఆర్డీఎక్స్‌ను కనిపెట్టకపోవడం ఆశ్చర్యకరం కాదా? (ఉత్తరాదిలో ఇటీవల హిందూ మతతత్వ మూకలు గోవధ ఆరోపణలతో ముస్లింలను పట్టుకొని కొట్టి చంపుతున్న ఘటనలను ఆమె పరోక్షంగా ప్రస్తావించారు.)

ఎవరికి తెలుసు?

దాడి తర్వాత, ఇది 'ఇది ఇంటలిజెన్స్ వైఫల్యం' అని జమ్మూ కశ్మీర్ గవర్నర్ వ్యాఖ్యానించారు. నిజానికి ఒక దాడి జరిగే అవకాశం ఉందని జమ్మూ కశ్మీర్ పోలీసులు ముందే అలర్ట్ జారీ చేశారన్న విషయాన్ని నిజాలను నిర్భయంగా రాసే కొన్ని మీడియా పోర్టల్స్ రిపోర్ట్ చేశాయి. కానీ ఈ హెచ్చరికను ఎందుకు పెడచెవిని పెట్టారు, అధికార చట్రంలో ఏ స్థాయిలో దీని ఉల్లంఘన జరిగింది అన్న విషయాలపై ఏ మీడియా సంస్థకూ పట్టించు ఉన్నట్టుగా లేదు.

కానీ, అంతకన్నా విషాదం ఏంటంటే... పుల్వామా దాడి ఘటన నరేంద్ర మోదీకి బ్రహ్మాండమైన రాజకీయ అవకాశంగా మారింది. వేదికలపై దీన్ని ఎంతగా ఉపయోగించుకోవచ్చో ఆయన దాన్ని అంతగా ఉపయోగించుకున్నారు. తన రాజకీయ పునాదులు బలహీనపడుతున్న కారణంగా బీజేపీ ఎన్నికలకు కొద్దిగా ముందు ఆకాశంలోంచి నిప్పురవ్వల్సి కురిపించే అవకాశం ఉందని కొద్ది నెలల క్రితం మాలో చాలా మందిమి ఊహించాం. మా ఊహ ఇప్పుడు వాస్తవం కావడటాన్ని భయంతో చూస్తున్నాం. అధికార పార్టీ తన చిల్లర, రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం పుల్వామా విషాదాన్ని నేర్పుగా వాడుకోవటాన్ని కూడా చూస్తున్నాం.

పుల్వామా దాడి జరిగిన వెంటనే, భారత్ లోని ఇతర ప్రాంతాల్లో చదువుకునే, ఉద్యోగాలు చేసే కశ్మీరీలపై కోపోద్రిక్త గుంపులు దాడులకు పాల్పడ్డాయి. దీనిపై పూర్తిగా మౌనం దాల్చిన మోదీ, వాళ్లను కాపాడటం ప్రభుత్వ బాధ్యత అని సుప్రీంకోర్టు మొట్టికాయలు వేసిన తర్వాతే దీనిపై స్పందించారు. కానీ వైమానిక దాడులు జరిగినప్పుడు మాత్రం వెంటనే టీవీ ముందుకు వచ్చి క్రెడిట్ తీసుకున్నారు. ఆ విమానాలను నడిపించి బాంబులు పడవేసింది తానే అన్నంతగా ప్రపంచానికి చాటిచెప్పుకున్నారు. ఆ వెనువెంటనే, భారత్ లో రాత్రింబవళ్లు నడిచే 400కు పైగా వార్తా చానెళ్లు - వాటిలో అత్యధికం ఏ మాత్రం సిగ్గుపడకుండా పక్షపాతంతో పని చేసేవే - తమ సొంత 'ఇన్ ఫుట్స్' ఆధారంగా ఈ నాటకాన్ని రక్తికట్టించే పనిని మొదలుపెట్టాయి. పాత వీడియోలతో, అబద్ధాలతో యుద్ధరంగంలో కమాండర్లలా నటిస్తూ భయంకరంగా అరిచే యాంకర్లు ఇది జాతీయవాద విజయమని పేర్కొంటూ ఉన్మాదపూరిత ప్రేలాపనలు చేశారు. వైమానిక దాడులతో జైషే మహమ్మద్ 'టెర్రర్ ఫ్యాక్టరీ'ని ధ్వంసం చేశామనీ, 300కు పైగా 'టెర్రరిస్టులను' చంపేశామనీ ప్రకటించారు. ఆఖరుకు మంచి గుర్తింపు ఉన్న జాతీయ దినపత్రికలు కూడా మరుసటి రోజు ఉదయం హాస్యాస్పదమైన, చికాకు పుట్టించే శీర్షికలతో వార్తలు ప్రచురించాయి. మరోవైపు, 'రాయిటర్స్' వార్తా సంస్థ పాత్రికేయుడొకరు పాకిస్తాన్ లో బాంబులు పడిన ప్రదేశానికి స్వయంగా వెళ్లి కేవలం అక్కడి చెట్లకు, రాళ్లకు మాత్రమే నష్టం జరిగిందని, ఒక గ్రామస్థుడికి గాయాలయ్యాయని రిపోర్ట్ చేశాడు. 'అసోసియేటెడ్ ప్రెస్' కథనం కూడా దాదాపు ఇలాగే ఉంది. ఇకపోతే 'ద న్యూయార్క్ టైమ్స్' ఇలా రాసింది: "న్యూ ఢిల్లీలోని విశ్లేషకులు, దౌత్యవేత్తలు చెబుతున్న ప్రకారం భారత్ నిర్వహించిన

వైమానిక దాడుల లక్ష్యాలు ఏంటన్నది చాలా అస్పష్టంగా ఉంది. ఎందుకంటే, కశ్మీర్ లో దాడి తర్వాత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ప్రతీకారం తీర్చుకుంటామని ప్రతిన బూనగానే సరిహద్దుకు ఆవల నడిచే టెర్రరిస్టు గ్రూపుల శిబిరాలు ఏవున్నా గత కొద్ది రోజుల్లో వాటిని ఖాళీ చేసి వుంటారు."

'రాయిటర్స్' కథనానికి ప్రధాన స్రవంతి భారతీయ మీడియాలో చోటు దక్కలేదు. ఓట్లు వేసే జనాల్లో అత్యధికులు ఎలాగూ 'ద న్యూయార్క్ టైమ్స్' వార్తను చదవలేరు కాబట్టి వాళ్ల దృష్టిలో మాత్రం 56 అంగుళాల ఛాతీ అనే ప్రచారం వున్న తమ ప్రధానమంత్రి ఉగ్రవాదాన్ని శాశ్వతంగా భూస్థాపితం చేసినట్టే లెక్క.

కనీసం కొద్ది రోజుల వరకైతే, మోదీ తన రాజకీయ ప్రత్యర్థుల నోళ్లు మూయించినట్టే కనిపించింది. ఎందుకంటే వాళ్లంతా సాహసికులైన భారత పైలట్లను ప్రశంసిస్తూ టీవీల్లో చేయడానికే పరిమితమైపోయారు. అదే సమయంలో ఆయనా, ఆయన సహచరులు మాత్రం ఎన్నికల ప్రచార కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించారు. అనుమానాలు లేవనెత్తేవాళ్లను, అసమ్మతి ప్రకటించే వాళ్లను యాంటీ-నేషనల్స్ అని దుర్భాషలాడుతూ హిందుత్వ ట్రోల్స్ వారిని భయపెట్టారు. లేదా ఉత్తరాదిలో ప్రతి వీధిలోనూ, ఎప్పుడంటే అప్పుడు ఓ పిలుపిస్తే చాలు దాడులకు తెగబడేందుకు సిద్ధంగా ఉండే మూకలకు భయపడి వాళ్లే గొంతు విప్పుకుండా ఉండిపోయారు.

కానీ పరిస్థితులు మారిపోవడానికి ఒక్కరోజు చాలు. పాకిస్తాన్ ఎదురుదాడికి దిగి ఒక యుద్ధవిమానాన్ని కూలదోసి, భారతీయ వాయుసేన పైలట్, వింగ్ కమాండర్ అభినందన్ వర్ధమాన్ ను బందీగా పట్టుకోవడంతోనే ఈ బూటకపు విజయం తాలూకు మెరుపు క్షణంలో మాయమైంది. ఎన్నికల్లో బీజేపీ గెలుపు అవకాశాలు మరోసారి తలకిందులైనట్టు కనిపించింది. అవకాశాలు ఇక ఏ మాత్రం మెరుగ్గా లేవన్న విషయం మళ్లీ బోధపడసాగింది.

ఎన్నికల రాజకీయాలనూ, వచ్చే ఎన్నికల్లో ఎవరు గెలవొచ్చు అన్న విషయాలనూ కాసేపు పక్కనపెడితే... మోదీ చేపట్టిన చర్యలు ఏ మాత్రం క్షమించదగినవి కాదు. ఆయన వంద కోట్లకు పైగా భారతీయుల ప్రాణాలను అపాయంలో పడవేశారు. కశ్మీర్ లో జరుగుతున్న యుద్ధాన్ని సామాన్య పౌరుల ఇళ్ల ముంగిళ్ల దాకా తీసుకొచ్చారు. ఐవీ డిప్ ద్వారా రోగికి మందు ఎక్కించినట్టుగా జనాలకు రోజూ ఉదయం, మధ్యాహ్నం, రాత్రివేళల్లో టెలివిజన్ల ద్వారా ఉన్మాదాన్ని ఎక్కించారు. వాళ్లను తమ కష్టాల గురించి, నిరుద్యోగం గురించి, ఆకలి గురించి, తమ చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు మూతపడిపోవడం గురించి, తమ ఆవాసాల నుంచి తామే నిర్వాసితులయ్యే ప్రమాదాల గురించి, న్యాయమూర్తుల అనుమానాస్పద మృతి ఘటనలపై విచారణ జరిపించాలనే తమ డిమాండ్ల గురించి, భారత చరిత్రలోనే అతి పెద్ద, అత్యంత అవినీతికరమైన రక్షణ ఒప్పందంలా కనిపిస్తున్న కుంభకోణం గురించి, తాము ముస్లింలు, దళితులు లేదా క్రైస్తవులు అయినందువల్ల తమపై ఎప్పుడైనా దాడి జరగొచ్చనే భయాల

గురించి పట్టించుకోవాల్సిన అవసరమే లేదని వాళ్లకు ఎక్కించారు. దానికి బదులు, జాతీయ గౌరవం పేరిట ఈ వినాశనాన్ని తెచ్చిపెట్టిన వాళ్లకే మళ్లీ ఓట్లు వేసి గెలిపించాలంటూ వాళ్ల మెదళ్లలోకి జొప్పించారు.

భారతదేశపు ఆత్మను ఈ ప్రభుత్వం చాలా లోతుగా గాయపర్చింది. ఇది మానడానికి చాలా ఏళ్లు పడుతుంది. కనీసం ఆ ప్రక్రియ మొదలు కావాలన్నా ఈ ప్రమాదకరమైన, ప్రదర్శన కాంక్షపరులైన డాంబికులను ఎన్నికల్లో ఓడించి గద్దె దించక తప్పదు.

ఎవ్వరినీ సంప్రదించకుండానే, రాత్రికి రాత్రే ఒక్క కలంపోటుతో దేశంలోని 80 శాతం కరెన్సీని చెల్లకుండా చేసి, దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ నడుములు విరిచిన ఇలాంటి ప్రధానమంత్రిని ఇక మనం భరించలేం. చరిత్రలో ఇలాంటి పని ఎవరైనా చేశారా? ఒక అణ్ణాయుధ దేశానికి ప్రధాని అయి ఉండి కూడా, దేశంపై ఒక పెద్ద సంక్షోభం వచ్చిపడినపుడు తన ప్రచారం కోసం తీస్తున్న సినిమా షూటింగ్లో తలమునకలుగా ఉండిపోయి, ఆ తర్వాత దీనిపై ఏం చేయాలనే నిర్ణయాన్ని 'నేను సైన్యానికే వదిలేస్తున్నా' అని ఉల్లాసంగా ప్రకటించే వ్యక్తి ఇక మనకు అవసరం లేదు. చరిత్రలో ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఎన్నికైన ఏ నాయకుడైనా గతంలో ఇలా చేశాడా?

మోదీ గద్దె దిగాల్సిందే. ఆయన స్థానంలో తగవులాడుకునే, చీలికలతో, అస్థిరంగా ఉండే కూటమి ప్రభుత్వం అధికారం చేపట్టినా ఇబ్బందేమీ లేదు. ప్రజాస్వామ్యం అసలు సారాంశం అదే. అది ఇంతకన్నా వివేకంగా పని చేస్తుంది. వెర్రి దుస్సాహసాలకు మరింత దూరంగా ఉంటుంది.

వింగ్ కమాండర్ బందీగా పట్టుబడటం అన్న విషయం ఇంకా మిగిలే ఉంది. ఎవరి అభిప్రాయం ఎలా ఉన్నా, కశ్మీర్ సంఘర్షణలో పాకిస్తాన్ పాత్ర ఏదైనా, ప్రస్తుతం సంక్షోభం అంతలా పాకిస్తాన్ ప్రధాని ఇమ్రాన్ ఖాన్ హుందాగా, గౌరవంగా వ్యవహరించారని చెప్పక తప్పదు. జెనీవా తీర్మానం ప్రకారం అభినందన్ కు యుద్ధ ఖైదీగా అన్ని అధికారాలూ కల్పించాలంటూ భారత ప్రభుత్వం చేసిన డిమాండ్ పూర్తిగా సరైంది. ఆయన పాకిస్తాన్ కస్టడీలో ఉన్న సమయంలో అంతర్జాతీయ రెడ్ క్రాస్ కమిటీని ఆయనను కలిసేందుకు అనుమతించాలన్న డిమాండ్ కూడా సరైందే. సుహృద్భావంతో వింగ్ కమాండర్ ను విడుదల చేస్తామని ఈరోజు ఇమ్రాన్ ఖాన్ ప్రకటించారు.

కశ్మీర్ లోనూ, దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాల్లోనూ బందీలుగా ఉన్న రాజకీయ ఖైదీల పట్ల భారత్ కూడా ఇలాంటి సుహృద్భావ వైఖరిని చేపట్టవచ్చు. జెనీవా తీర్మానం ప్రకారం వారి హక్కులను కాపాడటం, వారిని కలిసేందుకు రెడ్ క్రాస్ ను అనుమతించడం అన్న అంశాల గురించి ఆలోచించవచ్చు.

ఇప్పుడు మన చుట్టూ వ్యాపించిన ఈ యుద్ధం భారత్, పాకిస్తాన్ల మధ్య యుద్ధం కాదు. నిజానికి ఇది కశ్మీర్ లో సాగుతున్న

యుద్ధం. కానీ అదిప్పుడు భారత్-పాకిస్తాన్ల మధ్య మరో యుద్ధానికి దారితీసేలా విస్తరిస్తున్నది. వర్ణించరాని హింసకు, నైతికత అధోపతనానికి వేదికగా ఉన్న కశ్మీర్ మనల్ని ఏ క్షణంలోనైనా హింసలోకి, అణు యుద్ధంలోకి నెట్టెయ్యగలుగుతుంది. ఇలా జరగకుండా అడ్డుకోవాలంటే కశ్మీర్ లో సంఘర్షణ గురించి అర్థం చేసుకోవాలి, దాన్ని పరిష్కరించాలి. తాము దేని కోసం పోరాడుతున్నామో, తమకు నిజంగా కావాల్సిందేంటో స్వేచ్ఛగా, నిర్భయంగా ప్రపంచానికి చెప్పుకోగలిగే అవకాశాన్ని కశ్మీరీలకు ఇచ్చినప్పుడే అది సాధ్యమవుతుంది. ❀

(ప్రియమైన ప్రపంచమా, పరిష్కరించు ...)

రచయితలకు విజ్ఞప్తి

వ్యాసాలు, కవితలు, కథలు మాతృకకు ఈ-మెయిల్ ద్వారా కానీ, పోస్ట్ లో కానీ పంపవచ్చు. తాము పంపే రచనలు తమ సొంత రచనలేననీ, ఇతర ఏ పత్రికకూ ప్రచురణకు పంపలేదనీ, ఇంతకు ముందు ఏ పత్రికలో ప్రచురించలేదనీ, వారి సొంత పుస్తకంలో ముద్రించ లేదనీ చెబుతూ హామీ పత్రం కూడా జత చేయాలి. రచనలు, కథలు, వ్యాసాలు, ప్రింట్ లో 3, 4 పేజీలకు మించకుండా వుండేలా జాగ్రత్తపడాలని కోరుతున్నాం.

ఆన్ లైన్ పత్రికలు, ఫేస్ బుక్, బ్లాగులలో ప్రచురించినవి కూడా మాతృకలో ప్రచురణకు అర్హం కావు. ప్రచురణ జాప్యమైన సందర్భంలో రచయితలు సహకరించాలని కోరుతున్నాము.

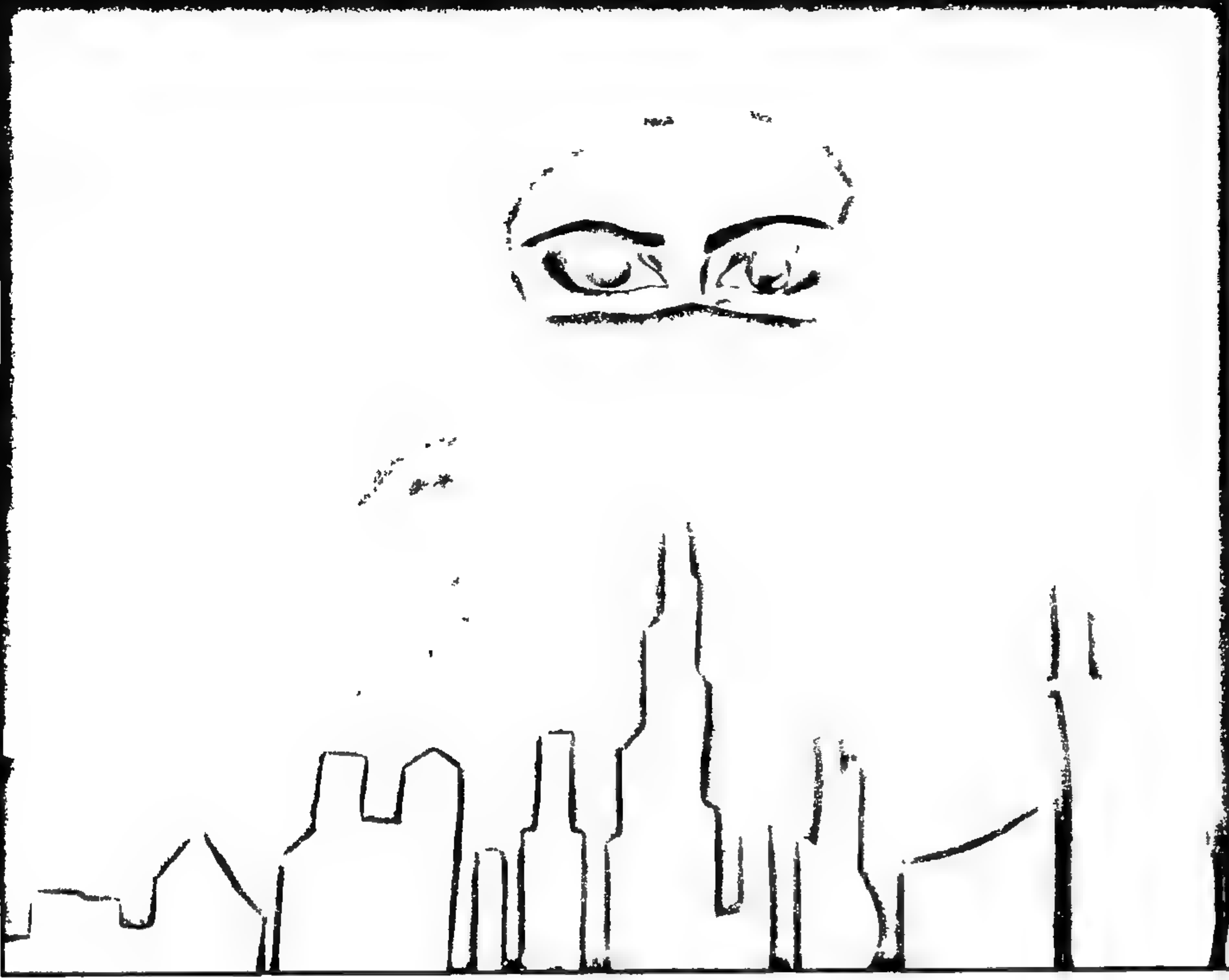
రచనల ఎంపిక విషయంలో మాతృక సంపాదకవర్గానిదే చివరి నిర్ణయం. మహిళా రచయితలకు మాతృక అత్యంత ప్రాముఖ్యం ఇస్తుందని తెలియజేస్తున్నాము.

మాతృక సంపాదకవర్గం

కల్పన

శ్రమచేసి ఇంటికి వచ్చిన మహిళలు ప్రతిరోజు, ప్రతిగంట, ప్రతి నిమిషం అశాంతితో, ఆవేదనతో జీవిస్తున్నారు. దీనికి కారణం నూటికి 70 కుటుంబాలలో గల పురుషులు మద్యానికి బానిసలు అయినందున. నిరంతరం అన్ని రకాల హింసలను మద్యం తాగివచ్చిన పురుషుల నుండి స్త్రీలు చవిచూస్తున్నారు. ఈ హింసలను భరించలేక భర్తలనుండి విడిపోయి పిల్లలతో కలిసి ఒంటరిగా జీవిస్తున్నారు. వీరే ఒంటరి మహిళలు. మరికొంతమంది మహిళలు మద్యం తాగి వచ్చిన పురుషుడు ఎన్నిరకాల హింసలు పెట్టినా, వేదనకు గురిచేసినా, ఓర్పుతో వారికి సేవలను అందిస్తున్నారు. మద్యం తాగొద్దని వేడుకుంటున్నారు. అయినా మద్యం తాగటం మానడం లేదు. ఈ క్రమంలో అనేక వ్యాధులకు గురవుతున్నారు. ప్రభుత్వ వైద్యశాలలో చేర్చినా, కార్పొరేట్ వైద్యశాలలో చేర్చినా వీరిని ప్రాణాలతో కాపాడలేక పోతున్నారు. ప్రభుత్వ వైద్యశాలలో మృత్యుచెందినవారు, కార్పొరేట్ డాక్టర్ల అందమైన వైద్యానికి బలై మృత్యుచెందిన పురుషుల శవాలను ప్రభుత్వం తీర్చిదిద్దినటువంటి అందమైన “మహాప్రస్థానం” వాహనాల ద్వారా మృతదేహాలను ఇళ్లకు చేరుస్తున్నారు. వీరికి చంద్రన్న బీమాను ఇస్తున్నారు. ఈ చంద్రన్నబీమా పథకం ద్వారా మద్యం తాగి రోడ్డు ప్రమాదాలలో చనిపోయిన వారికి, ప్రభుత్వ కార్పొరేట్ ఆసుపత్రులలో వ్యాధులకు గురై మృత్యుచెందిన వారికి దహన సంస్కారాలకు మట్టి ఖర్చులకు మొదటి విడతగా రూ.5,000 ఇస్తున్నారు. మరణం జరిగిన తీరునుబట్టి వయస్సును బట్టి శవాలకు

ద్వాక్రా చెల్లెమ్మల అభివృద్ధి మా లక్ష్యమని చెల్లెమ్మలకు పెద్దన్నగా, కుటుంబానికి పెద్దకొడుకుగా ఉంటానని అందుకే మీకు ద్వాక్రా ఋణాలు మంజూరు చేస్తున్నానని చెప్పుకుంటున్నారు. ఈ ద్వాక్రా ఋణాలు పొందుతున్న సభ్యులలో ఒకరు 25 వేల ఋణం తీసుకుంటే 2 సంవత్సరాల 6 నెలలు పొదుపు అప్పుతో సహా నెలకు 1100 జమ చేయాలని చెబుతున్నారు. పొదుపు క్రింద 100రూ. అప్పుక్రింద 1000 రూ. జమ చేసుకుంటున్నారు. అనగా 30 నెలలు 1100 చొప్పున 33000 చెల్లిస్తున్నారు. అంటే వడ్డీ రూపంలో ప్రభుత్వం రూ.5,000 జమ చేసుకుంటుంది. రాష్ట్రంలో 94 లక్షల మంది ద్వాక్రా సభ్యులు ఉంటే ఒక్కొక్కరి నుండి 5 వేల రూపాయల చొప్పున వడ్డీ రూపంలో ప్రభుత్వం 4700 కోట్ల రూపాయలు శ్రామిక మహిళల నుండి దండుకుంటుంది. ఈ డబ్బులనే తిరిగి మరల ద్వాక్రా గ్రూపులకు ఇచ్చి వడ్డీలు వసూలు చేస్తున్నారు. అంటే ద్వాక్రా చెల్లెమ్మల రెక్కల కష్టాన్ని ఏ విధంగా దోచుకుంటున్నారో చూడండి. ఇదేనా ద్వాక్రా చెల్లెమ్మల అభివృద్ధి? ఒకవైపు నుండి పురుషులను మద్యానికి బానిసను చేసి కుటుంబములో హింసను సృష్టించడం, పురుషుల మరణాలకు కారణం అవ్వడం, భార్యభర్తలు విడిపోవడానికి కారణం ప్రభుత్వం ప్రవేశ పెట్టిన మద్యమేనని శ్రామికమహిళలు ఆగ్రహిస్తున్నారు. మీరిచ్చే పింఛన్లు మా కుటుంబంలో భర్తలతో కలిసి ఉన్నదానితో సమానమా? అని చైతన్యవంతమైన మహిళలు ప్రశ్నిస్తున్నారు. మీరు చెల్లెమ్మల అభివృద్ధి కోరుకుంటే మద్యం ఉత్పత్తులను, అమ్మకాలను

**శ్రామిక మహిళలు ప్రతిరోజు చిల్లరగా సరుకులు
ఈ విధంగా కొనుగోలు చేస్తారు.**

టిఫిన్ 6 గురికి	120-00	4 టీలు	20-00
4 టీలకు	20-00	రాత్రి భోజనం కిలో బియ్యం	50-00
మధ్యాహ్నం భోజనం		కాయకూరలలో ఒకరకం	
కిలో బియ్యం	50-00	ఈ వట్టికలో ఉదహరిస్తున్నాం	
కూరభర్జకం దిపప్పు ¹⁴	25-00	బెండకాయ కిలో	40-00
కారం	5-00	టమాటాలు	10-00
వసుపు	2-00	నూనె	10-00
చింతపండు	5-00	తాలింపులు	2-00
ఉప్పు	2-00	వసుపు	1-00
టమాటాలు	10-00	ఉప్పు	2-00
మిర్చి	5-00	కారం	5-00
నూనె	10-00	ఉల్లిపాయలు	5-00
ఉల్లిపాయలు	5-00	మిర్చి	5-00
తాలింపుగింజలు	2-00	పెరుగు	15-00
చిన్నఉల్లి	2-00	ఒకరోజుకు అవసరమైన	
గ్యాస్	25-00	రవాణా ఛార్జీలు	50-00
ధనియాలు	5-00	దోమల నివారణ కడ్డీలు	5-00
సాంబారుపొడి	5-00	1రోజు కరెంటు ఛార్జీ	10-00
పెరుగు	15-00	1రోజు పిల్లల బిరుతిండి	40-00
కాస్టూడిక్స్		ఒకరోజు మినోదపు బిల్లు(టి.వి)	13-00
పేస్టు		ఒకరోజు ఫోన్ ఖర్చు	10-00
పొడర్, బట్టలసబ్బు	35-00	ఒకరోజు ఇంటి అద్దె	67-00
అంటులసబ్బు		ఫీనాయిల్ (క్లీనింగ్)	5-00
ఒంటి సబ్బు		లైజర్ (ఇల్లు తుడుచుట)	5-00
మొత్తము	346-00	బీపురు అరుగుదల	10-00
		మొత్తము	350-00
మధ్యాహ్నం భోజనం మరియు టిఫిన్ ఖర్చు : 346-00 రాత్రి భోజనం మరియు ఇతర ఖర్చులు : 350-00 వెర-శి ఒకరోజు ఆహారపు ఇతర ఖర్చులు : 696-00			

పూర్తిగా నిలిపివేయమని శ్రామిక మహిళలు డిమాండ్ చేస్తున్నారు. చెల్లెమ్మలు కంటనీరు పెడితే అన్నగా నీకు బాధ కలగాలి. ఆ బాధ మీకు ఎక్కడ కన్పించడం లేదు. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఒక సామెత ఉంది. “బావమరిది బ్రతుకు కోరతారు, అన్నదమ్ములు చావు కోరతారు” అన్న పాతకాల సామెత నేటికీ గ్రామీణులు ఆయా సందర్భాలలో వాడుతుంటారు. మరి చెల్లెమ్మలకు అన్నగా మీ బావమరుదుల బ్రతుకును కోరాలి గాని చావును కోరటం ఏమిటని అడుగుతున్నారు. కౌలు రైతులు, సన్న, చిన్నకారు రైతులు పండించిన పంటలు గిట్టుబాటు ధరలేక చేసిన అప్పులు తీరక చావే మేలు అని అనుకొని ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారు. మరి మీ చెల్లెమ్మలను వితంతువులుగా చేయడం. ఇద్దరు మిత్రులైన అయిన మోడీ, చంద్రబాబులు అభివృద్ధి విధానమా! వీరిని అప్పుల ఊబిలోకి నెట్టడం ఏ తరహా అభివృద్ధి? ఈ రోజు ఎన్నికలు సమీపిస్తున్న సమయాన పసుపు-కుంకుమ పథకం పెట్టి ద్వాక్రా చెల్లెమ్మలకు 10వేల రూపాయలను ఉచితంగా అందించడం, స్మార్ట్ ఫోన్

అందించడం, వితంతు, ఒంటరి మహిళల పింఛన్ పెంచడం నిజంగా చెల్లెమ్మల పట్ల ప్రేమేనా? “వేటగాడు పావురాల కోసం వలవేసి వలలో నూకలు చల్లిన విధంగా” ఈ పసుపు-కుంకుమ పథకం, పింఛన్ పెంపుదల ఉందని ప్రజలు ప్రజాస్వామిక వాదులు, విజ్ఞులైన గ్రామీణ మహిళలు చర్చించుకుంటున్నారు. మీ ఇంటికి పెద్దకొడుకుగా, చెల్లెమ్మలకు అన్నగా మీ అభివృద్ధి కోసం నిరంతరం నిద్రాహారాలు మాని పనిచేస్తున్న నాకు రాబోయే ఎన్నికలలో ఓట్ల ద్వారా నా కూలీ నాకు ఇవ్వడని అడుగుతున్నారు. వాస్తవానికి ఈ రాష్ట్రంలో గల ద్వాక్రా చెల్లెమ్మలు, ఇతర శ్రామిక మహిళలు మీ శ్రమ ద్వారా అభివృద్ధి చెందారా? వీరందరికి ఆహార భద్రత ఇస్తానని ఇచ్చిన రేషన్ కార్డులు ద్వారా ఆహార భద్రత ఎంత ఇస్తున్నారో చూడండి! ప్రతి నెల ఒక వ్యక్తికి 5 కిలోల బియ్యం అంటే రోజుకు 166 గ్రాములు. చనిపోయిన మనిషికి పిండ ప్రధానానికి ఉపయోగించే గుప్పెడు బియ్యంగా ఉన్నాయోమో గాని ఒక శ్రామికుడు/శ్రామికురాలుకి కడుపు నింపి శక్తినిచ్చే ఆహార భద్రతగా ఉన్నవా ఆలోచించండి. గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలలో కూలీల పరిస్థితి బాగున్నదనీ, కూలీ రూ.600 (లేదా) 500 ఇస్తున్నారని కూలీల పరిస్థితి బాగుందనీ సంపన్నులు చర్చించుకుంటున్నారు. ఇది ఒకటైతే శ్రామిక మహిళలకు పురుషునితో సమానంగా కూలీ లేదు. ఆమెను అన్ని విధాలుగా అణచి వేస్తున్నారు. ఆమెకు రూ.200/- నుండి రూ.350/- మాత్రమే ఇస్తున్నారు. ఈ విధంగా కూలీ పొందుతున్న కూలీలు వారి కడుపుకు అవసరమైన ఆహారాన్ని దండీగా తీసుకుంటున్నారా? లేదా? ఆహార పదార్థాల ధరల పట్టిక చూడండి.

కుటుంబంలో భార్య, భర్త, పిల్లలు, వృద్ధ తల్లిదండ్రులకు లేదా నలుగురు కుటుంబ సభ్యులకు రెండు పూటలకు అవసరమైన సరుకుల ధరలు రూ.696/- ఇది రోజువారీ ఖర్చు. ఆదివారం ఖర్చు కొంచెం మార్పులతో అదనపు ఖర్చు 6 గురికి కిలో చికెన్ 160-00 మసాలా దినుసులు మరియు ఇతరములు 50-00 మొత్తం 210-00 మరియు రోజు వారీ ఖర్చు కలిపితే ఆదివారం ఒక్కరోజు 846-00 ఖర్చు అవుతుంది. అంటే నెలకు 4 ఆదివారాలు $846 \times 4 = 3384-00$. ఈ 4 రోజులుపోను నెలలో 26 రోజులు ఉంటాయి. ఈ 26 రోజులకు సాధారణ ఖర్చు రోజుకు $696 \times 26 = 18096 + 4$ ఆదివారాలు ఖర్చు $3384 = 21480$. ఒక సాధారణ కార్మికుడు, వ్యవసాయ కూలీ నెలవారి ఆహారపు ఇతర రోజువారి ఖర్చు. ఇతనికి పనిదినాలు దొరుకుతున్నవి 20 రోజులు. 600 రూ. కూలీ వస్తున్న కార్మికుడికి 12000/- అదాయం వస్తుంది. ఖర్చు 21480/- అయితే ఇతను ప్రతినెల 9480 రూ వడ్డీ వ్యాపారి నుండి అప్పు తీసుకొని జీవనం కొనసాగించాలి. రోజుకు 500/- కూలీని పొందే కార్మికుడికి దొరికే పనిదినాలు కూడా 20. ఇతనికి 10,000/- అదాయం వస్తుంది.

ఖర్చు 21,480/- ఇతను ప్రతినెల 11,480 రూ. వడ్డీకి తీసుకొని జీవించాలి. ఇక 350 రూ. కూలీ పొందే మహిళా కార్మికురాలు కూడా నెలలో 20 పనిదినాలే దొరుకుతాయి. అయితే

ఈ కార్మికురాలి ఆదాయం రూ.7000. ఖర్చు 21,480రూ. ఈ కార్మికురాలు ప్రతినెల 14,480/- వడ్డీలకు తీసుకొని జీవించాలి. కాని ఈ కార్మికులకు రోజువారీ ఆహారపు, ఇంటికి అవసరమైన చిన్న చిన్న ఖర్చులు మాత్రమే ఇక్కడ చూపించాము. ఇందులో బట్టలు, చెప్పులు, బంధుమిత్రుల రాక, ప్రయాణాలు, వైద్యం పిల్లల చదువులుకు ఖర్చులు చూపలేదు. ఇక ప్రతినెల అదనంగా 7000/- అవుతాయి. ఈ పరిస్థితిలో ప్రతి కుటుంబానికి కనీస అవసరాలు తీరడానికి ప్రతినెల 28480/- ఖర్చు అవుతుంది. కుటుంబ ఆదాయం మాత్రం గొర్రె తోక బెత్తెడులా ఉన్నది. కనుక కూలీలు నిరంతరం అప్పుల ఊబిలో కొట్టుమిట్టిడుతున్నారు. ఈ అప్పుల ఊబినుండి బయటపడటానికి ప్రైవేటు వడ్డీ వ్యాపారులను ఆశ్రయిస్తున్నారు. గ్రామాలలో వీరిపేర్లు వారాల పేర్లు పెట్టారు. ఆదివారపు వాడు, సోమవారపువాడు, మంగళవారపువాడు, బుధవారపువాడు, గురువారపువాడు, శుక్ర, శనివారపువాళ్లు అని ముద్దుపేర్లతో పిలుస్తారు. వీరు తెల్లవారుజామున కోడికూయకముదే కూలీల ఇండ్లతలుపు తట్టుతారు. వెంటనే శ్రామిక మహిళ తలుపు తెరచి భర్త, పిల్లలు ముఖం కంటే ముందు వడ్డీ వ్యాపారి ముఖం చూడాలి. డబ్బులు చెల్లించాలి లేదా వడ్డీ వ్యాపారి అనే ఆడ్డమైన మాటలు భరించాలి, ఆత్మాభిమానాన్ని చంపుకొని జీవించాలి. అయితే కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మాత్రం పేదల అభివృద్ధి గణనీయంగా జరుగుతుందని, నూతన ఆర్థిక విధానాలు వీరిని ప్రగతి పథంలో నడిపిస్తున్నాయని ఇద్దరు మిత్రులైన మోడీ-చంద్రబాబులు ఆర్థికంగా ప్రకటిస్తున్నారు. ప్రధానమంత్రి మోడీ తెరిపించిన జన్ ధన్ ఖాతాలలో శ్రామిక మహిళలకు నల్లధనం ప్రతిఒక్కరికి 15 లక్షలు జమచేస్తానని ప్రకటించిన మోడీ మొండిచేయి చూపాడు. ఇది మోడీ మోసపూరిత విధానాలకు నిదర్శనం.

వాస్తవానికి బహిరంగ మార్కెట్లో మంత్రులు, ఎమ్మెల్యేలు, యం.పిలు, పెట్టుబడిదారులు, వడ్డీ వ్యాపారులు, భూస్వాములు, సంపన్నులు ఏ ధరలకు నిత్య అవసర సరుకులను కొనుగోలు చేస్తున్నారో అదే ధరలు చెల్లించి కూలీవారు కూడా సరుకులను కొనుగోలు చేయవలసిన దుస్థితి ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానాలలో ఉన్నది. రేషన్ కార్డు కలిగిన కార్మికుడికి 600/- కూలీ వస్తే బహిరంగ మార్కెట్లో ఒక రోజుకు అవసరమైన నిత్యవసర సరుకులు 300/- లకే లభించాలి. 500/- రూ కూలీ వారికి 250/-లకే లభించాలి. 350/- కూలీ వారికి 150/- లకే లభించాలి. అప్పుడు మాత్రమే తెల్లరేషన్ కార్డుదారులకు, అంత్యేదయ కార్డుదారులకు ఆహార సబ్సిడీ ప్రభుత్వాలు ఇచ్చినవి అవుతాయి. రేషన్ కార్డుల వలన పేదలకు ఉపయోగం ఉన్నదని అనుకుంటారు. ప్రభుత్వాలు పేదల అభివృద్ధికి తోడ్పడుతున్నాయని బలంగా నమ్మి ప్రభుత్వాల మనుగడకు తోడ్పడతారు. కానీ ఇద్దరు మిత్రులైన మోడీ-చంద్రబాబులు విదేశీ, స్వదేశీయ కార్పొరేట్

శక్తులకు అన్నిరకాల రాయితీలు ఇస్తున్నారు - కానీ పేదలు కడుపునింపుకొనే ఆహార పదార్థాలకు మాత్రం సబ్సిడీ కనీసంగా కూడా ఇవ్వడం లేదు.

దీనివలన పేదలు నిరుపేదలుగా మారుతున్నారు. కూడు, గుడ్డ, గూడు తదితర అవసరాలను తీర్చమని ప్రభుత్వాలను వేడుకుంటున్నారు. అయినా ఈ ప్రభుత్వాలు వీరిపట్ల సవితితల్లి ప్రేమను చూపిస్తున్నాయి. కొన్ని తరాలుగా ఓట్లు వేస్తున్న ఎదుగు బొదుగు లేని జీవితాలు గడుపుతున్నారు. 5 సంవత్సరాలు యం.ఎల్.ఎ. అయిన, యం.పి. అయిన, మంత్రి అయినా తరాలుగా తిన్నా తరగని సంపదను సమకూర్చుకొని తమ పదవీకాలాన్ని ముగించుకుంటున్నారు. వారసులను రాజకీయాలలోకి తీసుకొస్తున్నారు. ఈ ఎన్నికలలో 126 మంది కోటీశ్వరులు బరిలోకి దిగబోతున్నారు. ఇలాంటి కోటీశ్వరులే ఇప్పటివరకు మనలని పాలించింది వీరే. పాలనలో పేదల బ్రతుకులు ఏ విధంగా చితికి పోతున్నాయో శ్రామిక మహిళలు గమనించుకోవాలి. పాలకులు ఓట్ల కోసం వేసే వలలో చిక్కుకోరాదు. ❀

మిగతా 37వ పేజీలో

మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లు మొదటిసారిగా హెచ్.డి.దేవగాడ 1996లో ప్రవేశపెట్టారు. ఈ బిల్లు ఆమోదం పొందలేకపోయింది. జాయింట్ పార్లమెంటరీ కమిటీని నియమించారు. అది కూడా ఒక నివేదికను సమర్పించింది. 1998లో, 1999లో 2002లో, 2003లో కూడా మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినా ఎన్.డి.ఏ కూటమి సభ్యులు మద్దతు యివ్వకపోవడంతో అప్పుడూ బిల్లు ఆమోదం పొందలేకపోయింది.

2008లో యుపిఏ ప్రభుత్వం మహిళా బిల్లును రాజ్యసభలో ప్రవేశపెట్టింది. ఈ బిల్లును మరలా స్టాండింగ్ కమిటీకి పంపింది. 2009 డిశంబరు 17తేదీన రెండు సభల్లో బిల్లు ప్రవేశపెట్టగా ఎస్.పి, ఆర్.జె.డిలు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించాయి. ఎట్టకేలకు 2010 మార్చి 9తేదీన రాజ్యసభ ఈ బిల్లును ఆమోదించింది. పార్లమెంటు ఆమోదించకపోవడంతో మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లు మరుగున పడిపోయి వుంది.

ఈ ఎన్నికల సందర్భంలోనైనా ఈ అంశాన్ని మరోమారు తెరపైకి తీసుకురావాలి. మహిళలకు చట్టసభల్లో 50శాతం రిజర్వేషన్లు హక్కుగా కల్పించాలని డిమాండ్ చేయాలి. మహిళా రిజర్వేషన్లపై తమ వైఖరిని తెలపాలంటూ అన్ని రాజకీయపార్టీలను నిలవేయాలి. విద్య, ఉపాధి రంగాలన్నింటిలోనూ, అన్ని ప్రభుత్వ సంస్థల్లోనూ స్త్రీలకు సమాన అవకాశాలు కల్పించాలని డిమాండ్ చేయాలి. మహిళలకు కావాల్సింది డ్వాక్రా రుణాలు రద్దు, సంక్షేమ పథకాలు మాత్రమే కాదు నిర్ణయాధికారంలో మహిళలకు సమభాగస్వామ్యం కావాలని ఉద్యమించాలి. ❀

“మై నేమ్ ఈజ్ కీ” అనే ఒక విభిన్నమైన చిత్రం పోలండ్ దేశం నుంచి వచ్చింది. పోలిష్ భాషలో ఇంగ్లీష్ సబ్ టైటిల్స్ తో వచ్చింది. ఈ సినిమా దర్శకుడు లెస్జెక్ డావిడ్ (Leszek Dawid). దీని నిడివి 93 నిమిషాలు.

మహిళలు తమకిష్టమైన వ్యాపకాలనూ, వారికి ప్రియమైన, అరుదైన, అవకాశాలను వదులుకోకుండా ప్రత్యామ్నాయాలను వెతుక్కోవాలని దర్శకుడు డావిడ్, కీ పాత్ర ద్వారా నేటితరం స్త్రీలకు సూచించడమే ఈ చిత్ర సారాంశం.

సినిమా పేరులో చెప్పినట్లే ఈ చిత్రంలో ప్రధాన పాత్ర పేరు కీ.

మనోహరమైన అందంతో, యవ్వనంలో ఉన్న కీ ఒక్క క్షణం తీరిక లేకుండా అన్ని పనులూ చక్క చక్కా చక్క బెడుతూ వుంటుంది. భర్త ఒక్క చిన్న పనిలో కూడా సహాయం చెయ్యడు. కీ ఉద్యోగం చెయ్యకపోతే ఇల్లు గడవదు. ఆమె సంపాదనతో బతుకుతూ నిరంతరం తన కోర్కెలు తీర్చుకోవడానికి ఆరాటపడుతుంటాడు. కానీ తన స్వంత కొడుకు రెండేళ్ల చిన్నారి బాబు పనినైనా ఒక్కసారైనా పొరపాటుగానైనా బాధ్యతగా పట్టించుకోడు. కీ ఆధునికంగా ఆలోచించే యువతి. అతని పట్టనీతనంతో విసిగిపోయిన కీ భర్త నుంచి విడిపోవడానికి నిశ్చయించుకుని ఆమె రెండేళ్ల కుమారుడితో ఇల్లు విడిచి బయటపడుతుంది. మరుక్షణం నుంచి ఇబ్బందులు మొదలవుతాయి. ఆమె చేయడానికి పని దొరకదు. స్థిరమైన ఆదాయం లేకుండా తన చిన్నారిబాబుతో బతకడానికి పెనగులాడుతూ ఉంటుంది. సహాయం చేస్తామని వాగ్దానం చేసిన స్నేహితులతో రక రకాల భిన్నమైన అనుభవాలు ఎదురవుతాయి!

కీ ‘మైకో’ అనే ఆయన ఉంటున్న ఫ్లాట్ లోకి మారుతుంది. ఆయన చాలా సీరియస్ గా ఉంటాడు. మితభాషి. తన

పనులకేమాత్రం ఆటంకం కలిగినా సహించే రకం కాదు. జీవితాన్ని తనిష్టమొచ్చినట్లు గడపాలనే ఆమె కోరికలకు వుద్యోగం- పిల్లవాడి సంరక్షణా ప్రతిబంధకంగా మారతాయి. పిల్లవాడి పెంపకం పేరుతో తన జీవితానికి కొన్ని పరిమితులు విధించుకోవడం, గిరి గీసినట్లు కొన్ని పరిధుల్లో బందీ ఐపోవడం ఆమెకిష్టం లేదు. ఆమెకి తన కొడుకంటే అంతులేని ప్రేమ. తన బిడ్డ పట్ల విడదీయరాని అనుబంధముంటుంది. కానీ అన్ని రంగాల్లో తనని తాను సమర్థంగా నిరూపించుకోవడాన్ని కూడా ఒక సవాలుగా తీసుకుంటుంది. చాలా నేర్పుగా తన కుమారుని చూసుకునే బాధ్యతని ఆమె తన స్నేహితులందరికీ పంచుతుంది. ఆమె దగ్గరి స్నేహితులనుండే గాక సాధారణ పరిచయస్థులనుండి కూడా ఏమాత్రం మొహమాటం, వెరపు, భయాలనేవే లేకుండా సహాయాన్ని డిమాండ్ చేస్తుంది. సాంఘిక నియమాలు, ఎదుటివారి వ్యక్తిగత షెడ్యూళ్లు లాంటి వాటిని అసలు పరిగణనలోకే తీసుకోకుండా హాయిగా తన బిడ్డని వారి దగ్గర వదిలేస్తుంది!

తాత్కాలికంగానైనా కీ తన మనసుకిష్టమైన ఆకర్షణీయమైన, మెరుపుల ప్రపంచంలోకి ఎగిరిపోతూ ఉంటుంది. తోటి మహిళా స్నేహితులతో నవ్వుతూ, తుళ్లుతూ, కేరింతులు కొడుతూ కనిపిస్తుంది. కొంచెం సమయాన్ని తనకోసం సంపాదించుకోవడానికి ఈ పడుచు తల్లి తన బాబుని మైకోకూ, స్నేహితులకూ అంటగట్టి, స్వార్థపూరితంగా ప్రవర్తించినప్పటికీ ఆమె తెలివితేటలు ప్రేక్షకుల్ని ఆహ్లాదపరుస్తాయి. ఆమె పట్ల మనకు సానుభూతి, ఇష్టం ఏర్పడతాయి!

పోలండ్ లోనే గాక ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ఇప్పటి నవ నాగరిక ప్రతిభావంతమైన యువత స్ఫూర్తికీ, అద్భుతమైన శక్తియుక్తులకీ ప్రతీకగా నిలుస్తుంది ఈ కీ పాత్ర. ఇప్పుడున్న దృఢమైన యూరోపియన్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఒంటరి తల్లులు ఆర్థిక మద్దతునూ, పూర్తి భరోసానూ పొందుతున్నారని కీ నీ, ఆమె స్నేహితురాళ్లనూ చూసినప్పుడు మనకు అర్థమవుతుంది!

కీ తో పాటు అపార్ట్ మెంట్ లో కలిసి ఉంటున్న మైకోకూ- ఆమెకూ మనస్తత్వాల్లో నింగికి- నేలకూ ఉన్నంత తేడా వుంటుంది. అసలు పొత్తు కుదరదు. ఇద్దరూ ఉత్తర దక్షిణ ధృవాలు. అసలిద్దరూ కలిసే అవకాశమే లేదు. కానీ మైకో ధృవం అయస్కాంతంలాగా నిగూఢంగా కీ హృదయంలో రహస్యంగా పని చెయ్యడం మొదలవుతుంది.

సాధారణంగా ఒంటరి తల్లులు గురించి తీసిన సినిమాల్లో అస్థిత్వ సమస్యల గురించి వదిలేస్తారు. డబ్బు, ఇల్లు, తోడు లేకపోవడాన్ని నాటకీయంగా చిత్రిస్తారు. కానీ చాలామంది మహిళలు నిజానికి తమ రోజువారీ జీవితంలో తారసపడే సవాళ్లను ఎదుర్కొంటూ తల్లి పాత్రను సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తూ మంచి తల్లులనిపించుకుంటున్నారు.

కదిలే కెమెరాతో మాంటేజస్ సూచించినట్లుగా, పోలాండ్‌లోని యువతీ యువకుల జీవనశైలి, స్వేచ్ఛ, మానసిక స్వాతంత్ర్యం, స్వీయ-నిర్ణాయక జీవితం యొక్క అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతూ కీ పాత్రను యువతరానికి ప్రతినిధిగా చూపుతూ చక్కగా మలిచారు డైరెక్టర్. అదే సమయంలో చిత్రంలో నిస్సహాయత, స్వార్థం, సుఖ లాలస, పిరికివాదంతో కూడిన సామాజిక వాతావరణం కనిపిస్తుంది.

“నా పేరు కీ” అనే ఈ సినిమా, ఆధునిక యువతులు కోరుకునే సమానత్వ భావనలు, నిజాయితీ, సందిగ్ధతలు కలగలిసిన చిత్రంగా చెప్పవచ్చు. ఆమె కేవలం ఏదో ఒక రకంగా బతుకు నెట్టుకు రావడం గాకుండా తన చిన్నారితో ఒక తల్లిగా నిండు జీవితాన్ని ఆస్వాదించాలనుకుంటుంది!

కీ అనేది సంక్షిప్తీకరించబడిన ఒక సంకేతాక్షరం. కీ అసలు పేరు ‘కింగ్’. ఒంటరి తల్లి అనేదాన్ని సూచించడానికి ఆమె జీవితంలోని ప్రతి విషయాన్ని షార్ట్ కట్ చేయబడింది. బుజ్జి కొడుకు పియోటర్‌ని ‘పియో’ అని పిలుస్తుంది. జాబ్ (Job)ని జో (JO) అంటుంది. కీ జీవితం ఎప్పుడూ ఆర్థికమైన ఈతిబాధలతోనే గడుస్తూ ఉంటుంది. ఆమె తన నిత్యజీవితాన్ని సంతోషంగా మలచుకోవడానికి పొట్టి పొట్టి పిలుపులతో తనకి కావలసినట్లు మిలమిల మెరిసే రంగురంగుల, ఆడంబరమైన ప్రపంచాన్ని ఊహించుకుంటుంది. దురదృష్టవశాత్తు ఆమెకు దక్కని సౌలభ్యాన్ని వదులుకోవడం ఆమెకిష్టం లేదు. మొదటి సీన్ నుంచి పిల్లవాడిని ఇబ్బందులకు గురి చేస్తూ, వాళ్లకీ, వీళ్లకీ అప్పజెప్పడం చికాకు పెడుతుంది గానీ పాపమీ అమ్మాయికి తర్వాతేమవుతుంది అనే ఉత్కంఠతో ప్రేక్షకులు చివరివరకూ చూస్తారు!

పవిత్రత, స్వీయ త్యాగం, ఎల్లప్పుడూ చెక్కు చెదరని అతి మంచితనంతో కుటుంబసేవలో తన సొంత జీవితాన్ని మరిచి త్యాగం చేసే “పోలిష్ తల్లి”గా కాక, తనకేం కావాలో, తనేం చెయ్యాలో ఆలోచించుకుని సొంత నిర్ణయాలు తీసుకుంటుంది కీ.

లెస్జేక్ డావిడ్‌కి ఇది తొలి చిత్రం. సినిమా, కీ పాత్రను ఏ విధంగానూ జడ్జ్ చెయ్యదు. దర్శకుడు ఆమె తనను తాను కనుగొనేటట్లుగా చిత్రించారు. మొదట సామ్యవాద దేశమైన పోలాండ్‌లో కమ్యూనిజం పతనం నుండి మహిళల పరిస్థితుల్లో క్రమంగా మార్పు లొస్తున్నాయని తేల్చి చెప్తారు లెస్జేక్ డావిడ్. ఆయన ఇప్పుడిప్పుడే ఒంటరి తల్లులకు యూరోపియన్ దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో మద్దతు లభిస్తున్నదని తన కీ పాత్ర దృశ్యీకరణ ద్వారా విశదీకరిస్తారు. ఆమెను ఒక ఔత్సాహిక కళాకారిణిగా, సామాజిక కార్యకర్తగా దృశ్యీకరించారు. ఒక రచయితగా పొరుగు ఉద్యమాల

పరిశీలన నుండి తన స్క్రీన్ ప్లే ని వాస్తవికంగా రూపొందించారు డావిడ్.

డావిడ్ దర్శకత్వంలో నటి రోమ గసియోడోవ్స్కా (Roma Gasirowska) చాలా ఉత్తేజకరంగా, ఆకర్షణీయంగా, విపరీతమైన ఎనర్జీతో, మిరుమిట్లు గొలిపే ఒక ఖచ్చితమైన యువశక్తిగా, ప్రేక్షకులను ఆశ్చర్యపరుస్తుంది. కీ చిన్న వయసులోనే తల్లి అయిన చాలా అందమైన అమ్మాయి. అసలెక్కడా రాజీపడే ధోరణి ఉండదు. కీని చూచిన ప్రేక్షకులెవరూ ఆమెను అంత వేగంగా మర్చిపోలేరు. తన బిడ్డను సుఖంగా ఉంచడం కోసం రెండు, మూడు ఉద్యోగాలైనా చేసి సంపాదించాలని తాపత్రయపడుతుంది. నేటి ఎలెక్ట్రిక్ సర్క్యూట్‌లోని ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారా యువతను ఎడాపెడా వాయిస్తున్న ఆధునిక, నగర సమాజంలో ఏ తబ్బిబ్బులకూ లోను గాకుండా తన వ్యక్తిత్వాన్ని దృఢంగా, ప్రభావవంతంగా నిలుపుకుంటూ బాధ్యతగా ప్రవర్తించే యువతిగా అద్భుతమైన నటనను అందించింది ప్రధాన పాత్రలో నటి రోమ గసియోడోవ్స్కా.

ఈ సినిమాని 2011లో నిర్మించి, వెనిస్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్‌లో ప్రదర్శించారు లెస్జేక్ డావిడ్.

“పాపం, నవీన స్త్రీకి ఎట్లాంటి గతి పట్టిందో చూశావా? ఇదివరకు అత్తమామలకి, భర్తకి, పిల్లలకి సేవ చేసేది. ఇప్పుడు స్త్రీ వంటా చెయ్యాలి. సేవా చెయ్యాలి. పిల్లల్ని కనాలి. ఉద్యోగం చెయ్యాలి. పోషించాలి. ఆహా! స్వేచ్ఛ! చలం జీవితమంతా చేసిన యుద్ధమంతా దీనికి?”- అని మన చలం వేదన పడినట్లే ఈ సినిమా డైరెక్టర్ కూడా స్త్రీజాతి స్వతంత్రం కోసం కృషి చేశారు.

నిన్నటి తరం స్త్రీలంతా భర్త- అత్త- మామల పనులతో ఊపిరి సలపని పనిలో మునిగిపోయి, తనకిష్టమైన ఎన్నో పనులు సంగీతం, సాహిత్యం, నృత్యం, సభలూ, సమావేశాల్లాంటి వాటిని “కుటుంబ సభ్యులకిలా నలతగా ఉంటే ఎలా వెళ్లగలను” అనుకుంటూ తమ కాళ్లకి తామే బంధం వేసుకుని ఎందుకూ పనికిరాని త్యాగాలు చేశారు. అలాంటి అరుదైన ప్రియమైన అవకాశాలను వదులుకోకుండా ప్రత్యామ్నాయాలను వెతుక్కోవాలని దర్శకుడు డేవిడ్ నేటితరం స్త్రీలకు కీ పాత్ర ద్వారా చెప్పారు!

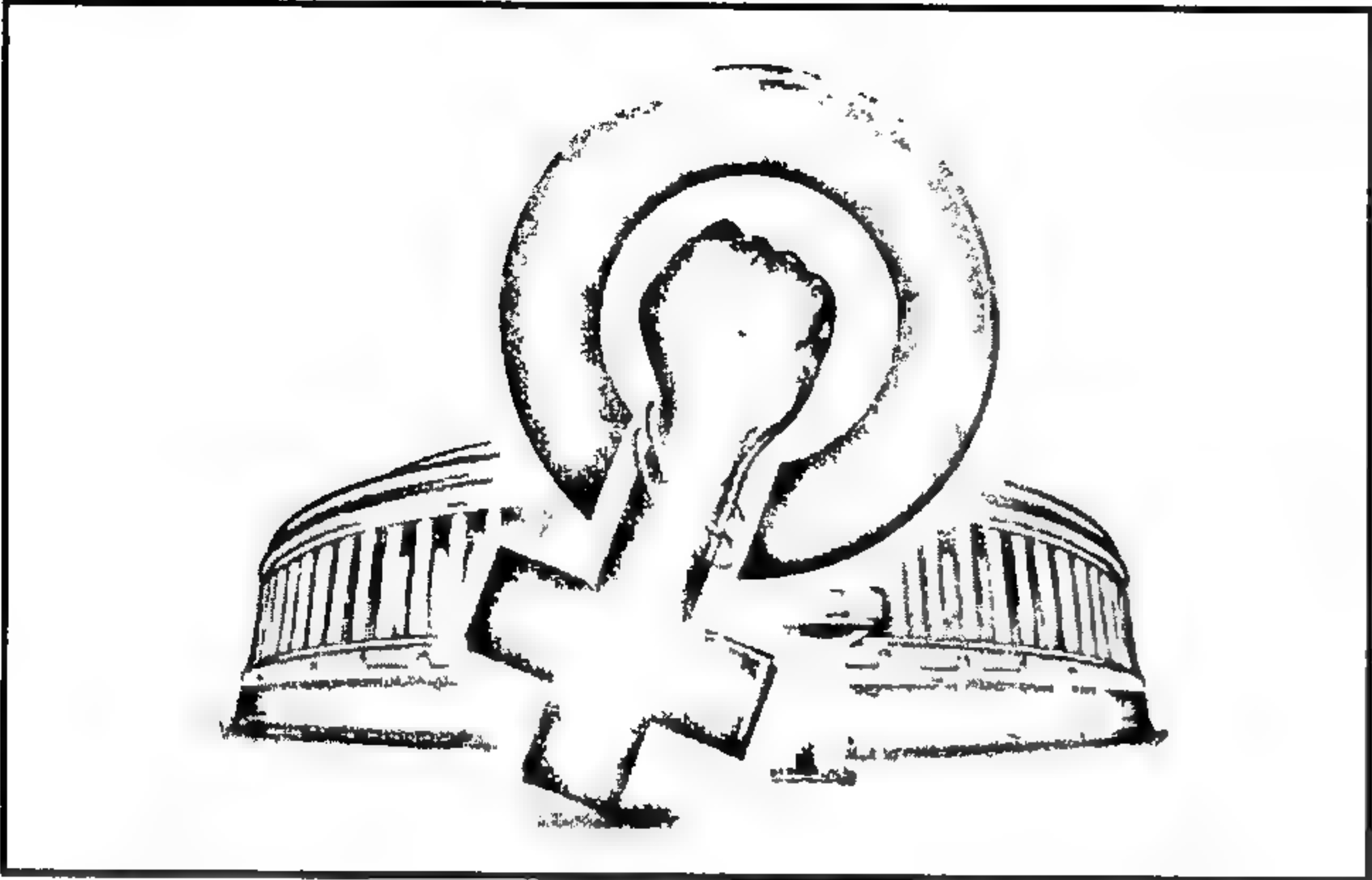
నిజంగానే కొన్ని ఇష్టమైన అపురూపమైన కార్యక్రమాలను ఇంట్లో వాళ్లకి కొంచెం బాగా లేదనో, చుట్టూలాచ్చారనో కొన్ని పనికిమాలిన విషయాల కోసం మానేస్తుంటాం. తర్వాత ఆ కార్యక్రమం మిస్సయినందుకు, వెళ్లలేక పోయినందుకు తెగ గింజుకుంటాం. మంచి స్నేహితులతో అనుబంధముంటే వాళ్లకి మనం, మనకి వాళ్లూ పరస్పర సహాయాలు చేసుకుంటూ ఈ డైరెక్టర్ చెప్పినట్లు, కీ చేసి చూపినట్లు చేస్తే చాలా బాగుంటుంది కదూ?

యూరోపియన్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్ నుంచి భారత మహిళలకు కానుకగా వచ్చిన ఈ సినిమా, మా దేశంలో స్త్రీల పరిస్థితుల్ని అర్థం చేసుకోమని మనకి విజ్ఞప్తి చేస్తుంది. ❀

ఆకర్షణీయ పథకాలు కాదు అధికారంలోనూ భాగస్వామ్యం కావాలి ఎన్నికల వేళ స్త్రీలకు 50శాతం రిజర్వేషన్ సమస్య చర్చలోకి రావాలి

బి.పద్మ

దేశంలో 17వ సార్వత్రిక ఎన్నికలు జరుగబోతున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌తో సహా నాలుగు అసెంబ్లీ స్థానాలకు కూడా ఎన్నికలు జరుగబోతున్నాయి. ఏప్రిల్ 11 తొలివిడత పోలింగ్ ప్రారంభమై మే 23తేదీ ఫలితాలు విడుదలతో ఈ ఎన్నికల తతంగం ముగిసిపోతుంది. అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ఎన్నికల యుద్ధంలోకి దిగాయి. ప్రచార రథాలను సిద్ధం చేసుకున్నాయి. బూటకపు వాగ్దానాలతో, ఆకర్షణీయ పథకాలతో తమ మేనిఫెస్టోలు విడుదల చేశాయి. అధికారమే లక్ష్యంగా అన్ని రాజకీయ పార్టీలు పోటీలు పడి మేనిఫెస్టోలో వున్నవీ లేనివి అనేక హామీలను గుప్పిస్తున్నారు. వాగ్దానాల వర్షం కురిపిస్తున్నారు. అధికారాన్ని వెలగబెట్టిన తెలుగుదేశం పార్టీ గతంలో యిచ్చిన హామీలూ, వాటి అమలు పక్కనబెట్టి మహిళల ఓట్లు కొల్లగొట్టుకోవడానికి పసుపు-కుంకుమ క్రింద 10వేలు చెక్కులు యిచ్చాం కాబట్టి తమను ఆదుకోవాలని ఆపద మొక్కులు మొక్కుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కోటి నలభై లక్షలు వున్న డ్వాక్రా మహిళలందరికీ స్మార్టు ఫోనులు యిస్తామని ఆశలు పల్లకిలో ఊరేగిస్తున్నారు. ప్రతిపక్షంలో వున్న వై.ఎస్.ఆర్.పార్టీ తాము అధికారంలోకి వస్తే డ్వాక్రా మహిళలకు ఉన్న బకాయిలన్నింటిని నాలుగు దఫాలుగా రద్దుచేస్తామని బంపర్ ఆఫర్ యిస్తున్నాడు. జనసేన నాయకుడు తాము అధికారంలోకి వస్తే ఉచితంగా గ్యాస్ సిలెండర్లు పంపిణీ చేస్తామని హామీ యిస్తున్నాడు.

దేశంలో పార్లమెంటు, అసెంబ్లీలకు పోటీ చేస్తున్న ఏ రాజకీయ పార్టీ కూడా తాము అధికారానికి వస్తే మహిళలకు 50శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పిస్తామని కాని, కనీసం పార్లమెంటులో మగ్గిపోతున్న 33శాతం రిజర్వేషన్ బిల్లును ఆమోదింప చేస్తామని కాని హామీ యివ్వడంలేదు. గత కొన్నేళ్లుగా ఎన్నికల్లో పాల్గొనే రాజకీయ పార్టీలకు జవాబుదారీతనం లేకుండా పోయింది. చేసిన వాగ్దానాలు

నెరవేర్చకపోయినా, తాము రూపొందించిన ప్రణాళికలకు భిన్నంగా పోయినా ఎవరూ ప్రశ్నించరు, నిలవేయరనే ధీమా పెరిగింది. ప్రజలకు జ్ఞాపకశక్తి తక్కువని, చాలా విషయాలు మర్చిపోతారని భావిస్తున్నట్లున్నారు.

ఆకాశంలో సగం, అవనిలో సగం అంటూ అందరూ మహిళలను పొగిడేవారే కాని చట్టసభల్లో భాగస్వామ్యం పంచుకోవడానికి ఏ పార్టీ సిద్ధంగాలేదు. మూడు దశాబ్దాలుగా ఏ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చినా, వారికి మెజారిటీ వున్నప్పటికీ ఆమోదం పొందని బిల్లు ఏదైనా వుందంటే అది మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లు మాత్రమే. రోజురోజుకీ ఎన్నికల్లో స్త్రీల ఓట్లు ఎంతో ప్రాధాన్యత సంతరించుకుంటున్నాయి. అయినప్పటికీ వారిని ఓటుకే పరిమితం చేస్తున్నారు తప్ప అసెంబ్లీ, పార్లమెంటుల్లో అడుగుపెట్టడానికి బూర్జువా రాజకీయ పార్టీలు పెద్దగా ఇష్టపడటంలేదు. స్త్రీలను వంటింటికి కుదించి, పిల్లల్ని కని సాకే పనులకు పరిమితం చేసి తమ గుత్తాధిపత్యాన్ని నిలబెట్టుకోవాలని పురుషాధిక్య సమాజం సకలవిధాల ప్రయత్నిస్తున్నది. పైకి ఏమి చెప్పినప్పటికీ పురుషాధిపత్య ధృక్పథం ప్రధానంగా తమలో పనిచేస్తున్నందునే ఆయా రాజకీయ పార్టీలు చట్ట సభల్లోకి మహిళల్ని రాకుండా అడ్డుకుంటున్నాయి.

“స్త్రీలు భార్యలుగా, తల్లులుగా పరిమితం కావాలి” అని ఒకనాడు నియంత హిట్లరు అన్నాడు. “తల్లి, చెల్లి, ఇల్లాలిగా స్త్రీలకు విభిన్న అధికారాలున్నాయి. వీరితో సాధికార దేశంగా రూపొందుతాం” అని 2016లో జరిగిన మహిళా ప్రజా ప్రతినిధుల జాతీయ సదస్సులో మోదీ బాహటంగా మాట్లాడాడు. “కుటుంబ జీవనం, సాంఘిక సత్సంబంధాలను ఈచట్టం దెబ్బతీసేదిగా ఉన్నందున తాము వ్యతిరేకిస్తున్నట్లు” ఆర్.ఎస్.ఎస్. బాహటంగా ప్రకటించిన విషయాన్ని దృష్టిలో వుంచుకుంటే పితృస్వామిక భావజాలం, తరతరాలుగా జీర్ణించుకున్న ఆధిపత్యం వంటబట్టించుకున్న ఈ పార్టీలు మహిళల్ని సమదృష్టితో చూడలేకపోతున్నాయి. అందుకే రకరకాల కుంటి సాకులతో ఈ బిల్లు పార్లమెంటు నాలుగుగోడల మధ్య ఆమోదం పొందకుండా వుండి పోయింది. మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లు చర్చకు వచ్చినప్పుడల్లా

మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లు కాగితాలను చించి వేసేవాళ్ళు కొందరైతే, ఈ బిల్లును ఆమోదిస్తే విషం తాగి ఆత్మహత్య చేసుకుంటామని బెదిరించేవాళ్ళు మరికొందరు. సభలో ఏకాభిప్రాయం లేనందున ఈ బిల్లును పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టలేక పోతున్నామని అధికారం వెలగబెట్టే పార్టీ మాత్రం మాయమాటలు చెబుతోంది. కాని ఈ మాట చెప్పిన కొన్ని గంటల్లోనే ఏకాభిప్రాయం లేకుండానే అనేక బిల్లులు ఆమోదం పొందడాన్ని ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి? ఇటీవల హఠాత్తుగా ఇ.బి.సి.బిల్లు ఆమోదం పొందడం వెనుక ఏ ప్రయోజనాలు దాగివున్నాయి? చట్టసభల్లో జనాభా ప్రాతిపదికన ప్రాతినిధ్యం కల్పించాలనే కోరికను పురుషాధిక్య సమాజం ఏ పరిస్థితుల్లోనూ ఆమోదించదు.

ఏడు దశాబ్దాల 'స్వతంత్రం' తర్వాత మహిళా ప్రగతిలో భారత్ వెనుకబడే వుందని, ప్రపంచ ఆర్థిక నివేదిక -2018 తెలియజేసింది. విద్య, ఆరోగ్యం, ఆర్థిక రాజకీయ సాధికారత, లభించే భద్రత, గౌరవం ఆధారంగా ఈ సూచికను రూపొందిస్తారు. 149దేశాల జాబితాలో భారత్ 108వ స్థానంలో ఉన్నది. రాజకీయ సాధికారతలో భారతీయ మహిళలు వెనుకబాటుతనంతో ఉన్నారని తెలియజేసింది. వీటన్నింటిని అధిగమించాలన్నట్లే, హక్కులు సాధించుకోవాలంటే మహిళలు కీలక, నిర్ణయాత్మక రాజకీయాధికార స్థానాలకు ఎదగాల్సిందే.

సామాజిక, రాజకీయ జీవితంలో మహిళల భాగస్వామ్యంపై పాలకపార్టీలన్నీ మోసపూరితంగా, వంచనతో వ్యవహరిస్తున్నాయి. పార్లమెంటు, అసెంబ్లీల్లో స్త్రీలకు 33శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించాలనే బిల్లు విషయంలో సమస్యను పక్కదారి పట్టించడానికి వెనుకబడిన వర్గాల మహిళలకు కోటా విషయంలో పాలకపార్టీలు తగాదా పడుతున్నాయి. ఈ బిల్లు ఆమోదం పొందితే అగ్రకులాల మహిళలే అత్యున్నతంగా లాభం పొందుతారని, వెనుకబడిన వర్గాల మహిళలకు కోటా కావాలనే డిమాండ్తో ఈ బిల్లును అడ్డుకుంటున్నారు. వెనుకబడిన కోటా డిమాండ్లో న్యాయం వుంది. దానిలో సందేహంలేదు. అయితే ఈ అంశాన్ని కూడా చేర్చుతూ స్త్రీల రిజర్వేషన్ బిల్లును ఆమోదించవచ్చు. కాని యు.పి.ఏ కాని, ఎన్.డి.ఏ కాని ఆ పనికి పూనుకోకుండా కుంటి సాకులతో మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లును సమాధి చేస్తున్నాయి. అందరూ మహిళా రిజర్వేషన్ కు అనుకూలమేనని చెబుతున్నా ఆ బిల్లు మాత్రం ఆమోదం పొందడంలేదు.

చట్ట సభల్లో 50శాతం మహిళా రిజర్వేషన్ ప్రపంచంలో రెండు దేశాల్లో మినహా మరెక్కడా అమలు జరగడంలేదు. 16వ లోక్ సభలో 543 మంది సభ్యులలో 66 మంది మాత్రమే స్త్రీలు వున్నారు. 250 మంది సభ్యులున్న రాజ్యసభలో 8 మంది మాత్రమే మహిళలున్నారు. 64 మంది వున్న కేంద్ర మంత్రివర్గంలో మహిళలు 8మంది మాత్రమే వున్నారు. అంటే 9.3 శాతం మాత్రమే మహిళలున్నారు. మహిళలపై ఆంక్షలు, అణచివేతలు వున్నాయనుకుంటున్న పాకిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్, ఆఫ్ఘనిస్తాన్ లలో చట్ట సభల్లో మహిళల ప్రాతినిధ్యం భారతదేశం కంటే కొద్దిగా మెరుగ్గా వున్నాయని సర్వేలు తెలియజేస్తున్నాయి. మహిళా ఎం.పి.ల శాతం

అమెరికాలో 21శాతం, చైనాలో 23.6శాతం, రష్యాలో 14.9శాతం వున్నాయి.

సమాజంలో సగభాగంగా వున్న స్త్రీల భాగస్వామ్యం లేకుండా ఏ మార్పు జరగదని పురుషాధిపత్య సమాజం గుర్తుంచుకోవాలి. ఉపాధి, వేతనం, వివాహం, సంతానం, వ్యాపార నిర్వహణ, ఆస్తులు, ఫించను, వసతి తదితరాల ప్రాతిపదికన నూరుశాతం లింగ సమానత్వం పాటించే దేశం దశాబ్దం క్రితం ప్రపంచంలో ఒక్కటైనా లేదు. అప్పట్లో 70శాతానికి పరిమితమైన అంతర్జాతీయ సగటు ఇప్పుడు 75శాతానికి పెరిగింది. చట్ట సభల్లో అంతర్జాతీయంగా మహిళల సగటు ప్రాతినిధ్యం 22కి పెరిగింది. గడిచిన 10 సంవత్సరాలలో 131 దేశాలు లింగ వివక్షతకు వ్యతిరేకంగా శాసనాలు చేయడం, 274 రకాల మార్పులు మెరుగుదలకు దోహదపడ్డాయంటే దానిలో స్త్రీల ప్రాతినిధ్యం వుందని గుర్తించాలి. చట్ట సభల్లో అనేక చట్టాలు రూపకల్పన చేస్తారు. వాటి రూపకల్పనలో మహిళల పాత్ర నామమాత్రమే అయినందున వారికి తీవ్ర అన్యాయం జరిగిపోతుంది. జండర్ సెన్సిటివిటీ పురుషులు ఎంత అర్థం చేసుకున్నప్పటికీ పూర్తి స్థాయిలో ఆకళింపు చేసుకోలేరు. అందుకు బాధిత సమూహాల భాగస్వామ్యం చట్ట రూపకల్పనలో తప్పనిసరిగా వుండాలి.

మహిళలకు రాజకీయాలలో అవకాశం కల్పించాలని 1974లో కేంద్ర, విద్య మరియు సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ప్రతిపాదించింది. ఒక కమిటీని నియమించాలని కూడా సభకు సూచించింది. పంచాయితీ, మున్సిపల్ ఎన్నికల్లో మహిళలకు స్థానం కల్పించాలని, ప్రత్యేక రిజర్వేషన్ అమలు చేయాలని కూడా కోరింది. స్త్రీల జనాభాకు ధీటుగా స్థానిక సంస్థల్లో వారి ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంపొందించేందుకంటూ 73,74 రాజ్యాంగ సవరణ చేపట్టారు. మూడోవంతు రిజర్వేషన్లను అమలు పరిచారు. ఫలితంగా స్థానిక సంస్థల్లో 34లక్షల మంది ప్రజా ప్రతినిధుల్లో 10లక్షల మంది మహిళా ప్రతినిధులు ఎన్నికయ్యారు. రిజర్వేషన్ కల్పిస్తే అంత మంది ప్రతిభ కలిగిన మహిళలు లభిస్తారా? అంటూ అనేక మంది అనుమానాలు వ్యక్తం చేశారు. అనేక మంది అనుమానాలను పటాపంచలు చేస్తూ మహిళలు నాయకత్వ పాత్రను అనేక రాష్ట్రాలలో పోషించారు. కర్నాటక పంచాయితీల్లో 42శాతం, పశ్చిమబెంగాల్ లో 39శాతం ఎన్నికయ్యారు.

ప్రజాప్రతినిధులుగా ఎన్నికైనప్పటికీ మహిళలు లింగవివక్షతను, కులవివక్షతను ఎదుర్కొంటున్నారు. మహిళలు ప్రజా ప్రతినిధులై నప్పటికీ వారి ఆలోచనలకు, భావాలకు తావులేకుండా పెత్తనం పురుషులదేననే విమర్శలు వున్నప్పటికీ అత్యధికశాతం మంది మహిళలు నాయకత్వపటిమ పెంచుకున్నారనే వాస్తవాన్ని గమనించాలి. స్థానిక సంస్థలకు ఎన్నికైన అనేక మంది మహిళా ప్రతినిధులు ఎంతో పట్టుదల, సాహసాన్ని ప్రదర్శించి తమ బాధ్యతలను నిర్వహిస్తున్నారు. కేవలం చట్టంతోనే సామాజిక మార్పు సాధ్యంకాదు. సమాజమార్పుకోసం జరిగే కృషికి సానుకూల చట్టాలు మహిళల ప్రాతినిధ్యం పెంచుకోవడానికి దోహదపడుతుంది.

మిగతా 33వ పేజీలో

తెలంగాణ రాష్ట్రం

హైదరాబాద్

109వ అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాట దినం సందర్భంగా మార్చి 7వ తేదీన విద్యానగర్ న్యూడెమోక్రసీ కార్యాలయం ముందు సభ జరిగింది. ఈ సభకు పీవోడబ్ల్యూ తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు. కా. సరళ అధ్యక్షత వహిస్తూ సమాజంలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న అనేక వివక్షలు, అణచివేతలతో పాటు కొత్త పోకడలు పోతున్న అత్యాచార దాడులు, హత్యోన్మాదాలు వివరించారు. ఇన్ని సంఘటనలు జరుగుతున్నా ప్రభుత్వం యేమి పట్టనట్టుగా ఉండటం వెనుక కొంతమంది బడా రాజకీయ నాయకుల పాత్ర కూడా వుందని వివరిస్తూ బాధితులకు న్యాయం చేయాలని డిమాండ్ చేశారు.

సనత్ నగర్ లో తండ్రి మనోహరాచారి చేసిన కుల దురహంకార దాడిలో మృత్యువుతో పోరాడి గెలిచిన మాధవి, సందీప్లు ఈ సందర్భంగా ముఖ్య అతిథులుగా పాల్గొన్నారు. వారి అనుభవాలను సభలో వినిపించమని కోరగా, ఈ సభలో పాల్గొనడం తమకి సంతోషం కల్గించిందని, చాలా ధైర్యం వచ్చిందని చెప్పారు. సందీప్ మాట్లాడుతూ మాధవికి ఎన్ని ఆపరేషన్లు అవసరమైనా చేయిస్తానని, ఎట్లా ఉన్నా గుండెల్లో పెట్టుకుని చూసుకుంటానని అన్నాడు. మాధవి మాట్లాడుతూ తన కుటుంబం క్రూరంగా దాడి చేసి తనని వదిలేసినా అత్తమ్మే అమ్మై సేవలు చేసి కాపాడిందని, అన్ని విధాలా అండగా నిలిచిందని అన్నారు.

గ్రేటర్ హైదరాబాదు సహాయకార్యదర్శి భండారు విజయ మాట్లాడుతూ దేశంలో ఎక్కడ చూసిన హిందూ పాసిస్టు దాడులు జరుగుతున్నాయని వాటిని ప్రజలందరూ ఖండించాలని అన్నారు. కిరోసిన్, పెట్రోలు దాడులలో చనిపోయిన దీప్తి, రవళిలకు ఈరోజు వరకు న్యాయం జరగక పోవడం వెనుక వారి పేదరికం, కుల వివక్ష కూడా ఒక కారణం అన్నారు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం స్పందించి నిందితులకు కఠిన శిక్షలు విధించాలని డిమాండ్ చేశారు.

కా. సంధ్య, నేషనల్ కన్వీనర్ మాట్లాడుతూ అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాటదినం ప్రాముఖ్యతను, పటిమను వివరించారు. ఆ పోరాట స్ఫూర్తిని దెబ్బతీస్తూ వేడుకలుగాను, పండుగలుగాను, ఉత్సవాలుగాను చేయడాన్ని వ్యతిరేకించి పోరాట స్ఫూర్తితో జరపాలని పిలుపునిచ్చారు. మంథని మధుకర్ మొదలుకుని మిర్యాలగూడ ప్రణయ్ కులదురహంకార హత్య వరకు జరిగిన హత్యలను వివరిస్తూ వాళ్లకు ఇప్పటివరకు ఎటువంటి న్యాయం జరుగలేదని అన్నారు. పీవోడబ్ల్యూ కుల దురహంకార దాడులకి గురైన వారికి అండగా నిలుస్తుందని, వారి భవిష్యత్తును తీరిదిద్దుకోవడంలో తన సహాయ సహకారాలు అందిస్తుందని చెప్పారు. గూడూరులో జరిగిన సుశ్రుష్ఠ దేవాంశుల హత్యను

ఖండిస్తూ వారికి న్యాయం జరిగేవరకు పోరాడుతామని అన్నారు. ఆ హత్యకు కారణమైన భర్త రమేషుని, సర్పంచ్ పుల్లయ్యలను, ఇతర కుటుంబ సభ్యులను అరెస్ట్ చేసి విచారించాలని డిమాండ్ చేశారు.

ఈ సభలో మరో వక్తగా పాల్గొన్న నగర కార్యదర్శి జయసుధ మాట్లాడుతూ దేశంలో ఎక్కడలేని విధంగా పాలన చేస్తానన్న కెసిఆర్ ఒక్క మహిళకు కూడా క్యాబినెట్లో చోటు కల్పించకుండా వివక్ష చూపించాడని అన్నారు. 'షీ టీం' పేరుతో మహిళలకు భద్రత కల్పిస్తామని, స్వేచ్ఛ కల్పిస్తామని ప్రకటించుకున్నారు, కనీసం టోల్ ఫ్రీ నెంబర్ కూడా ఏర్పాటు చేయలేకపోయారు. మహిళలపై అత్యాచారాలు, హింస అరికడతామని చెప్పి ఆచరణలో మాత్రం అమలు చేయలేదని విమర్శించారు. ఇంకా ఈ సభలో భారతి, అంబిక, సంస్కృతి, సురేఖ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పెద్దపల్లి జిల్లా, గోదావరిఖని

గోదావరిఖని యైటింక్వెన్ కాలనీ ప్రాచీనశ్రామిక ప్రాంతంలో మార్చి 8 సందర్భంగా 109వ అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాటదినం 7.3.2019న సదస్సు నిర్వహించారు. ఇప్పుడు కార్యాలయంలో ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో పెద్దపల్లి జిల్లా డివిజన్ కో- కన్వీనర్ కె. తిరుమల అధ్యక్షత వహిస్తూ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న విధానాల వలన మహిళలపై హింస పెరిగి పోతున్నదని అన్నారు. మహిళల హక్కుల గురించి మాట్లాడుతూ నేటికిని మహిళలపై వివక్ష, అణచివేత అనేక అంశాలలో కొనసాగుతున్నదని అన్నారు. మహిళా సాధికారత సాధించినప్పుడే ఆర్థిక స్వాలంబన సాధ్యమన్నారు. మహిళలపై జరుగుతున్న దాడులకు వ్యతిరేకంగా మహిళాశక్తి అంతా ఒక్కడగ్గరికి వచ్చి ఉద్యమించాలని పిలుపునిచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో కొంగల సునీత, బాదే లక్ష్మి, నిర్మల, స్వరూప, బుచ్చమ్మ, లక్ష్మి పద్మలతోపాటు అనేకమంది మహిళలు పాల్గొని తమ గొంతును వినిపించారు.

నిజామాబాద్ జిల్లా

నిజామాబాదు జిల్లా భీంగల్ నందు ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం ఆధ్వర్యంలో అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాటదినాన్ని జరుపుకున్నారు. ఈ సమావేశంలో పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా కార్యదర్శి సుభద్ర పాల్గొని మాట్లాడుతూ పితృస్వామిక, కుల, మతోన్మాద దాడులు రోజు రోజుకూ పెరిగిపోతున్నాయనీ, వాటికి వ్యతిరేకంగా మహిళలందరూ కల్పి పోరాడాలని పిలుపు నిచ్చారు. సమాజంలో నిచ్చిన మెట్ల కుల వ్యవస్థ పాతుకుని పోయిందని అందుకే కుల దురహంకార దాడులు జరుగుతున్నాయని అన్నారు. మను సంస్కృతి, బ్రాహ్మణీయ హిందుత్వ భావజాలాన్ని ప్రభుత్వాలు పెంచి పోషిస్తున్నాయని అన్నారు. అధ్యక్షులు నడిపి గంగు మాట్లాడుతూ మహిళలు ఇంటాబయటా అనేక సమస్యలను ఎదుర్కోవలసి వస్తోందని అన్నారు. ప్రతి మహిళ తనకు రాజ్యాంగం ఇచ్చిన హక్కులను, చట్టాలను

తెలుసుకోవాలని, మహిళా ఉద్యమాలపట్ల అవగాహన పెంచుకోవాలని కోరారు. ఈ సమావేశానికి జి.లలిత అధ్యక్షత వహించారు. నర్సక్క రాజవ్వ, ఏఐకెఎమ్ఎస్ మండల కార్యదర్శి పి.నర్సయ్య తదితరులు పాల్గొని సభను విజయవంతం చేసారు.

ఖమ్మం జిల్లా

మహిళలపై జరుగుతున్న ఫాసిస్టు దాడులను నిరసిస్తూ ఖమ్మం జిల్లా ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం ఆధ్వర్యంలో అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాటదినం కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. ఈ సమావేశంలో టీపీటిఎఫ్ రాష్ట్ర కార్యదర్శి టి.మణి మాట్లాడుతూ సమాజంలో రోజురోజుకు పెరిగిపోతున్న పితృస్వామిక, కుల, మతోన్మాద దాడులు, అత్యాచార హత్యోన్మాదాలకు వ్యతిరేకంగా మహిళలందరూ కల్గి పోరాడాలని పిలుపు నిచ్చారు. సమాజంలో హేయమైన కుల వ్యవస్థ పాతుకుని పోయిందని అన్నారు. మను సంస్కృతి, బ్రాహ్మణీయ హిందుత్వ భావజాలం నుండి ఏర్పడిన అణచివేత, వివక్షల సంస్కృతిని బీజేపీ ప్రభుత్వం పెంచి పోషిస్తున్నదని అన్నారు. అది హింసను, విద్వేషాన్ని రగిలిస్తూ మైనారిటీ, మహిళలు, దళితులపై విరుచుకపడుతూ వారి ఆత్మగౌరవానికి, రక్షణకు ప్రమాదకరంగా ఉందని అన్నారు. ఈ ధోరణి ఎడల ప్రజలు, ముఖ్యంగా స్త్రీలు అప్రమత్తంగా ఉండాలని పిలుపునిచ్చారు. నగరంలోని చంద్రపుల్లారెడ్డి విజ్ఞాన కేంద్రంలో జరిగిన ఈ సమావేశంలో న్యూడెమోక్రసీ ఖమ్మం జిల్లా నాయకులు కొల్లేటి నాగేశ్వర రావు హాజరై ముసోలిసీ, హిట్లర్ ఫాసిస్టు భావజాలానికి ప్రభావితమైన బీజేపీ నాయకులు నరేంద్ర మోడీ, అమిత్ షాలు గోరక్షణ, ఘర్ వాపసీ, లవ్ జిహాద్ వంటి అసాంఘిక కార్యకలాపాలకు తెరతీసి దేశంలో వెనకబడిన కులాల, మేధావుల, బుద్ధిజీవుల, విద్యార్థుల, మైనార్టీ, దళిత, ఆదివాసుల, మహిళా హక్కుల కార్యకర్తలపై దాడులు సాగిస్తూ ప్రజల్లో భయాందోళనలు కల్గిస్తున్నారని అన్నారు. ఈ దాడులను వ్యతిరేకిస్తూ మహిళలు కూడా పోరాటం చేయవలసి వుందని అన్నారు. ఈ సమావేశానికి పీవోడబ్ల్యు జిల్లా అధ్యక్షురాలు కల్పన అధ్యక్షత వహించగా బట్టు లలిత, తాతా జ్యోతి, శోభ తదితర నాయకులు మాట్లాడారు.

నిర్మల్ జిల్లా

నిర్మల్ జిల్లా, కడెం మండలంలోని నవాబ్ పేట గ్రామంలో అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా దినం సందర్భంగా 8.3.2019న కార్యక్రమం జరిగింది. ఈ సమావేశంలో రాపల్లి మల్లక్క అధ్యక్షత వహించగా ముఖ్య అతిథిగా, కా. రణధీర్ సిపిఐ ఎమ్ఎల్ న్యూడెమోక్రసీ నేత పాల్గొన్నారు. మనదేశంలో మోడీ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత బ్రాహ్మణీయ, హిందుత్వ భావజాలం ఎన్నడూ లేని విధంగా పెరిగిపోయాయని అన్నారు. అసమానత, అణచివేతలు, వివక్షలు విపరీతంగా పెరిగిపోవడం వలన ప్రజల జీవనం ఆందోళనకరం కావడం శోకనీయం. అనేక దాడులకు పాల్పడుతున్న హిందుత్వ ఫాసిస్టులకు బుద్ధి చెప్పాల్సిన సమయం ఆసన్నమైందని వక్తలు అన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ప్రణాళికలు, బేటీ బచావో, బేటీ పడావో లాంటివి వుట్టి బూటకపు

పథకాలని అన్నారు. మహిళలందరూ కుల, మతాలకు అతీతంగా నిలబడి హిందుత్వ భావజాలానికి, బ్రాహ్మణీయ భావజాలానికి వ్యతిరేకంగా సంఘటితం కావాల్సిన అవసరం వుందని అన్నారు. ఫాసిస్టు రాజ్యానికి వ్యతిరేకంగా అందరం కల్గి పోరాడాలని వారు పిలుపునిచ్చారు. ఇంకా ఈ సమావేశంలో పీవోడబ్ల్యు నాయకులు డి.కవిత, జెల్ల రామేశ్వరిలతో పాటు అనేకమంది మహిళలు పాల్గొన్నారు.

రంగారెడ్డి జిల్లా

ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం పీవోడబ్ల్యు జీడిమెట్ల ఏరియా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో సంజయ్ గాంధీనగర్లో అంతర్జాతీయ మహిళా పోరాట దినం మార్చి 8వ తేదిన 100మంది మహిళలతో సదస్సును నిర్వహించడం జరిగింది. జీడిమెట్ల అధ్యక్షురాలు శోభారాణి అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో ప్రధాన వక్తగా పాల్గొన్న జాతీయ కన్వీనర్ వి. సంధ్య మాట్లాడుతూ పెచ్చరిల్లుతున్న పితృస్వామిక కులోన్మాద దాడులు, అత్యచారాలు, హత్యలు, అణచివేతలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించాలని పిలుపు నిచ్చారు. 109 సం. క్రితం అమెరికాలో దుస్తుల మిల్లు, జూటుమిల్లు మహిళా కార్మికులు 14-18 పని గంటల వెట్టిచాకిరి నుండి విముక్తి చేస్తూ పనిగంటలు తగ్గించాలనీ, తమపై జరుపుతున్న అమానమీయమైన అణచివేత, వివక్షలకు వ్యతిరేకంగా నెత్తురు ధారపోసి ఉద్యమించారని అన్నారు. మాకు రొట్టె కావాలి - రోజూ పూలు కావాలి అంటూ వారు ఆనాడు చేసిన అసాధారణమైన పోరాటాలకు నిదర్శనంగా ఈరోజు మార్చి 8ని ప్రపంచవ్యాప్తంగా స్త్రీలు జరుపుకుంటున్నామని అన్నారు. ఈ రోజు పోరాటాలకి సంకేతంగా నిలవాలనీ, మరిన్ని వుద్యమాలకి స్ఫూర్తినిచ్చే విధంగా దీక్షాదినంగా జరపాలని పిలుపునిచ్చారు. ఉత్తర భారతదేశంలో ఎక్కువగా పరువు హత్యలు పేరుతో జరిగిన కుల దురహంకార హత్యలు నేడు తెలుగు రాష్ట్రాలకు కూడా పాకాయని అన్నారు. కులాల పుట్టుకను బట్టి వివక్ష చూపడం, ఘోరంగా అవమానించడం, అమానుషంగా హత్యలు చేయడం జరుగుతున్నాయని ఆవేదన చెందారు. ఈ హత్యల వెనుక ఆధిపత్య కుల దురహంకారం స్పష్టంగా కనబడుతున్నదని అన్నారు. భారత రాజ్యాంగం స్త్రీ, పురుషులకు సమానత్వాన్ని కాంక్షించిన 77వ సంవత్సరాల స్వతంత్ర భారతదేశంలో స్త్రీలు ఇంకా రెండవ తరగతి పౌరులుగా వుండటం, పురుషులపై ఆధారపడి వుండవల్సిరావడం శోచనీయం అన్నారు. మహిళలందరూ సంఘటితమై ప్రస్తుత సమాజంలో స్త్రీలపై జరుగుతున్న హిందుత్వ, ఫాసిస్టు దాడులకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేయాలని పిలుపు నిచ్చారు.

ఈ సమావేశంలో మరో వక్తగా పాల్గొన్న ఇప్పు రాష్ట్ర కార్యదర్శి బి.అనురాధ మాట్లాడుతూ బతుకమ్మలకి, బోనాలకి, నిధులు ఇవ్వటానికి, ఫంక్షన్స్లో పూల బొకేలు ఇవ్వడానికి తప్ప మహిళలు అంటే ఈ ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం పట్టలేదు. క్యాబినెట్లో ఒక్క మహిళకు కూడా స్థానం కల్పించకపోవడం, మహిళా కమిషన్ కూడా ఏర్పాటు చేయకపోవడం ఈ ప్రభుత్వం ప్రత్యేకత అన్నారు.

తెలంగాణ వచ్చినంత ప్రతి గ్రామం, మండలం, జిల్లా అభివృద్ధి అవుతుందని ముఖ్యంగా మహిళా ఉపాధి పుష్కలంగా దొరుకుతుందని చెప్పుకున్నారు. బీడీ, తునికాకు, ఇతర చేతివృత్తులు, గ్రామీణ పరిశ్రమలు ప్రత్యేకంగా అభివృద్ధికి నోచుకుంటాయని ఆనాడు చెప్పి ఇప్పుడు సింగపూర్, చైనా, మలేషియా, కొరియాఅంటూ విదేశీ నమూనాల గురించి ఊదరగొడుతున్నారన్నారు. ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న కార్మిక వ్యతిరేక విధానాలతో ఎక్కువగా నష్టపోయేది శ్రామిక మహిళలు, క్రింది కులాల వారేనని అన్నారు. సంఘటిత మహిళా పోరాటాలతోనే హక్కులు సాధించుకోవాలని, నిలుపుకోవాలని పిలుపునిచ్చారు.

ఇంకా ఈ సదస్సులో రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు ఎమ్.సరళ, నగర కార్యదర్శి జయసుధ, నగర నాయకులు భండారు విజయ, జీడిమెట్ల ఏరియా ప్రధాన కార్యదర్శి పద్మ ప్రసంగించారు. ఈ కార్యక్రమంలో వజ్రమణి, పుష్ప, నాగమణి, భారతి, జానాభాయి, అంజమ్మ మొదలగు నాయకులు పాల్గొన్నారు.

సూర్యాపేట జిల్లా

మార్చి 6వ తేదిన ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం ఆధ్వర్యంలో సూర్యాపేటలోని విక్రం భవన్ ఎదుట అంతర్జాతీయ మహిళా పోరాట దినం సందర్భంగా సదస్సు జరిగింది. ఈ సదస్సులో పీవోడబ్ల్యూ జాతీయ కన్వీనర్ వి.సంధ్య ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని హిందుత్వ ఫాసిస్టు దాడులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని పిలుపునిచ్చారు. దేశంలో చిన్నపిల్లలు, మహిళలపై జరుగుతున్న అత్యాచార హత్యలను వివరించారు. వీటితో పాటు రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలలో జరుగుతున్న ప్రేమోన్మాద, కులోన్మాద దాడులు, హత్యలలో అమాయకులైన అమ్మాయిలు, ఒక్కోసారి కింది కులాలకి చెందిన అబ్బాయిలు కూడా బలి అవుతున్నారని ఆవేదన చెందారు. మహిళలందరూ దాడులను ఎదుర్కోవడానికి కలిసి రావాలని పిలుపు నిచ్చారు. ఈ సదస్సుకి జిల్లా నాయకులు కా.శాంతి అధ్యక్షత వహించగా, జిల్లా కన్వీనర్ కొత్తపల్లి రేణుక, నాయకులు కె.లక్ష్మి, హేమలత, జి.లక్ష్మి, జ్యోతి, బూక్యాలక్ష్మిలతోపాటు ఉపేంద్ర, ఏఐకెఎమ్ఎస్ రాష్ట్ర అధ్యక్షులు అచ్యుత రామారావు తదితరులు పాల్గొని మాట్లాడారు. సదస్సుకి ముందుగా 200 మంది స్థానిక మహిళలతో విక్రమ్ భవన్ నుండి కుడకూడా రోడ్ గాంధీ విగ్రహం మీదుగా కొత్త బస్స్టాండ్ నుండి నగరంలోకి మహిళల ర్యాలీ జరిగింది.

భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లా

దేశవ్యాప్తంగా మహిళలపై జరుగుతున్న దాడులను ప్రతిఘటించాలని పీవోడబ్ల్యూ జాతీయ కన్వీనర్ వి.సంధ్య అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాట దినం సందర్భంగా మార్చి 5న జరిగిన కొత్తగూడెం సదస్సులో పాల్గొని పిలుపునిచ్చారు. మార్చి 8 మహిళల హక్కుల దినమని, కులమత, జాతి లింగ బేధం లేకుండా రాజ్యాంగం కల్పించిన ప్రతి హక్కును మహిళలకు

అందించాలని డిమాండ్ చేసారు. మహిళలు పనిగంటల తగ్గింపు కోసం, మెరుగైన సదుపాయాల కోసం చేసిన పోరాటమే నేటి మహిళా పోరాట దినమని, ఆరోజు స్ఫూర్తిని దెబ్బతీస్తూ వేడుకలా మార్చివేయడాన్ని నిరసించాలన్నారు. సమాజంలో స్త్రీలపై ఆధిపత్య వర్గాల దాడులు రోజురోజుకు పెరిగి పోతున్నాయని, ప్రేమిస్తే ఒకరు, ప్రేమించకపోతే మరొకరు బలిచేస్తున్నారని అన్నారు. పెరిగిపోతున్న దాడులు, అణచివేతలు ఎదుర్కోవడానికి మహిళలు సంఘటితమై ప్రతిఘటించాల్సిన అవసరం వుందని, హిందుత్వ ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని ఆమె పిలుపునిచ్చారు. ఈ సదస్సుకు జిల్లా గౌరవాధ్యక్షులు కా.నోముల కళావతి అధ్యక్షత వహించగా, రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి నిర్మల, జిల్లా అధ్యక్షులు కల్పి రాములమ్మ, రాష్ట్ర నాయకురాలు రాయల్ జ్యోతి, పాల్గొని ప్రసంగించారు. జిల్లా నాయకులు సుగుణ, మట్లా గీత, ఆదిలక్ష్మి, మంజుల, స్వప్న, చిట్టెమ్మ, ముత్తమ్మ, సిపిఐఎంఎల్ నాయకులు బానోతు ఊక్లా, కందగట్ల సురేందర్, బద్దు తండా సర్పంచ్ బూక్యా చిన్ని తదితరులు పాల్గొని మాట్లాడారు. సదస్సుకి ముందుగా సుమారు 300మంది మహిళలతో ప్రదర్శన జరిగింది. మహిళలకు రక్షణ కల్పించాలని, పోడుభూములకు పట్టాలివ్వాలని, ఆదివాసీలపై సుప్రీం కోర్టు తీర్పును పునః సమీక్షించాలని, హిందుత్వ ఫాసిస్టు దాడులను నిలిపి వేయాలని డిమాండు చేస్తూ ఈ ర్యాలీ ఇప్పుడు కార్యాలయం నుండి ప్రారంభమై నగరంలో పలు వీధుల గుండా కొనసాగింది.

మహబూబాబాద్ జిల్లా

దేశంలో, రాష్ట్రంలో మహిళలకు రక్షణ కరువయిందని, కుల దురహంకార హత్యలు, హిందుత్వ ఫాసిస్టు దాడులు పెరిగిపోతున్నాయని పీవోడబ్ల్యూ జాతీయ అధ్యక్షురాలు వి.సంధ్య ఆందోళన వ్యక్తం చేసారు. మహబూబాబాద్ పట్టణంలోని ఎస్ఎంఎం ఫంక్షన్ హాలులో మార్చి 8 సందర్భంగా మాట్లాడుతూ అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాటదినం ప్రకటించి 109 సంవత్సరాలు గడచినప్పటికీ, ఆ స్ఫూర్తిని తీసుకుని మహిళా పోరాటాలు, ఉద్యమాలు నిర్మిస్తున్నప్పటికీ ఇంకా దాడులు కొనసాగుతూనే వున్నాయని ఆవేదన వ్యక్తం చేసారు. కేంద్రంలో బీజేపీ అధికారంలోకి వచ్చాక గోరక్షణ పేరుతో, సంప్రదాయాలు, ఆచారాల పేరుతో మైనార్టీలు, దళితులు, మహిళలపై మతోన్మాద దాడులు, దౌర్జన్యాలు, హత్యలు పెరుగుతున్నాయని అన్నారు. ఖనిజ సంపదను దోచుకోవడానికి ఆదివాసులపై విధ్వంస కాండను, నిర్బంధాన్ని ప్రయోగిస్తున్నారని అన్నారు. తెలుగు రాష్ట్రాలలో మహిళలకు రక్షణ కరువైందని, కులం పేరుతో, ప్రేమ పేరుతో హేయంగా, ఘోరంగా దాడులు, హత్యలు జరుగుతున్నాయని ఆమె దుయ్యబట్టారు. అంతకుముందు 5 రోజుల క్రితం వరంగల్లులో రవళి అనే విద్యార్థినిపై దాడిచేసి, పెట్రోలు పోసి నిప్పంటించి ఆమె మృతికి కారణమైన ప్రేమోన్మాది సాయి అన్వేషను కఠినంగా శిక్షించాలని డిమాండు చేసారు. ఈ హత్యల వెనుక భూస్వామ్య, ఆధిపత్య, దురహంకారం స్పష్టంగా కనబడుతోందని అన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో పీవోడబ్ల్యూ నాయకులు పొన్నం రమ, సట్ల రమ,

భట్టు బిన్నమ్మ, శ్రీలత, పార్వతి, రాణి, మహేశ్వరిలతో పాటు న్యూడెమోక్రసీ నాయకులు దేశెట్టి రామచంద్రయ్య, చంద్రశేఖర్, యాకయ్యలు పాల్గొన్నారు.

వరంగల్ జిల్లా

అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాట దినం సందర్భంగా మార్చి 8వ తేదీన ఖిలా వరంగల్లో సభ జరిగింది. ఈ సభకు పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా నాయకురాలు భాగ్యలక్ష్మి అధ్యక్షత వహించారు. జిల్లా కన్వీనర్ ఆరెల్లి సుధామయి మాట్లాడుతూ సమాజంలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న అనేక వివక్షలు, అణచివేతలతో పాటు కుల దురహంకార దాడులు, హత్యన్మదాల గురించి వివరించారు. ఇన్ని సంఘటనలు జరుగుతున్నా ప్రభుత్వం యేమి పట్టనట్టుగా ఉండటం వెనుక రాజకీయ నాయకుల పాత్ర, పాలక వర్గాల భావజాలం కూడా వుందని వివరించారు. వరంగల్లో పెట్రోల్ దాడికి గురైన రవళి సంఘటనను పేర్కొంటూ బాధితులకు న్యాయం చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. సదస్సులో మహిళాసంఘ నాయకులు విజయ, రమ, శోభ, అరుణ, రేణుక తదితరులు పాల్గొన్నారు. ❀

ఎ.పి.లో వివిధ జిల్లాల్లో జరిగిన మార్చి 8 కార్య కలాపాలు :

ప్రకాశం జిల్లా

దేశంలో పెచ్చరిల్లుతున్న పితృస్వామిక కులోన్మాద దాడులను తిప్పికొట్టాలని, మహిళలపై జరుగుతున్న హిందూ ఘాసిస్టు దాడులను ప్రతిఘటించాలని ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం (పీవోడబ్ల్యూ) రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి బి.పద్మ పిలుపునిచ్చారు. అంతర్జాతీయ మహిళా దినం సందర్భంగా ఒంగోలు యం.యన్.యస్. భవన్లో జరిగిన సభలో మాట్లాడుతూ ప్రేమించలేదని ఒకరు, పెళ్ళిచేసుకోమని ఒకరు, పెండ్లి చేసుకున్న తర్వాత భర్త నిత్యం ఎవరో ఒకరి చేతిలో స్త్రీ హింసకు గురవుతున్నదన్నారు. ఈ దాడులను ఎదుర్కొని స్త్రీ-పురుష సమానత్వం సాధించే దిశగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినం స్ఫూర్తితో పోరాడాలన్నారు.

ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు బి.రమాసుందరి మాట్లాడుతూ, మార్చి 8 వేడుకలుగా కాకుండా హక్కుల దినంగా జరుపుకోవాలన్నారు. దేశంలో ఆర్థిక, రాజకీయ రంగంలో మార్పులు వచ్చినప్పటికీ నేటికీ కులం పునాదులు బలీయంగానే వున్నాయనీ, ఉత్తర భారతానికి పరిమితమైన పరువు హత్యలు నేడు తెలుగు రాష్ట్రాలకు వ్యాపించటం ఆందోళనకరం

అన్నారు. సామాజిక అంతరాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడటమే మన కర్తవ్యం అన్నారు.

8.3.2019న ఒంగోలు పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా కార్యాలయంలో జరిగిన సభకు జిల్లా అధ్యక్షులు శాఖమూరి భారతి అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సభలో ప్రజాస్వామిక రచయిత్రుల సంఘం నాయకులు రాజ్యలక్ష్మి, యం. సూర్యకుమారి, పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా కార్యదర్శి వి.మంజుల, సుబ్బలమ్మ, యానాదమ్మ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

అంతర్జాతీయ మహిళాదినం సందర్భంగా

ప్రదర్శన-దృశ్యమాలిక :

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం సందర్భంగా పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా శాఖ ఆధ్వర్యంలో మహిళా ప్రదర్శన జరిగింది. ప్రదర్శన రిమ్మి ఆస్పత్రి, నెల్లూరు బస్టాండ్, చర్చిసెంటర్, ప్రకాశం భవన్ వరకు జరిగింది. ప్రకాశం భవన్ దగ్గర పీవోడబ్ల్యూ ప్రదర్శించిన దృశ్యమాలిక ప్రజల్ని విశేషంగా ఆకర్షించింది.

కాళ్ళూ, చేతులు బంధించిన స్త్రీ మీదకు 'ప్రేమించ లేదని ప్రేమికుడు' కత్తిపోటు, కులం తక్కువ వాడిని చేసుకుందని తండ్రి గొడ్డలివేటు, మతం శూలంతో బెదిరించడం, తదితర వివక్షపూరిత అంశాలు దృశ్యమాలికలో చూపెట్టారు. అక్కడ ప్రజలనుద్దేశించి పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర కార్యదర్శి బి.పద్మ, బి.రమాసుందరి, కా||భారతి, వి.మంజుల, తదితరులు ప్రసంగించారు.

నెల్లూరు జిల్లా

మహిళలు జీవించే హక్కులకై, సమానత్వంకై మహిళలు సంఘటితంగా పోరాడాలనీ, బి.జె.పి- ఆర్.యస్.యస్. శక్తుల ప్రోత్సాహంతో కులపున్మాద దాడులూ, పురుషాధిక్య దాడులు మహిళలపై పెరుగుతున్నాయనీ, వీటిని ప్రతిఘటించాలని, అందుకొరకు మహిళలంతా ఐక్యం కావాలని ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి బి.పద్మ అన్నారు. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం సందర్భంగా, టైలర్స్ కాలనీలోని పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా కార్యాలయంలో 10.03.2019న జిల్లా నాయకురాలు కె.వసంతమ్మ అధ్యక్షతన సభ జరిగింది. ఈ సభలో ముఖ్య వక్తగా పాల్గొన్న పద్మ మాట్లాడుతూ....రాజ్యాంగపరంగా మహిళకు సమానత్వ హక్కులు కల్పించామనీ, అన్ని రంగాల్లో సమాన అవకాశాలు కల్పించామనీ పాలకులు గొప్పలు చెబుతున్నా స్త్రీకి అన్ని రంగాల్లో వివక్ష కొనసాగుతున్నదని, పురుషులతో సమానంగా వుత్పత్తి కార్యకలాపాల్లో పాల్గొంటున్నా సమాన వేతనం అందడం లేదు; ఉన్నతస్థాయి ప్రైవేటు కంపెనీలలో పనిచేస్తున్న సాఫ్ట్వేర్ కంపెనీలలోనూ మహిళలకు సమాన వేతనం అందడం లేదు; పట్టణ, నగరాల్లో వుద్యోగాలు చేస్తున్న మహిళలపై, చదువుకుంటున్న విద్యార్థినులపై లైంగిక దాడులు జరుగుతున్నాయని చెప్పారు. పురుషాధిక్యం కోసం, కుల ఆధిపత్యం కోసం, మతం పేరుతో మహిళా వివాహ స్వేచ్ఛను హరించి వేస్తున్నారనీ, హత్యలు

చేస్తున్నారనీ విమర్శించారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మహిళలు సమానత్వ చైతన్యంతో పోరాడాలని పిలుపిచ్చారు.

ఈ సభలో పీవోడబ్ల్యు నెల్లూరు నగర నాయకులు సరోజ, లక్ష్మీ, శ్యామల, మల్లీశ్వరీలు పాల్గొన్నారు. ఈ సభలో వివిధ రంగాల్లో పనిచేస్తున్న శ్రామిక మహిళలు పాల్గొన్నారు. ప్రతి కుటుంబంలో హింసకూ, ఆర్థిక భారానికీ కారణమవుతున్న మద్యాన్ని పూర్తిగా నిషేధించాలని కోరుతూ సభలో తీర్మానం చేయటం జరిగింది.

గుంటూరు జిల్లా

పీవోడబ్ల్యు మండల కార్యవర్గం ఆధ్వర్యంలో బాపట్ల మండల స్థాయి సదస్సు 7-3-2019న బాపట్లలో జరిగింది. తెనాలి డివిజన్ అధ్యక్షులు జె.కల్పన అధ్యక్షతన జరిగింది. పీవోడబ్ల్యు రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు యన్.విష్ణు మాట్లాడుతూ వివక్షతకు, శ్రమదోపిడికి గురైన మహిళా కార్మికులు తమ నెత్తురు ధారపోసి హక్కుల కోసం పోరాడిన రోజుని గుర్తు చేశారు. మహిళలపై జరుగుతున్న హిండుత్వ ఫాసిస్టు దాడులకు వ్యతిరేకంగాపోరాడాలన్నారు. పితృస్వామిక, కులోన్మాద దాడులు, అత్యాచారాలు, హత్యలు, అణచివేతలను ప్రతిఘటించాలన్నారు.

పీవోడబ్ల్యు జిల్లా అధ్యక్షురాలు యేసమ్మ మాట్లాడుతూ మన దేశంలో వేల సంవత్సరాలుగా కుల వ్యవస్థ పాతుక పోయిందని దాన్ని అంటి పెట్టుకొని వున్న హిందూ మత భావజాలం నుంచి అణచివేత సంస్కృతి పుట్టిందని అన్నారు. దీనిలో భాగంగానే బి.జె.పి. అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత గౌరీ లంకేశ్ హత్య, కవులు, రచయితలు, ప్రజాస్వామిక వాదుల హత్యకు గురౌతురన్నారు.

ఇంకా ఈ కార్యక్రమంలో బాపట్ల మండల అధ్యక్షులు కె.అన్నమ్మ, కార్యదర్శి యం.పల్లవి, పట్టణ కార్యదర్శి జి.మరియమ్మ, పి.లక్ష్మి, యస్.కె. అజిత, యం.యేసుమణి, పి.వై.యల్. నాయకులు వి.విజయ, బి.కుమారి, మేకల ప్రసాదులు మాట్లాడారు. అరుణోదయ కళాకారులచే సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు జరిగాయి.

తెనాలి

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం 6.3.2019న తెనాలిలోని కటెవరంలో జరిగింది. ఈ సభకు నీలకంఠ రమణ అధ్యక్షత వహించింది. ఈ సదస్సులో రాష్ట్ర అధ్యక్షులు యన్.విష్ణు మాట్లాడుతూ మహిళలు జీవించే హక్కుకై, సమానత్వంకై పోరాడాలన్నారు. మార్చి 8 ప్రాముఖ్యతను వివరిస్తూ భవిష్యత్లో మహిళలు హక్కులకై పోరాడాలని పిలుపిచ్చారు. బి.జె.పి.-ఆర్.యస్.యస్.శక్తుల ప్రోత్సాహంతో మతోన్మాద, ప్రేమాన్మాద, కులోన్మాద దాడులు జరుగుతున్నాయన్నారు. వీటిని తిప్పి కొట్టడానికి మహిళలందరూ ఐక్యం కావాలన్నారు. చట్టసభల్లో మహిళలకు 50 శాతం రిజర్వేషన్లు యివ్వాలని, కానీ 33 శాతం బిల్లు కోసం కూడా పార్లమెంటులో ఆమోదం లేదన్నారు. ఎన్నికల్లో వచ్చేవారిని నిలదీసి హక్కుల కోసం ఐక్యంగా పోరాడాలన్నారు.

పీవోడబ్ల్యు జిల్లా కార్యదర్శి శీలం యేసమ్మ మాట్లాడుతూ మహిళల ఓట్లకోసం ఎన్నికలు దగ్గరకు వచ్చేసరికి డబ్బులిచ్చి

కొనుక్కున్నట్లే సంక్షేమ పథకాలను పెంచి యివ్వటం, పసుపు-కుంకుమ లాంటి పేర్లతో మహిళల ఓట్లు కొనుక్కుంటున్నారే తప్ప మహిళల గురించి ఆలోచించే వారే లేకుండా పోతున్నారన్నారు. ప్రేమించానని ఒకరు, ప్రేమించలేదని మరొకరు స్త్రీలను హత్య చేస్తున్నారన్నారు. వీటన్నిటికీ వ్యతిరేకంగా మహిళలు ఐక్యంగా వుండి పోరాడాలన్నారు.

పీవోడబ్ల్యు జిల్లా కోశాధికారి యన్.సామ్రాజ్యం మాట్లాడుతూ మహిళలపై, దళితులపై, ముస్లింలపై హిండుత్వ ఫాసిస్టు దాడులు పెరిగిపోతున్నాయన్నారు. మహిళలపై అశ్లీల పద ప్రయోగాలు చేస్తూ మనోధైర్యాలను దెబ్బతీస్తున్నారన్నారు. పితృస్వామిక ధోరణికి శబరిమల అంశం మరో నిదర్శనం అన్నారు. కులం పేరుతో కన్నబిడ్డలనే దారుణంగా హత్యలు చేస్తున్నారన్నారు. అందరూ ఐక్యంగా వుండి ఇలాంటి ఘటనలు ఎదుర్కొనాలని పిలుపు ఇచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో పీవోడబ్ల్యు నాయకులు యంకమ్మ, తిరుపతమ్మ, నాగేశ్వరమ్మ, పిచ్చమ్మ, జ్యోతి, గౌస్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

మంగళగిరి

పీవోడబ్ల్యు మంగళగిరి డివిజన్ ఆధ్వర్యంలో 4.3.2019న డోలాస్ నగర్ లో జరిగింది. జిల్లా నాయకులు మల్లిక అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సదస్సులో రాష్ట్ర అధ్యక్షులు యన్.విష్ణు మాట్లాడుతూ మార్చి 8ని పాలక పార్టీలు వుత్సవాలుగా నిర్వహిస్తూ మహిళలను మోసం చేస్తున్నాయన్నారు. హిందూ మతోన్మాదాన్ని రెచ్చగొడుతున్నారనీ, తినేతిండిపైనా, కట్టుకునే బట్టపైనా ఆంక్షలు విధిస్తున్నారన్నారు. ప్రశ్నించేవారిపైనా, మహిళలపైనా, ప్రగతిశీల శక్తులన్నిటిపైనా అర్బన్ నక్సల్స్ అంటూ ముద్రవేస్తున్నారన్నారు. అక్రమ నిర్బంధాన్ని ప్రయోగిస్తున్నారని విమర్శించారు.

పీవోడబ్ల్యు జిల్లా కోశాధికారి యన్. సామ్రాజ్యం మాట్లాడుతూ బ్రిటీష్ వలస పాలన పోయి 72 సంవత్సరాలు గడిచినా మహిళలపై, పసిపాపలపై అత్యాచారాలు, లైంగిక దాడులు, ప్రేమాన్మాద దాడులు ఆగలేదనీ అవి మరీ మరీ పెరిగి పోతున్నాయనీ పేర్కొన్నారు. స్త్రీలకు రక్షణ కల్పించడంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వైఫల్యం చెందాయని విమర్శించారు. చంద్రబాబు ప్రభుత్వం రాష్ట్రాన్ని మాద్యాంధ్రప్రదేశ్ గా మార్చిందని తూర్పార బట్టారు. పసుపు-కుంకుమ పథకానికి యస్.సి, యస్.టి. సబ్ ప్లాన్ నిధులు దారి మళ్ళించటం దారుణమని విమర్శించారు. అనంతరం అరుణోదయ కళాకారులచే సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు జరిగాయి. ఈ కార్యక్రమంలో శివమ్మ, ఝాన్సీ, లక్ష్మి, తిరుపతమ్మ, ఇప్పు నాయకులు శంకర్, కృష్ణ, అంజి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

గుంటూరు నగరంలో

అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా దినం 8.3.2019తేదీన గుంటూరులోని కామ్రేడ్ మాదాల నారాయణ స్వామి భవన్ లో మహిళా సదస్సు జరిగింది. దీనికి జిల్లా సహాయ కార్యదర్శి యన్.సామ్రాజ్యం అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సదస్సులో రాష్ట్ర

పీవోడబ్ల్యూ అధ్యక్షురాలు యన్. విష్ణు మాట్లాడుతూ కేంద్రంలో బి.జె.పి. అధికారం చేపట్టాక మహిళలపై పెచ్చరిల్లుతున్న హిందుత్వ ఫాసిస్టు దాడులకు వ్యతిరేకంగా వుద్యమించాలన్నారు. అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాట దినం ప్రకటించి 109 సంవత్సరాలు పూర్తయ్యాయనీ, యిది కార్మికులు రక్తం ధారబోసి హక్కులు సాధించుకున్న రోజని పేర్కొన్నారు. కానీ ఈ రోజు పాలకులు ఆటల పోటీలూ, ముగ్గుల పోటీలు, సన్మానాలు, కేక్లు కట్ చేయడాలు లాంటి వాటితో మహిళలను మభ్యపెడుతున్నారన్నారంటూ తన వుపన్యాసాన్ని ముగించారు.

జిల్లా కార్యదర్శి శీలం యేసమ్మ మాట్లాడుతూ నరేంద్ర మోడీ “బేటీ బచావో, బేటీ పడావో” అంటూ యిచ్చిన నినాదాలు నేడు ఎండమావిగా మారాయన్నారు. జమ్మూలోని కథువాలో 8 యేళ్ళ అసిఫాను హిందూ దేవాలయంలోనే సామూహికంగా అత్యాచారం చేసి, హత్య చేశారని యిది అత్యంత పాశవిక చర్య అని విమర్శించారు. దేశంలో హిందూ మతోన్మాదాన్ని రెచ్చగొడుతున్నారనీ, తినే తిండిపైనా, కట్టుకునే బట్టపైనా షరతులు విధిస్తున్నారని దుయ్యబట్టారు.

ఈ సందర్భంగా పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా ఉపాధ్యక్షురాలు జె.కల్పన, పి.డి.యస్.యు.రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి గనిరాజు, రూనీ, ఎ.ఐ.కె.యం.యస్.నాయకులు యన్.బ్రహ్మయ్య, పోతురాజులు పాల్గొని మాట్లాడారు.

రెంటుచింతల

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం 5.3.2019న రెంటుచింతల కాలనీలో పీవోడబ్ల్యూ సదస్సు జరిగింది. సదస్సుకి డివిజన్ సంఘ కార్యదర్శి రాజవరపు రాజ్యలక్ష్మి అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సదస్సులో జిల్లా కార్యదర్శి శీలం యేసమ్మ మాట్లాడుతూ 20 సంవత్సరాలు దాటిన ఆడపిల్లలకు కూడా జీవిత భాగస్వామిని ఎన్నుకునే హక్కులేదంటూ, కులాన్ని అడ్డుపెట్టుకొని హత్యలు చేయటం తీవ్రమైన నేరమని వివరించారు. ఇలాంటి ఘాతుక చర్యలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలన్నారు. బి.జె.పి. దాని అనుబంధ సంఘాలు హిందూ మతోన్మాదాన్ని రెచ్చగొడుతున్నాయనీ, తినే తిండి, కట్టే బట్టపైన కూడా ఆంక్షలు విధించడం దారుణమనీ వీటికి వ్యతిరేకంగా మనం పోరాడాలని పిలుపిచ్చారు.

పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా కోశాధికారి యన్.సామ్రాజ్యం మాట్లాడుతూ మహిళా రక్షణ పేరిట ఎన్ని చట్టాలు వచ్చినా స్త్రీలకు రక్షణ లేకుండా పోతున్నదని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. చట్టాలు చట్టుబండలవుతున్నాయని ఆవేదన చెందారు. చట్టాలు మహిళల ఓట్లు రాబట్టుకోసమే గానీ పాలకులకు వాటిని అమలు చేయటంపట్ల చిత్తశుద్ధి లేదని పేర్కొన్నారు. అన్ని పాలకవర్గ పార్టీలు మహిళా వుద్ధరణకు ఏవేవో ఘన కార్యాలు చేస్తున్నట్లు ఫోజులు పెడుతుంటాయనీ ఆచరణలో మహిళలకు చేస్తున్నదేమీ వుండటం లేదని విమర్శించారు. సామ్రాజ్యవాద విష సంస్కృతి వలన యువతలో తప్పుడు ధోరణులు పెరిగి పెడమార్గం పడుతున్నారనీ,

దీనికి వ్యతిరేకంగా మహిళలు దృఢంగా పోరాడి రాబోయే తరాన్ని రక్షించుకోవాలని అభిప్రాయపడ్డారు.

ఈ కార్యక్రమంలో పీవోడబ్ల్యూ నాయకులు గంగమ్మ, లక్ష్మి, మంగమ్మ, వెంకాయమ్మ, ఖాద్వీ, జాన్వీ పాల్గొన్నారు. వీరే కాకుండా ఎ.ఐ.కె.యం.యస్. రాష్ట్ర నాయకులు యన్.బ్రహ్మయ్య, జిల్లా నాయకులు బాబురావుగార్లు కూడా పాల్గొన్నారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

జంగారెడ్డి గూడెం

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం జంగారెడ్డిగూడెంలో 6.3.2019న స్థానిక ప్రయదర్శిని డిగ్రీ కళాశాల ఆవరణలో జరిగింది. ఈ సదస్సుకి జిల్లా కార్యదర్శి బూరుగు రాణి అధ్యక్షత వహించింది. ఈ సదస్సులో పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు బి.రమాసుందరి మాట్లాడుతూ అసాధారణమైన పోరాటాలతో, త్యాగాలతో శ్రామిక మహిళలు సాధించుకున్న ఈ మహత్తర మార్చి 8 అంతర్జాతీయ మహిళా దినాన్ని ప్రతి ఏటా పోరాట స్ఫూర్తితో నిర్వహించుకోవాలనీ, పురుషులతో పాటు మహిళలకు కూడా అన్ని రంగాల్లో సమాన హక్కులు సాధించుకోవడానికి ఐక్యంగా పోరాటాలు సాగించాలని కర్తవ్యాన్ని గుర్తుచేశారు. బి.జె.పి. అధికారానికి వచ్చాక మోడీ నాయకత్వాన హిందుత్వ ఫాసిస్టు శక్తులు మతోన్మాద దాడులు సాగిస్తున్నాయనీ, దేశ ప్రజలను కుల, మత విభేదాలతో ఘర్షణలు పడేలా పురికొల్పుతున్నారనీ, దీనికి వ్యతిరేకంగా పీవోడబ్ల్యూ మార్చి 1 నుండి మార్చి 8 దాకా కార్యకలాపాలు చేపట్టిందనీ, అందులో భాగంగానే ఈ కార్యక్రమం చేస్తున్నామంటూ తన వుపన్యాసాన్ని ముగించారు.

అనంతరం ప్రముఖ విద్యావేత్త, విమర్శకులు డా॥అలుగు ఆనంద శేఖర్ మాట్లాడుతూ ఆకాశంలో సగభాగంగా వున్న మహిళలకు పురుషులతోపాటు అన్ని రంగాల్లో సగభాగం వాటా యివ్వాలిందేనని నొక్కివక్కాణించారు. ఈ సందర్భంగా మహిళల హక్కుల కొరకు అంబేద్కర్ చేసిన కృషిని కూడా ఆనంద్ శేఖర్గారు ప్రస్తావించారు. ఈ సదస్సుకు బుట్టాయిగూడెం, కన్నాపురం చట్టుప్రక్కల ఏజన్సీ గ్రామాల నుండి, జీలుగుమిల్లి, కామవరపుకోట, జంగారెడ్డిగూడెం ప్రాంత గ్రామాల నుండి 250 మంది మహిళలు హాజరైనారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం జిల్లా, డివిజన్ నాయకులు, సభ్యులు బి.రాణి, గోపె విజయ, శ్యామల, ధనలక్ష్మి, వెంకాలక్ష్మి, అచ్చయమ్మ, రమణి, గంగారత్నం మొ॥న వారు పాల్గొన్నారు.

ఎ.ఐ.కె.యం.యస్. నాయకులు యం. వెంకటరత్నం, జె.వెంకటేశ్వరావు: తలారి ప్రకాశ్, సాలి రాజశేఖర్, కాళీ రాంబాబు, కొండా రాములు పాల్గొన్నారు. అరుణోదయ సాంస్కృతిక సమాఖ్య రాష్ట్ర నాయకులు కా॥ భీమ శంకర్, మడకం రామన్నల నాయకత్వాన అరుణోదయ కళాకారులు తమ ప్రదర్శనలు యిచ్చారు.

శ్రీకాకుళం జిల్లా

పీవోడబ్ల్యూ జాతీయ కార్యవర్గం యిచ్చిన పిలుపులో భాగంగా 4.3.2019న పలాస అమరవీరుల స్మారక భవనంలో మహిళా సంఘం సదస్సు జరిగింది. ఈ సదస్సుకు రాష్ట్ర వుపాధ్యక్షురాలు పోతనపల్లి జయమ్మ అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సదస్సుకు పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు యన్. విష్ణు ప్రధాన వక్తగా హాజరయ్యారు. మహిళలపై హిందుత్వ మతోన్మాదుల దాడులు, హత్యలు పెరిగిపోతున్నాయని అన్నారు. ప్రతి 34 నిమిషాలకొక అత్యాచారం, 59 నిమిషాలకొక లైంగిక వేధింపు జరుగుతున్నాయని వివరించారు. మహిళా రక్షణకు ఎన్నో చట్టాలు తెస్తున్నామని ప్రభుత్వాలు ప్రకటనలు చేస్తున్నాయి: కాని మహిళలకు ఎందుకు రక్షణ కరువవుతున్నదని ప్రశ్నించారు. స్త్రీ-పురుష సమానత్వం కోసం పోరాడాలి. శ్రామికవర్గ మహిళలంతా వర్గ సమాజం రద్దు కొరకు పోరాడాలి. అప్పుడు మాత్రమే పురుషాధిక్యతలేని సమాజం సాధ్యమవుతుందని వివరించారు.

ఈ సదస్సులో జిల్లా సి.పి.ఐ.(యం.యల్) జిల్లా కార్యదర్శి కామ్రేడ్ పైల చంద్రమ్మ, పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు మత్తమ్మ, హేమలతలు, ఎ.ఐ.కె.యం.యస్. జిల్లా కార్యదర్శి వంకల మాధవరావు తదితరులు పాల్గొన్నారు. వీరే కాక బందకాల ఈశ్వరమ్మ, పోతనపల్లి కుసుమ, పి.డి.యస్.యు. వినోద్, బి.కోటేశ్వరావులు పాల్గొన్నారు.

తూర్పు గోదావరి జిల్లా

జగ్గంపేట

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం 8.3.2019న జగ్గంపేటలోని రామవరం శివారు భగత్ సింగ్ నగర్ లో పీవోడబ్ల్యూ మండల కార్యవర్గం ఆధ్వర్యంలో మహిళా సదస్సు జరిగింది. ఈ సదస్సుకు మండల నాయకురాలు వెంకటలక్ష్మి అధ్యక్షత వహించింది. ముఖ్యవక్తగా హాజరైన పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర నాయకురాలు వి.శాంతి మాట్లాడుతూ మహిళలపై దాడులు విపరీతంగా జరుగుతున్నాయనీ, వీటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని పిలుపు ఇచ్చారు. పితృస్వామిక, కులోన్మాద, ప్రేమోన్మాద అత్యాచారాలకు, హత్యలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలన్నారు.

పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా సహాయ కార్యదర్శి లక్ష్మి మాట్లాడుతూ స్త్రీలకు స్వేచ్ఛ, సమాన హక్కులు లేకుండా పోతున్నాయన్నారు. మహిళలకు 50శాతం చట్టసభల్లో యితర చోట్ల రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని డిమాండ్ చేశారు. ఓట్లడగడానికి వచ్చే పార్టీల నాయకుల్ని మహిళా రిజర్వేషన్ పై వైఖరి తెలియజేయాలని నిలవేయాలని పిలుపు ఇచ్చారు.

ఈ కార్యక్రమం సందర్భంగా పీవోడబ్ల్యూ నాయకులు గోవిందమ్మ, గంగ, రాజమ్మ, చిన్నారి, వీరలక్ష్మి వగైరాలు పాల్గొన్నారు. వీరే కాకుండా ఇవ్వు రాష్ట్ర నాయకులు యం.యేసు, పి.వై.యల్. జిల్లా అధ్యక్షులు జి.బాలు, రాజు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

రంపచోడవరం

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం రంపచోడవరంలో 7.3.2019న మార్చ్-ఎంగిల్స్ భవన్ లో జరిగింది. దీనికి పీవోడబ్ల్యూ డివిజన్ నాయకురాలు సాదల చిలకమ్మ అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సభలో సి.పి.ఐ.(యం.యల్) యన్.డి. రాష్ట్ర కార్యదర్శి పి.టాన్యాగారు మాట్లాడుతూ అన్ని రంగాల్లో పురుషులతోపాటు మహిళలు కూడా హక్కులు సాధించుకోవాలనీ, స్త్రీ పురుష సమానత్వం కోసం పోరాడాలని పిలుపునిచ్చారు. నూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవం కొరకు సాగుతున్న పోరాటంలో స్త్రీలు కూడా పాల్గొనవలసిన అవసరాన్ని నొక్కిచెప్పారు. ఆదివాసీ మహిళలు పురుషులతోపాటు తమ ప్రకృతి వనరులనూ, ఖనిజ సంపదనూ కార్పొరేట్ శక్తులు కాజేయకుండా కాపాడుకోడానికి పోరాటాలు సాగించాలని వివరించారు. ఇప్పటి వరకూ చట్టసభల్లోనూ యితరత్రా మహిళలకు 50 శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించడానికి చాలినంత మద్దతు లేదని పాలకవర్గ పార్టీలు పరస్పరం ఆరోపణలు చేసుకుంటూ వచ్చాయనీ, యిప్పుడు భారీ మెజారిటీ వున్నా మోడీ ఈ బిల్లును 5 సంవత్సరాలుగా పార్లమెంటులో పెట్టలేదని విమర్శించారు. ఇది బి.జె.పి. పితృస్వామిక స్వభావాన్ని బట్టబయలు చేస్తున్నదని పేర్కొన్నారు.

పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా అధ్యక్షులు పి.అనసూయ మాట్లాడుతూ ఆదివాసీ మహిళలు, కూలీ రేట్ల విషయంలోనూ, అటవీ వుత్పత్తులకు గిట్టుబాటు ధరలు సాధించుకోవడంలో ఎదుర్కొంటున్న వివక్షతను వివరించారు. పోడు భూములకు జాయింటు పట్టాలు సాధించుకోవడంలో ఎదుర్కొంటున్న యిబ్బందులను పేర్కొన్నారు. విద్యార్థినులు, అంగన్ వాడీ టీచర్లు, నర్సులూ ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలనూ, క్వార్టీల్లో స్త్రీ కార్మికులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను వివరంగా పేర్కొనడం జరిగింది.

ఈ సందర్భంగా పీవోడబ్ల్యూ డివిజన్ నాయకులు ఆదిలక్ష్మి, చక్రమ్మ, కత్తుల కొండమ్మ, చిక్కం చంద్రమ్మ, సక్ర, జోగమ్మ, రత్నం, ఆదెమ్మ, చెంబుడమ్మ, బుల్లెమ్మలు కూడా తమ తమ సమస్యలపై మాట్లాడారు. ఎ.ఐ.కె.యం.యస్. నాయకులు బాలిరెడ్డి, రమణ, పి.వై.యల్.నాయకులు వాసు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

రాజమండ్రి

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం 8.3.2019న రాజమండ్రి మావో భవన్ లో జరిగింది. ఈ సభకు జిల్లా అధ్యక్షురాలు పి.విజయ అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సదస్సులో సి.పి.ఐ.(యం.యల్) న్యూడెమాక్రసీ రాష్ట్ర కార్యదర్శి పి.టాన్యాగారు ప్రధాన వక్తగా పాల్గొన్నారు. మార్చి 8 ప్రాముఖ్యాన్ని గురించి వివరించారు. దేశంలో పెచ్చుమీరుతున్న పితృస్వామిక, మతోన్మాద దాడులు, స్త్రీలపై అత్యాచారాలు, హత్యలు, అత్యాచారాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రతిఘటించాలనీ, పోరాడాలని పిలుపు ఇచ్చారు. ప్రతి కుటుంబానికి గౌరవంగా బ్రతికే వుపాధి అవకాశాలు కల్పించడంలో ప్రభుత్వాలు విఫలమవుతున్నాయన్నారు. రాజ్యాంగ పరంగా

మహిళలకు సమాన హక్కులు కల్పించామనీ, అన్ని రంగాల్లో సమాన అవకాశాలు కల్పించామనీ పాలకులు గొప్పలు చెబుతున్నా ప్రీకి అన్ని రంగాల్లో వివక్ష కొనసాగుతూనే వుందని పేర్కొన్నారు. జిల్లా అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు విజయ, అనసూయలు జిల్లాలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న స్థానిక సమస్యలపై మాట్లాడారు. మోడీ ప్రభుత్వం 50 శాతం రిజర్వేషన్ బిల్లు తేవడంలో విఫలమైందని విమర్శించారు. కనీసం 33శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించడంలో కూడా పాలక వర్గ పార్టీలు ఒకరి మీద ఒకరు ఆరోపణలు చేసుకుంటున్నాయని విమర్శించారు. ఈ కార్యక్రమంలో పీవోడబ్ల్యూ నాయకులు భావన, సరోజిని, అనిత, సత్యవేణి, పి.డి.యస్.యు, ఇప్పు నాయకులు కూడా పాల్గొన్నారు.

ద్రాక్షారామం

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం 2019 మార్చి 5తేదీన ద్రాక్షారామం పరంజ్యోతి గ్రంథాలయంలో జరిగింది. ఈ సభకు పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా నాయకులు జె.సత్యవేణి అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సభలో ముఖ్యవక్తగా పాల్గొన్న రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు పి.విజయ మాట్లాడుతూ బిజెపి అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత మూకహత్యలు పెరిగిపోయాయని, భిన్నాభిప్రాయాన్ని సహించడంలేదని విమర్శించారు. గౌరీ లంకేశ్, కల్బుర్గి, దబోల్కర్, పన్నారే లాంటి హేతువాదులు, ప్రజాస్వామికవాదులు హత్యలకు గురయ్యారని నేటికీ దోషులు పట్టించుకోలేదని విమర్శించారు.

ఈ సభలో పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర నాయకులు శాంతి మాట్లాడుతూ చంద్రబాబు అధికారంలోకి వచ్చిన వెంటనే బెల్టుషాపులను రద్దు

చేస్తానని హామీ యిచ్చి అమలు చేయలేదని విమర్శించారు. మద్యపాన నిషేధం కోసం మహిళలు సంఘటితంగా పోరాడాలని పిలుపునిచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో జిల్లా నాయకులు జి.మంగమ్మ, ఎన్.ఏసమ్మ, యు.వీరమ్మ, బి.రమాదేవి, పి.నాగమణి, పి.సూర్యకాంతం, జి.సుబ్బలక్ష్మి, వి.సుబ్బలక్ష్మి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

రాజానగరం

అంతర్జాతీయ మహిళా దినం 2019 మార్చి 7తేదీన రాజానగరం ట్రావెల్స్ బంగ్లాలో జరిగింది. ఈ సదస్సుకి జిల్లా నాయకులు పద్మ అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సదస్సులో పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు పి.విజయ మాట్లాడుతూ మహిళలపై, వారి హక్కులపై దాడి జరుగుతుందని వాటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలన్నారు.

ఇటీవల కులహత్యలు, పితృస్వామిక హత్యలు పెరిగిపోయాయన్నారు. హిందూత్వ శక్తులు పెచ్చరిల్లి మహిళలపై దాడులు, హత్యలు చేస్తున్నాయని వీటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని పిలుపునిచ్చారు.

ఈ కార్యక్రమంలో రాష్ట్ర నాయకులు వి.శాంతి, జిల్లా నాయకులు జె.సత్యవేణి, ఎం.వీరలక్ష్మి, దుర్గ, బేబీ, కమల, రూపలతో పాటు ఏఐకెఎంఎస్ జిల్లా అధ్యక్షులు జె.సత్తిబాబు, పీవైఎల్ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి వి.చిట్టిబాబు తదితరులు పాల్గొని ప్రసంగించారు. ❀

ఇప్పటికీ

మన మహత్తర ఆకాంక్ష గురించి
నా దగ్గర జవాబు లేదు
లేచి నిలబడడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను
ఫ్లీజ్
చేతకానివాడనే ముద్ర వేయకండి
కూడుని వెతుక్కునే నా పోరాటం
దేశాన్ని ఏలే మీ కలలను
అఘాతపరచదు.

- మహాన్ ఐ. ఇరసనాడి

అనువాదం: పద్మా కే రాజ్ ❀

దేవుడికి లేఖ

మనోజు

దేవుడా.. చూస్తున్నావుగా...

బొమ్మిస్తానని పిలిచి నన్నే బొమ్మని చేసి ఆడతాడొకడు.
ఇంటి పక్క తాతే కదమ్మా! వెళ్లు కథ చెబుతారని
అమ్మందని వెళితే...
అమ్మకి చెప్పావో...ఇలా తుప్పల్లో పడుంటావు అంటూ
పేపరు చూపిస్తాడింకొకడు.
హమ్మో! నాకసలే కప్పలంటే భయం...
ఇంకేం చెప్పను అమ్మకి??!
ఆ తాత కథ చెప్పడు. కాని పనులు చేస్తాడని!
పసి పిల్లలు దేవుళ్లు అని పైకంటూ
స్కూలు అటెండరు నాకిష్టంలేని పనులు చేస్తుంటాడు
నువు పైనుండి అంతా చూస్తూ ఉంటావంది అమ్మ!
అందుకే మా పిల్లలందరం నిన్నే నమ్ముకున్నాం!
వీళ్లందరినీ నువ్వే బాగా భయపెట్టాలి.
మా మీద వాళ్ల చెయ్యి తప్పుగా పడంగానే బూచి వచ్చి
పట్టుకుపోవాలి!

మేం సీతాకోక చిలుకల్లా
విరిసే పూవుల్లా స్వేచ్ఛగా భయం లేకుండా
తిరుగాడేలా చేయవూ!!
అమ్మేంటో... వయసొచ్చిన పిల్లలకు బయట రక్షణ
లేదు...జాగ్రత్త!
అని ఎప్పుడూ పెద్దక్కతే చెబుతుంది.
'అయిదేళ్ల' నాకూ లేదని తెలిస్తే ఎంత తల్లిడిల్లిపోతుందో!!??
అమ్మకి చెప్పకూ...! ❀

ఇట్లు

నీ సాయం కోరే ఓ చిన్నారు

కాలిపోయిన సమాజం

దుంపల జయపాల్‌రెడ్డి

అవును కాలిపోయిన సమాజంలో
నడుస్తున్నాను.
వాడి అగ్గికి నేను ఆహుతి అయ్యాను.

శిలని నేను
ఇంకా రూపం పొందని శిల్పాన్ని నేను
నిండుగా పది సంవత్సరాలు నిండని
పసికందుని నేను.

చట్టాన్ని చుట్టరికం చేసుకున్న
కామాంధుల కనులకి
నేను బలైపోయాను.
రాకాసి మూకలు
మదమెక్కిన దేహానికి
పసికందునని మరచి
చెరిపారు.

తల్లి లాలిస్తే పెద్దదైన
నీ దేహంతో తల్లిలాంటి
చిన్న పసికందుని
బలిగొన్న కామ జనులు.
ఏమిరా నీ వ్యామోహం
నీ బిడ్డలాంటి బిడ్డ మీద
మీ బ్రతుకులు కాటిన కాలుతున్న
బుర్రెలు రా మీవి.

చట్టాలు చుట్టరికాలు పొంది
నా దేశాన నల్లని గుడ్డ కట్టుకున్న
చట్టాలు చనిపోయాయి.
చట్టాలు అన్నిటిని కాలేసిన రోజున
నా దేశాన స్త్రీ మూర్తికి గౌరవం.

రాజ్యాంగం బద్దలు కొట్టి
కనులకి గంతలు లేని
చట్టాలు తీసుకొద్దాం. ❀

(తల్లి చిట్టితల్లి ప్రవళికకు అశ్రునివాళి)

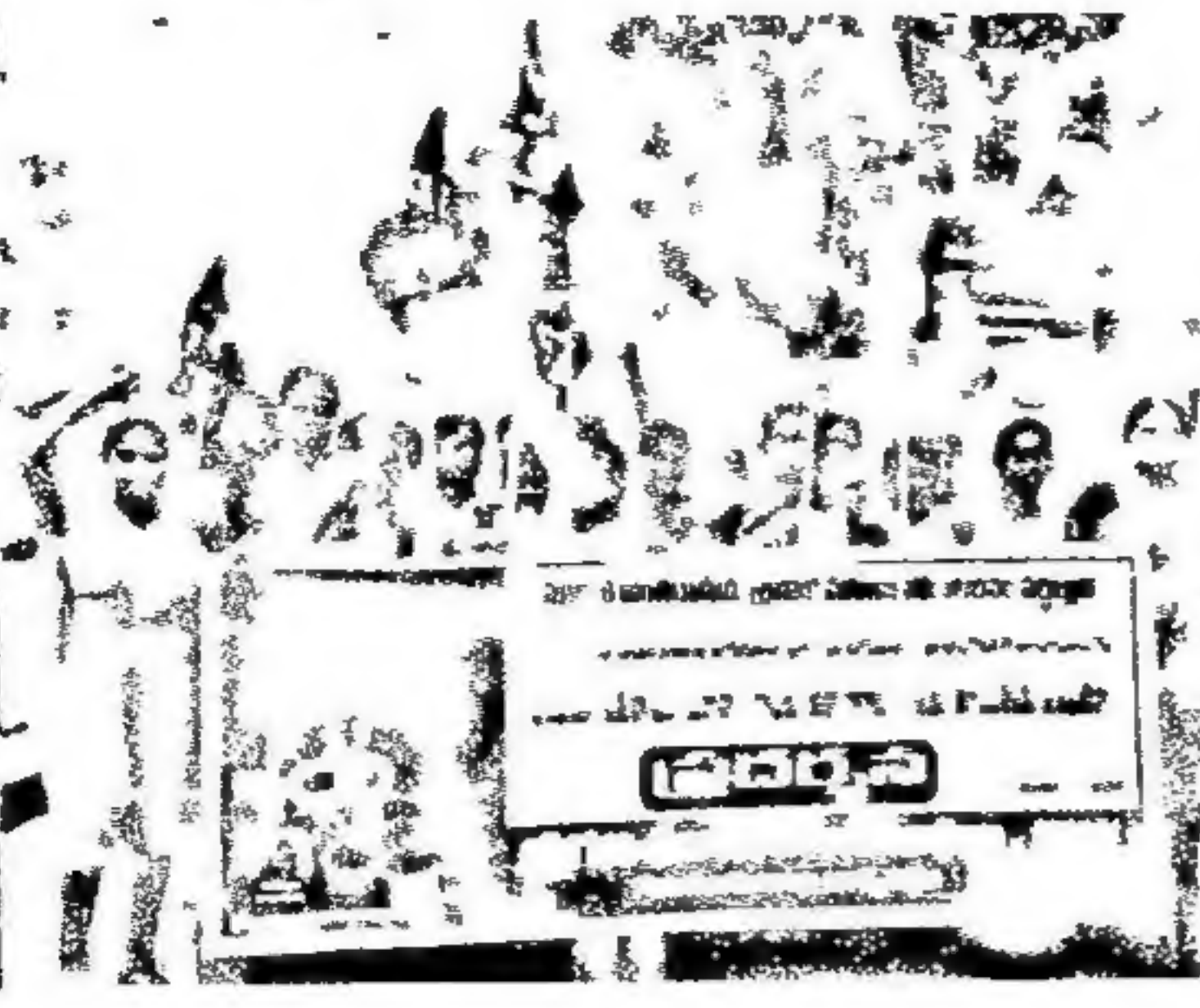

ఆంధ్రప్రదేశ్ : పీవోడబ్ల్యూ ఆధ్వర్యంలో ఆంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాట దినం
సందర్భంగా జరిగిన కార్యకలాపాల దృశ్యమాలిక

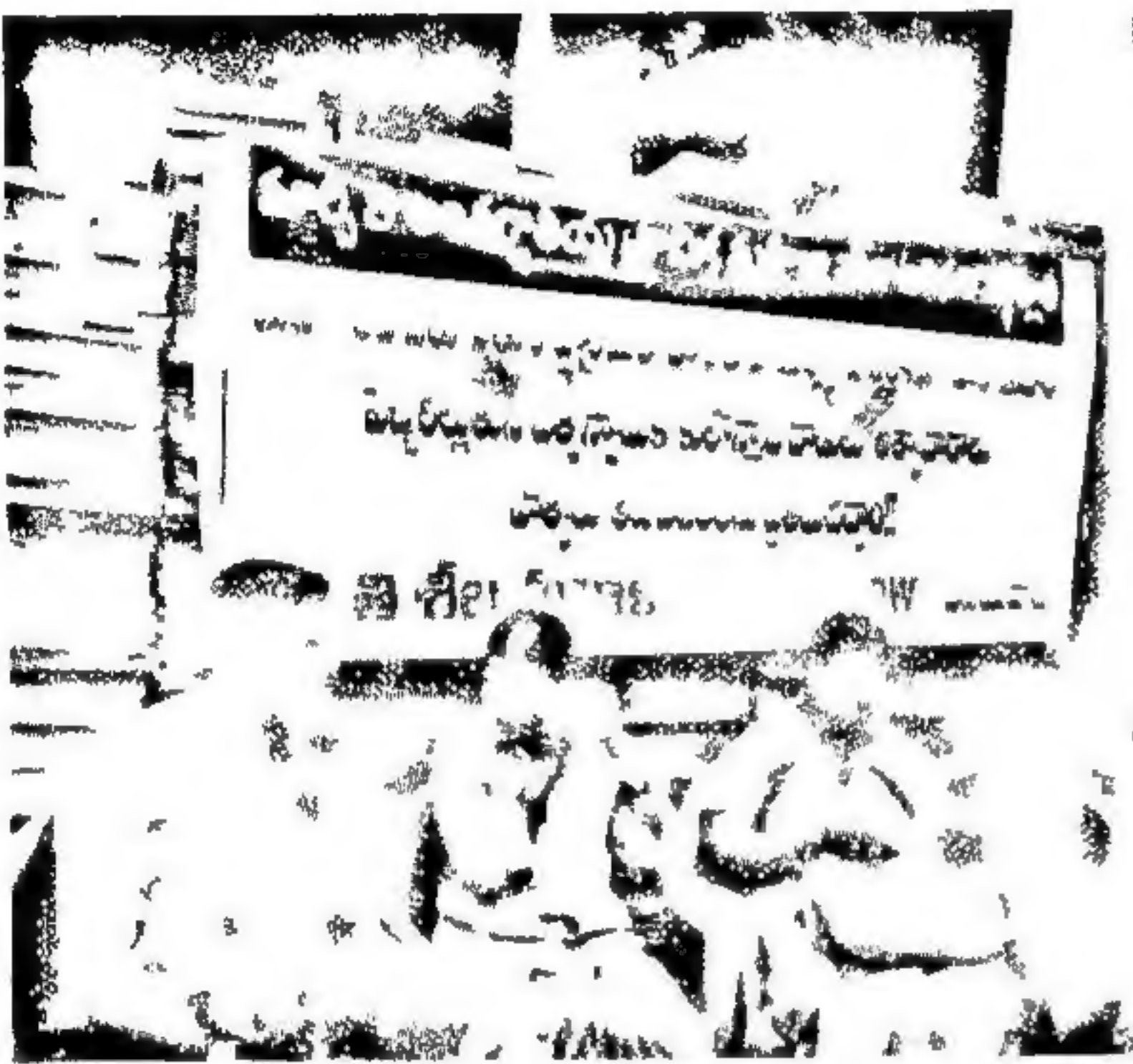
ఒంగోలు

గుంటూరు

జగ్గయ్యపేట

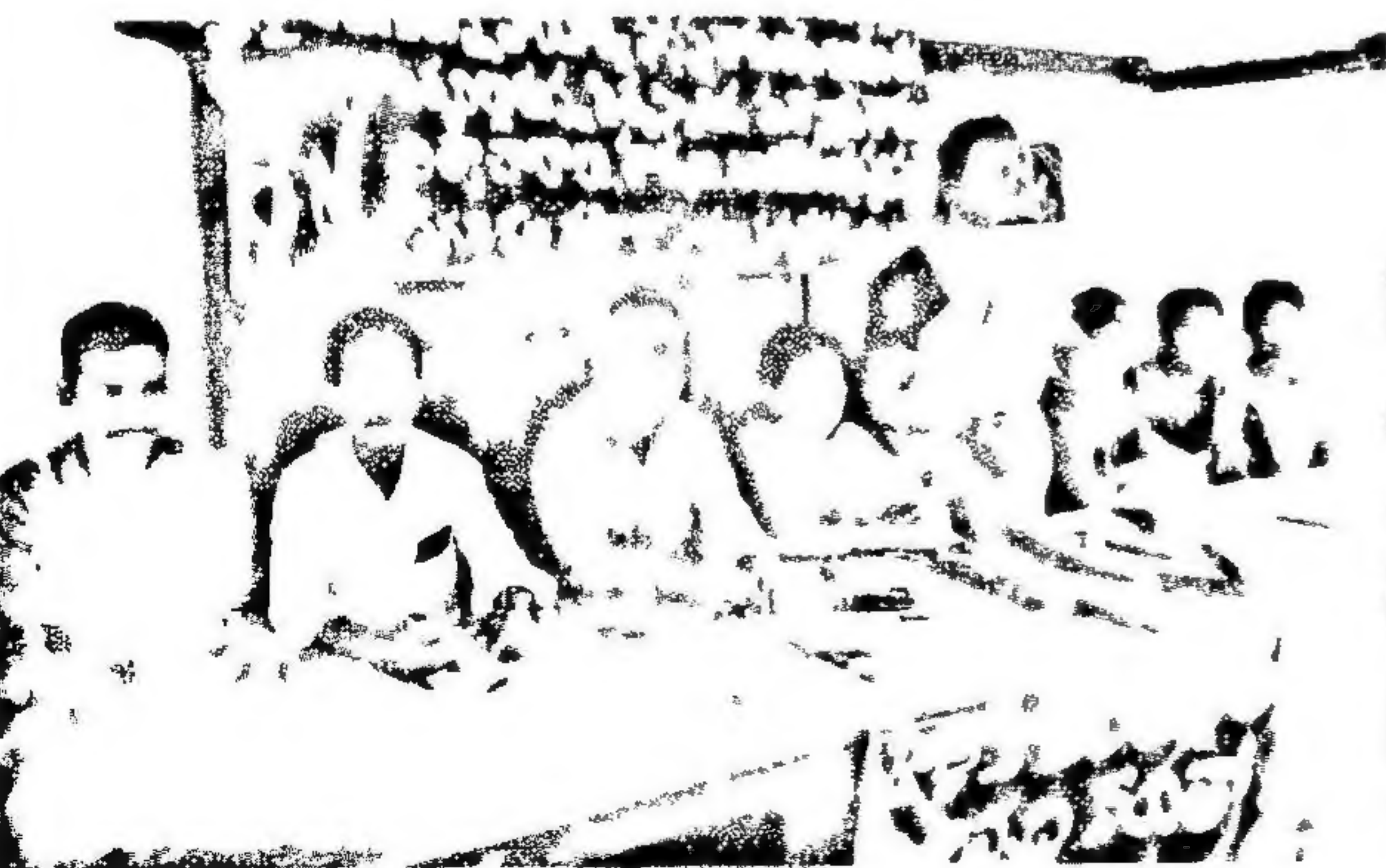
నూజివీడు

తెనాలి

మంగళగిరి

రంపచోడవరం

రెంట చింతల

రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలలో అంతర్జాతీయ శ్రామిక మహిళా పోరాట దినం సందర్భంగా జరిగిన సభలు, సమావేశాలు, ఊరేగింపుల దృశ్యాలు

కొత్తగూడెం

రాజమండ్రి

బాపట్ల

జంగారెడ్డిగూడెం

ఒంగోలు

నెల్లూరు

శ్రీకాకుళం

రామచంద్రాపురం

హైదరాబాద్

సూర్యాపేట

If undelivered please return to

Printed Matter - BOOK POST

Manager

MAHILA GONTUKA
MATRUKA

H.NO. 35-3-6931 (4)

Com. Madala Narayana Swamy Bhavan

Sanjay Gandhi Colony

Near Sarma College, Ongole - 523 001.

Mobile : 9676206230, Ph. 08592 - 238350

April - 2019

To

ಕುಟುಂಬ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತರಿಸುವ ಪರಿಶೀಲನಾಪಟ್ಟಿ

ವಿವರಣೆ ಸಂಖ್ಯೆ	KLVA106M168
ವಿವರಣೆ ವಿರುದ್ಧ	ಮಾತೃಕೆ
ತಾರೀಖು	07 February 2025
ಮುಂದು ಲಕ್ಷ	Yes
ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷ	Yes
ಮುಖ್ಯ ವಿವರಣೆ	49
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	No
ತಾಣ ವಿವರಣೆ	No
ಲಿಂಗ ವಿವರಣೆ	No
ತಾಯಿಯ ವಿವರಣೆ	Naveeda
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	Naveeda
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	Naveeda
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	HEMA
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	
ವಿವರಣೆ ವಿವರಣೆ	Good